

NA'VI - EESTI SÕNASTIK v. 13.7

Tirea Aean (Corey McConlough) & Marki (Mark Miller)
Compiled and Translated by KalaKuival
www.LearnNavi.org

Viimati uuendatud: 9.5.2018

See on na'vi keele sõnastik. Na'vi keele on välja mõelnud Paul Frommer ning see leiab kasutust filmis "Avatar". Kõik järgnevad sõnad pärinevad või on kinnitatud tema poolt. Sõnastik on täielikult tõlgitud ja siin on olemas kõik, mis ingliskeelses versioonis. Sõnastiku versioon saab uuendatud vastavalt ingliskeelsele allikale. Suur tänu Frommerile, Taronyule, Karyu Amawey'le ja teistele inimestele Learn Na'vi foorumist. Sõnastik koosneb Frommeri poolt antud sõnadest, millele on lisatud IPA hääldus. Laensõnad Maa keeltest on ära märgitud lõpus. Kirjas on ka üksikud pehmenemisega sõnad, kui need on olnud mingis ametlikus väljalaskes. On ka käänatud sõnu, kui nende vormid on erandlikud või muud moodi erinevad. Tasub tähele panna, et abisõnad on põhisõnast eraldi vaid juhul, kui nad asuvad selle ees mitte taga. Paksult on märgitud na'vikeelne sõna. Kaldkirjas on eestikeelne vaste. Tavaline tekst näitab grammatilist jagunemist: sulgudes on lisamärkmeid. «x» märgib siseliidet, kus t«0»«1»ar«2» on siseliidete asukohad. Punktikestega on juurde märgitud ka silbituskohad (algajatele) nagu näiteks sõnas [ta.R.on]. Erandlikud sõnad on märkega (e). Sihitud ja sihilised tegusõnad on ära märgitud, kui nende kohta on infot: sõnad märkega tgs. on mitmetähenduslikud või pole nende suundumust võimalik välja lugeda. Kasutajalt eeldatakse ise teadmisi kuidas vastavad sõnad mitmuses pehmenevad või täishäälikud liidete puhul ühenduvad. Nimed on märgitud suurte tähtedega. Ühesilbilistel sõnadel pole rõhumuutusi märgitud. Sulgudes on näited sõnade tuletamistest ja mõnel pool olen juurde lisanud ka sobiva kasutuskoha. Lisaks on lõpu poole veel informatsiooni eraldi taimestiku, loomastiku, numbrite ja grammatika kohta. Alomorfade kasutamine on kõneleja enda valik. Dokumendi lõpus on ka palju kasulikke lisasid, mis pakuvad veel täiendavat informatsiooni

Lühendid

– = morfeemi piir

+ = pehmeneva morfeemi piir

« » = siseliide

oms. = omaduss

abis. = abisõna

ms. = määrsõna

ss. = sidesõna

liits. = liitsõna

nases. = demonstratiivsõna

hs. = hüüdsõna

ks. = küsisõna

ns. = nimisõna

mik. = mitte inimeste kohta

nr. = number aik = ainult inimeste kohta

abis. = abisõna

fr. = fraas

ases. = asesõna

n. = nimi

tgs. = tegusõna

mtgstu. = muutumatu sihitu tegusõna

tgsne. = sihiline tegusõna

tgstu. = sihitu tegusõna

tgsmne. = sihiline modaalne tegusõna

tgsmtu. = sihitu modaalne tegusõna

ass. = alistuv sidesõna

Sõnade leidmiseks võib kasutada Ctrl + F funktsiooni. Eesti - Na'vi sõnastik, kategooriatesse jaotatud na'vi sõnastik ja lihtne na'vi sõnastik võivad aidata, kui otsing peaks mingil juhul ebaõnnestuma. Uuendustega sõnastikud on saadaval ka inglise, prantsuse, saksa, ungari keeles (keele peale klikkides saab vastava sõnastiku avada). Lisaks on veel ka pooleliolevaid tõlkeid teistes keeltes.

Allikad

Iga sõna juurde on võimalikult täpselt ära toodud allikas. See on pandud IPA häälduse järelle. Ajalooliselt põhines see sõnastik esimesel 500 sõnal, mis koos filmiga ilmunud raamatus "Avatar survival guide" välja anti, lisaks veel 2010. aastal märtsis ilmunud sõnadest Frommeri poolt. Keel aga jätkas arenemist, sõnavarale ja reegiltele tuli lisa Frommeri ja innukamate õppurite e-kirjavahetusest. 2010 juunikuust alates hakkas regulaarselt Frommeri blogisse Naviteri.org ilmuma keelealaseid uuendusi. Hiljem käivitati learnnavi.org foorumi abiga ka aktiivne uute sõnade soovitamise projekt, kus igale kasutajale anti võimalus välja pakkuda sõnu. Praegune sõnavara täienebki viimase projekti raames

- PF = Paul Frommer
- M = Film
- JC = James Cameron
- G = Avatari mängud
- ASG = The survival guide
- PND = Pandorapedia.com

The activist survival guide, mis oli esialgselt põhiline na'vi sõnade allikas, sisaldas ka sõnu, mis olid erinevate fonotaktiliste vigadega ja Frommeri poolt kinnitamata. Need sõnad on eraldi nimekirjas dokumendi lõpus. Siiski enamik taimede ja loomade nimetustest on Frommeri poolt ja seega ka põhisõnastikus. Mõningaid näitlejate tehtud hääldusvigu filmis pole Frommer kinnitanud. Siiski on ka teisi kinnitatud allikaid ja need märgitakse järgnevalt: CP on CCH Pounder, LA Laz Alonso, Prr Prerton, RL Richard Littauer, SW Sam Worthington või Sigourney Weaver, ZS Zoë Saldana. LN märgib LearnNavi foorumit, kus algne allikas on kaduma läinud vms. IPA ehk hääldamise osas on ka võimalik sõnu erinevalt lugeda. Lõputa silbid kasutavad alati niiõelda kõlavat [u]-d. Lõpuga silpides on kasutusel nii kõlav [u], kui ka tuhm [U]. Reegleid, millal üht või teist kasutada, praegu pole. Seega tsun saab olla [>tsun] või [>tsUn], aga lu on alati [lu], mitte [lU]. Lisaks muud võimalused diftongide [aj], [aw], [Ej], ja [Ew] hääldamiseks pole siin märgitud, sest Frommer eelistab esmaseid: [EI], [aI], [EU] ja [aU]. Silbid, mida Frommer pole täpsustanud on märgitud vastavalt praegustele reeglitele.

See on tõlkevõersioon ingliskeelsest Na'vi sõnastikust. Esmakordselt nägi eestikeelne tõlkesõnastik ilmavalgust 23. märtsil 2009 aastal. Täna üritan ma seda pidevalt täiendada, kuid enam ei ole mul aega na'vi keelega igapäevaselt (-nädalaselt, -kuiselt) tegeleda, mistõttu ei ole mul ka võimalik seda sõnastikku kohe pärast uuenduste saabumist täiendada, kannatust! Loomade ning taimede nimed on minu poolt välja mõeldud ja paljudel juhtudel pole need otsetõlked, vaid peegeldavad kas inglise-, ladina- või na'vikeelset nime arvestades enamasti ka välimust. Kui mingi nimi ei meeldi, on muid soovitusi siis võtta kontakti learnnavi foorumis. Versioon on vastavuses ingliskeelse sõnastikuga. Sõnastiku lõpus asub ka muutuste logi, mille esialgne eesmärk oli välja tuua muutused võrreldes eelnevate versioonidega. Ausalt öeldes ei saa sealt näha hetkel näha muud kui seda sagedust, mil ma siin sõnu juurde lisan ja mulle hea võimalus nostalgitseda. Tuleb tänada kasutajat Tuiq, kes tegi selle sõnastiku kergemini täiendatavaks ja muudetavamaks. Kui märkate siin kirja-, stiili-, või muid vigu, siis kindlasti saatke mulle sõnum learnnavi foorumis, kus ma vahetevahel ikka käin.

- 'a'aw: [ʔa.ʔaw] *PF* oms. *mõni, mõned* (Kasutat-
kse loendatavate nimisõnadega ainususes)
- 'akra: [ʔak.ra] *PF* ns. *pinnas*
- 'aku: [ʔa.k.u] *PF* tgsne. *ära võtma, eemaldama*
- 'al: [ʔal] *PF* tgsne. *raiskama, kulutama*
- 'ali'ä: [ʔa.'li.æ] *PF* ns. *krae*
- 'ampi: [ʔam.p.i] *PF* tgsne. *katsuma, puutama*
- 'ana: [ʔa.na] *PF* ns. *rippuv marjapõõsas*
- 'ango: [ʔa.ŋo] *PF* oms. *mahe, tasane (heli kohta)*
- 'anla: [ʔan.l.a] *PF* tgsne. *igatsema*
- 'are: [ʔa.rɛ] *PF* ns. *keep*
- 'aw: [ʔaw] *PF* nr. *üks*
- 'awkx: [ʔawk'] *PF* ns. *kalju, järsak*
- 'awlie: [ʔaw.'li.ɛ] *PF* ms. *kunagi, ükskord (mine-
vikus)*
- 'awlo: [ʔaw.lo] *PF* ms. *ükskord, kunagi*
- 'awm: [ʔawm] *PF* ns. *laager*
- 'awnim: [ʔaw.nim] *PF* tgsne. *vältima* (tuleta-
tud sõnadest ʔ'awn jääma ja alim kauge)
- 'awpo: [ʔaw.po] *PF* ases. *keegi, üks isik*
- 'awsiteng: [ʔaw.si.'tɛŋ] *PF* ms. *koos* (tuletatud
sõnadest 'aw üks ja teng sama, võrdne)
- 'awstengyem: [ʔaw.stɛŋ.'j-ɛm] *PF* tgsne. *liitma*
(*kaks asja kokku*) (*e*) (tuletatud sõnadest 'aw-
siteng koos ja yem panema)
- 'awve: [ʔaw.vɛ] *PF* oms. *esimene* (tuletatud sõ-
nast 'aw üks)
- 'ä: [ʔæʔ] *PF* hs. *Ups!*
- 'änsyem: [ʔæn.'sjɛm] *PF* oms. *täielik*
- 'ärip: [ʔæ.rɪp'] *PF* tgsne. *liigutama (midagi)*
- 'e'al: [ʔɛ.ʔal] *PF* oms. *halvim*
- 'e'in: [ʔɛ.'ʔin] *PF* ns. *kaun*
- 'e'insey: [ʔɛ.'ʔin.sɛj] *PF* ns. *joogikaun* (tuleta-
tud sõnadest 'e'in kaun ja sey anum)
- 'efu: [ʔɛ.f.u] *PF* tgs. *tunnetama, tundma, taju-
ma*
- 'eko: [ʔɛ.k.o] *PF* tgsne. *ründama*
- 'ekong: [ʔɛ.koŋ] *PF* ns. *biit, löök (muusikas)*
- 'ekxin: [ʔɛ.'k'in] *PF* oms. *tihke, tihe*
- 'ekxinum: [ʔɛ.'k'i.num] *PF* ns. *tihedus, lõtvus*
(tuletatud sõnadest 'ekxin tihe ja um lõtv)
- 'ekxinumpe: [ʔɛ.'k'i.num.pɛ] *PF* ks. *kui tihe,
lõtv?* (tuletatud sõnast 'ekxinum tihedus,
lõtvus)
- 'em: [ʔ-ɛm] *PF* tgsne. *kokkama, küpsetama, süüa
valmistama*
- 'emyu: [ʔɛm.ju] *PF* ns. *kokk, söögi tegija* (tule-
tatud sõnast 'em kokkama)
- 'en: [ʔɛn] *PF* ns. *aimdus, tunnetus*
- 'engeng: [ʔɛŋ.ɛŋ] *PF* oms. *tase*
- 'en si: [ʔɛn 's-i] *PF* tgstu. *pakkuma, aimama, ar-
vama* (tuletatud sõnast 'en aimdus)
- 'eoio: [ʔɛ.o.i.o] *PF* oms. *pidulik*
- 'etnaw: [ʔɛt.naw] *PF* ns. *õlg*
- 'evan: [ʔɛ.van] *PF* ns. *poiss, kutt (kõnekeelne)*
(tuletatud sõnast 'evengan poiss)
- 'eve: [ʔɛ.vɛ] *PF* ns. *tüdruk (kõnekeelne)* (tuleta-
tud sõnast 'evenge tüdruk)
- 'eveng: [ʔɛ.vɛŋ] *PF* ns. *laps*
- 'evengan: [ʔɛ.vɛ.ŋan] *PF* ns. *poiss* (tuletatud
sõnast 'eveng laps)
- 'evenge: [ʔɛ.vɛ.ŋɛ] *PF* ns. *tüdruk* (tuletatud
sõnast 'eveng laps)
- 'evi: [ʔɛ.vi] *PF* ns. *lapseke* (hellitav vorm sõ-
nast 'eveng laps)
- 'ewan: [ʔɛ.wan] *PF* oms. *noor*
- 'ewll: [ʔɛ.wll] *PF* ns. *taim*
- 'ewrang: [ʔɛw.ran] *PF* ns. *kudumismasin*
- 'eylan: [ʔɛj.lan] *PF* ns. *sõber*
- 'eylanay: [ʔɛj.la.'na] *PF* ns. *tuttav* (potentsiaal-
ne sõber) (tuletatud sõnast 'eylan sõber)
- 'eyng: [ʔ-ɛjŋ] *PF* tgs. *vastama*
- 'eyt: [ʔɛjt'] *PF* ns. *sümbol 8* (mitte väärtus)
- 'i'a: [ʔ-i.'a] *PF* tgstu. *lõpetama, lõppema*
- 'ia: [ʔ-i.'a] *PF* tgstu. *ennast kaotama (vaimselt)*
- 'ipu: [ʔi.pu] *PF* oms. *naljakas, lõbustav*
- 'it: [ʔit'] *PF* ns. *väike kogus*
- 'itan: [ʔi.tan] *JC,PF* ns. *poeg*
- 'ite: [ʔi.tɛ] *JC,PF* ns. *tütar*
- 'itetsyip: [ʔi.tɛ.'tsjɪp'] *PF* ns. *väike tütreke* (õr-
nusest või armastusest öelduna) (tuletatud sõ-
nast 'ite tütar)
- ʔ'awn: [ʔ-i.'ʔ-awn] *PF* tgstu. *jääma, püsima*
- ʔihayu: [ʔi.'hɛ.ju] *PF* ns. *spiraal* (lauludest)
- ʔin: [ʔ-m] *PF* tgstu. *hõivatud olema*
- ʔip: [ʔ-ɪp] *PF* tgstu. *kaduma, haihtuma, vaateväl-
jast lahkuma*
- ʔllngo: [ʔl.ŋo] *PF* ns. *puus*
- ʔo': [ʔoʔ] *PF* oms. *lõbu pakkuv, põnev, erutav*
- ʔok: [ʔok'] *PF* ns. *mälestamine*
- ʔokrol: [ʔok.'rol] *PF* ns. *ajalugu* (vanem) (tuleta-
tud sõnadest 'ok mälestus ja rol laulma)

'oktrr: [ʔok.tɾ] *PF* ns. *mälestuspäev* (tuletatud sõnadest 'ok *mälestamine* ja trr *päev*)
 'okvur: [ʔok.'vur] *PF* ns. *ajalugu* (*hiljutisem*) (tuletatud sõnadest 'ok *mälestus* ja vur *lugu*)
 'om: [ʔom] *PF* oms. *violetne, lilla*
 'ompin: [ʔom.pin] *PF* ns. *violetne värv, lilla* (tuletatud sõnast 'om *lilla*)
 'on: [ʔon] *PF* ns. *kuju, vorm*
 'ong: [ʔ·oŋ] *PF* tgs. *õitsema*
 'ongokx: [ʔ·o.ŋ·ok'] *PF* tgstu. *sündima* (tuletatud sõnadest 'ong *õitsema* ja nokx *sünnitama*)
 'ongop: [ʔo.ŋ·op'] *PF* tgsne. *disain, kujundus* (tuletatud sõnadest 'on *kuju* ja ngop *looma*)
 'ongopyu: [ʔo.ŋop.ju] *PF* ns. *disainer, kujundaja* (tuletatud sõnast 'ongop *disain*)
 'opin: [ʔo.pin] *PF* ns. *värv*

A

a: [a] *PF, LN* as. *see, kes/mis; osalause m*
 afpawng: [a.'fpawŋ] *PF* ns. *lein*
 afpawng si: [a.'fpawŋ s·i] *PF* tgstu. *leinama* (tuletatud sõnast afpawng *lein*)
 aho: [a.'ho] *PF* tgstu. *palvetama*
 akrrmaw: [a.'kr̩.maw] *PF* ss. *pärast* allomorf sõnast mawkr̩ra (tuletatud sõnadest krr *aeg* ja maw *pärast*)
 akr̩rta: [a.'kr̩.ta] *PF* ss. *alates, juba* allomorf sõnast takr̩ra tuletatud sõnadest krr *aeg* ja ta *alates*)
 akum: [a.'kum] *PF* ss. *seetõttu, mistõttu; kasutatakse järelduse ees, nt. 'Poe yawne slolu oer akum, niŋtxan lu sevin' (Ta oli nii ilus, mistõttu ma armusin.); vaata ka 'kuma' (tuletatud sõnast kum tulemus)*
 alaksi: [a.'lak.si] *PF* oms. *valmis*
 alim: [a.'lim] *PF* ms. *kaugel, kaugustes* (tuletatud sõnast lim *kauge*)
 alo: [a.'lo] *PF* ns. *kord* (*Näiteks kolm korda*)
 alu: [a.'lu] *PF* ss. *mis on, teise sõnaga, teisiti* (tuletatud sõnadest a *mis* ja lu *olema*)
 alunta: [a.'lun.ta] *PF* ss. *sellepärast (põhjusest)*
 am'a: [am.'ʔa] *PF* ns. *kahtus*
 am'ake: [am.'ʔa.kɛ] *PF* oms. *enesekindel* (tuletatud sõnadest am'a *kahtlema* ja ke *mitte*)

'opinsung: [ʔo.pin.s·uŋ] *PF* tgsne. *värvima* (tuletatud sõnadest 'opin *värv* ja sung *lisama*)
 'opinvultsyip: [ʔo.pin.vul.tʃjip'] *PF* ns. *värvipiiaats* (tuletatud sõnadest 'opin *värv* ja vultsyip *kepp*)
 'ora: [ʔo.ra] *PF* ns. *järv*
 'oratsyip: [ʔo.ra.tʃjip'] *PF* ns. *tiik* (tuletatud sõnast 'ora *järv*)
 'otxang: [ʔo.'t'aŋ] *PF* ns. *muusikariist*
 'rrko: [ʔ·r̩.k·o] *PF* tgstu. *rulluma*
 'rrpxom: [ʔr̩.p'om] *PF* ns. *kõu*
 'u: [ʔu] *PF* ns. *asi (ese, fakt, mõte)*
 'ul: [ʔ·ul] *PF* tgstu. *suurendama*
 'umtsa: [ʔum.tsa] *PF* ns. *ravim, rohi*
 'uo: [ʔu.o] *PF* ases. *miski, mingi asi*
 'upe: [ʔu.pɛ] *PF* ks. *mis (asi)* (tuletatud sõnadest 'u *asi* ja pe *küsisõna märkija*)
 'upxare: [ʔu.'p'a.rɛ] *PF* ns. *sõnum, teade*
 'ur: [ʔur] *PF* ns. *vaade, välimus*

am'aluke: [am.'ʔa.lu.kɛ] *PF* ms. *ilma kahtluse-ta, kahtlemata* (tuletatud sõnast am'ake *enesekindel*)
 apxa: [a.'p'a] *PF* oms. *suur*
 asim: [a.'sim] *PF* ms. *läheduses* (tuletatud sõnast sim *lähedal*)
 atan: [a.'tan] *JC* ns. *valgus*
 atanvi: [a.'tan.vi] *PF* ns. *valguskiir* (tuletatud sõnast atan *valgus*)
 atanzaw: [a.'tan.zaw] *PF* ns. *ahelvälk* (tuletatud sõnadest atan *valgus* ja swizaw *nool*)
 atxar: [a.'t'aɾ] *PF* oms. *loomade lõhn, võib veekoogu ümber leida.*
 atxkxe: [at'.k'ɛ] *PF* ns. *maa*
 atxkxerel: [at'.k'ɛ.rɛl] *PF* ns. *kaart, plaan* (tuletatud sõnadest atxkxe *maa* ja rel *pilt*)
 au: [a.'u] *JC* ns. *trumm (valmistatud nahast)*
 au: [a.'u] *LA* hs. *jahmatuse märkija*
 aungia: [a.'u.ŋi.a] *PF* ns. *märk, enne*
 awnga: [aw.'ŋa] *PF* ases. *meie* (tuletatud sõnast ayoeng *meie*)
 ayfo: [aj.'fo] or [aj'.fo] *PF* ases. *nemad* (tuletatud sõnast po *tema*)
 aylaru: [aj.'la.ru] *PF* ases. *teistele (lühenenud ay+lahe+ru-st)*
 aynga: [aj'.ŋa] *PF* ases. *teie* (tuletatud sõnast nga *sina*)

ayoe: [a.j. 'o.ɛ] *PF* ases. *meie (välistav)* (tuletatud sõnast **oe** *mina*)
ayoeng: [a.j. 'wɛŋ] *PF* ases. *meie (kaasav)* (**ayoeng** *nimetavas, (meie ja sina)*) (tuletatud sõ-

nast **oe** *mina*)
ayu: [a. 'ju] *PF* ns. *asjad* (tuletatud sõnast '**u** *asi* (*mitmis pole u*))

E

eampin: ['ɛ.am.pin] *PF* ns. *sinine, roheline* (tuletatud sõnast **ean** *sinine, roheline*)
ean: ['ɛ.an] *PF* oms. *sinine, roheline*
ekxan: [ɛ. 'k'an] *PF* ns. *tõke, takistus*
ekxan si: [ɛ. 'k'an s-i] *PF* tgstu. *välja jätma, eemal hoidma* (tuletatud sõnast **ekxan** *takistus*)
ekxtxu: [ɛk. 't'u] *PF* oms. *krobeline*
eltu: ['ɛl.tu] *PF* ns. *aju*
eltu lefngap: ['ɛl.tu le. 'fjapʷ] *P_{TR}* ns. *arvuti* (tuletatud sõnadest **eltu** *aju* ja **lefngap** *metall*)
eltur tixen si: [ɛl.tur ti. 't'ɛn s-i] *PF* tgstu. *huvitav olema* (tuletatud sõnadest **eltu-r** *ajule* (*datiivne*) ja **tixen** *ärkvel olek*)
eltu si: ['ɛl.tu s-i] *PF* tgstu. *tähele panema, (kellegi) segamist lõpetama* (tuletatud sõnast **eltu** *aju*)
emkä: [ɛm. 'k.æ] *PF* tgsne. *ületama* (tuletatud sõnadest **emza'u** *ületama* ja **kä** *minema*)
emrey: [ɛm. 'r.ɛj] *PF* tgstu. *ellu jääma, üle elama*
emza'u: [ɛm. 'z.a.ʔ.u] *PF* tgsne. *läbima (testi), üle saama* (tuletatud sõnast **za'u** *üle*)
eo-: ['ɛ.o] *PF* abis. *ees, millegi ees*

eoli'uvi: ['ɛ.o.li.ʔu.vi] *PF* ns. *eesliide* (tuletatud sõnadest **eo-** *ees* ja **li'u** *sõna*)
ep'ang: [ɛp. 'ʔaŋ] *PF* oms. *keeruline, keerukas*
epxang: [ɛ. 'p'aŋ] *PF* ns. *kivist purk mürgise ämbliku jaoks*
etrɪp: ['ɛt.ɾɪpʷ] *PF* oms. *soodustav, heaendeleine, paljutöotav*
ewktswo: ['ɛwk.ʔswo] *PF* ns. *maitmine (taju)* (tuletatud sõnast **ewku** *maitse*)
ewku: ['ɛw.k.u] *PF* tgsne. *maitset tundma*
eyawr: [ɛ. 'jawɾ] *PF* oms. *õige, veatu*
eyawrfya: [ɛ. 'jawɾ.fya] *PF* ns. *Õige viis, õige tee* (tuletatud sõnadest **eyawr** *õige* ja **fya'o** *tee, viis*)
eyk: [ɛjkʷ] *JC,PF* tgs. *juhtima, valitsema*
eyktan: ['ɛjk.tan] *JC* ns. *valitseja* (tuletatud sõnast **eyk** *valitsema*)
eyktanay: [ɛjk.ta. 'naj] *JC,PF* ns. *asetäitja, üks aste juhust madalamal olija* (tuletatud sõnast **eyktan** *juht*)
eykyu: [ɛjk.ju] *PF* ns. *juht (ajutine, näiteks jahi ajal)* (tuletatud sõnast **eyk** *juhtima*)

F

fa-: [fa] *PF* abis. *koos (millegagi), (millegi) abil*
fahew: [fa. 'hɛw] *PF* ns. *lõhn, hais*
faoi: ['fa.o.i] *PF* oms. *sile, tasane*
fayluta: [fa.j. 'lu.ta] *PF* ss. *neid sõnu, mida*
fäkä: [fæ. 'k.æ] *PF* tgstu. *tõusma, üles minema* (tuletatud sõnadest **fäpa** *tipp* ja **kä** *minema*)
fäpa: [fæ.pa] *PF* ns. *peal*
fäza'u: [fæ. 'z.a.ʔ.u] *PF* tgstu. *üles tulema, tõusma* (tuletatud sõnadest **fäpa** *tipp* ja **za'u** *tulema*)
fe': [fɛʔ] *PF* oms. *halb, paha*
fe'lup: [fɛ.lupʷ] *PF* oms. *kõhetu, vähese stiiliga* (tuletatud sõnadest **fe'** *halb* ja **lupra** *stiil*)
fe'ran: [fɛʔ.ran] *PF* ns. *vigane, halb olek* (tuletatud sõnadest **fe'** *paha* ja **ran** *olek*)

fe'ranvi: [fɛʔ.ran.vi] *PF* ns. *rikutud, vigane olek* (tuletatud sõnast **fe'ran** *olek*)
fe'ul: [fɛ.ʔ.ul] *PF* tgstu. *halvenema* (tuletatud sõnadest **fe'** *halb* ja '**ul** *suurenema*)
fekem: [fɛ.kɛm] *PF* ns. *õnnetus* (tuletatud sõnadest **fe'** *halb* ja **kem** *tegu*)
fekum: [fɛ.kum] *PF* ns. *kahju, takistus, halb pool, kaotus* (tuletatud sõnadest **fe'** *halb* ja **kum** *tulemus*)
fekumnga': [fɛ.kum.ŋaʔ] *PF* oms. *ebasoodne* (tuletatud sõnast **fekum** *kahju, takistus, halb pool, kaotus*)
few-: [fɛw] *PF* abis. *üle, teisele poole*
fewi: [fɛ.w.i] *PF* tgsne. *taga ajama*
fewtusok: [fɛw.tu.sokʷ] *PF* oms. *teisel pool, vastasolev (kõnekeeles: fewtsok (few.ʔsok))* (tu-

letatud sõnast **few**– üle)
fi’u: [fi.ʔu] *PF* ms. *see (asi)* (tuletatud sõnast **’u asi**)
fifya: [fi.ʔja] *PF* ms. *nii, niimoodi* (tuletatud sõnast **fya’o viis**)
fikem: [fi.ʔem] *PF* ases. *see (tegevus)* (tuletatud sõnast **kem tegu**)
fi’po: [fi.ʔpo] *PF* ases. *see (isik või asi)* (tuletatud sõnast **po tema**)
fitrr: [fi.ʔr] *PF* ms. *täna* (tuletatud sõnast **trr päev**)
fitsap: [fi.ʔsap] *PF* ms. *teineteist* (tuletatud sõnadest **fipo see isik ja tsapo too isik**)
fitseng(e): [fi.ʔsɛŋ(ɛ)] *PF* ms., ns. *siin, selles kohas, see koht* (tuletatud sõnast **tseng koht**)
fitxan: [fi.ʔʔan] *PF* ms. *nii palju* (tuletatud sõnast **txan see**)
fitxon: [fi.ʔʔon] *PF* ms., ns. *täna õhtul, tänane õhtu* (tuletatud sõnast **txon õhtu**)
fkān: [fk.ʔan] *PF* tgstu. *tunduma, välja paistma*
fkārut: [ʔfk.ʔa.ʔut] *PF* tgs. *koorima*
fkāy: [fk.ʔaj] *PF* oms. *vihkav, viha täis*
fkew: [fk.ʔew] *PF* oms. *vägev, võimas*
fkēytok: [ʔfk.ʔj.t.ʔok] *PF* tgstu. *olema, eksisteerima* (tuletatud sõnast **kifkeyti tok maailmas olema**)
fkīp–: [fk.ʔip] *PF* abis. *üleväl (millegi) hulgas (kuusagil tähtede hulgas on Pandora)*
fkō: [fk.ʔo] *PF* ms. *üks, nemad, see, umbisikuline tegija (Et elada, peab (üks) hingama)*
fkxake: [ʔfk.ʔa.k.ʔɛ] *PF* tgs. *sügelema*
fkxara: [ʔfk.ʔa.ra] *PF* ns. *pinge, stress (vaimne või emotsionaalne tunne)*
fkxaranga’: [ʔfk.ʔa.ra.ŋaʔ] *PF* oms. *pingeline, stressirohke* (tuletatud sõnast **fkxara pinge**)
fkxen: [fk.ʔɛn] *PF* ns. *köögi-vili (toit)*
fkxile: [ʔfk.ʔi.lɛ] *PF* ns. *kaelakee*
flawkx: [flawk.ʔ] *PF* ns. *nahk (esemetel)*
flawm: [flawm] *PF* ns. *põsk*
flä: [fl.ʔæ] *PF* tgstu. *õnnestuma, korda minema*
flew: [fl.ʔew] *PF* ns. *kõri, kurk*
fli: [fl.ʔi] *PF* oms. *õhuke, peenike (elutu kohta)*
flinutx: [fl.ʔi.ʔnut] *PF* ns. *paksus* (tuletatud sõnadest **fli õhuke ja nutx paks**)
flrr: [fl.ʔr] *PF* oms. *õrn, hooliv (nii elus kui eluta puhul)*
fmāl: [fm.ʔal] *PF* tgsne. *ülal hoidma, ülal pidama*
fmawn: [fmawn] *PF* ns. *uudis, miski millest teavitada*

fmawnta: [fmawn.ʔta] *PF* ss. *uudist, mida*
fmētok: [ʔfm.ʔɛ.t.ʔok] *PF* tgsne. *katsetama*
fmi: [fm.ʔi] *PF* tgsne. *püüdma, üritama* (koostingivaga)
fmokx: [fmok.ʔ] *PF* ns. *kadedus*
fnan: [fn.ʔan] *PF* tgsne. *hea olema (milleski)*
fnawe’: [fna.ʔweʔ] *PF* oms. *argpükslik*
fnawe’tu: [fna.ʔweʔ.tu] *PF* ns. *argpüks* (tuletatud sõnast **fnawe’ argpükslik**)
fnel: [fnɛl] *PF* ns. *liik, sort, laad*
fnelan: [ʔfnɛ.lan] *PF* ns. *meessoost, isane* (tuletatud sõnast **fnel liik, sort**)
fnēle: [ʔfnɛ.lɛ] *PF* ns. *naissoost, emane* (tuletatud sõnast **fnel liik, sort**)
fnēpe: [ʔfnɛ.pɛ] *PF* ks. *missugune? (mis liiki? - sorti? jne)* allomorf sõnast **pnēfel**
fnētuxm: [fnɛ.ʔt.ʔum] *PF* ns. *allergeen, allergia tekitaja* (tuletatud sõnast **txum mürk**)
fnēgap: [fnjap.ʔ] *PF* ns. *metall*
fnēgä: [fnj.ʔæʔ] *PF* tgstu. *end kergitama; (Maal) WCd kasutama*
fnēgä’tseng: [ʔfnj.ʔæʔ.t.ʔsɛŋ] *PF* ns. *tualett, WC* (tuletatud sõnadest **fnēgä’ end kergitama ja tseng koht**)
fnēgō: [fnj.ʔoʔ] *PF* tgsne. *nõudma, vajama*
fnū: [fn.ʔu] *PF* tgstu. *vaikima, vait olema*
fo: [fo] *PF* ases. *nemad* (tuletatud sõnadest **ay+ mitmuse morfeem ja po tema**)
fpak: [ʔfp.ʔak] *PF* tgs. *tagasi hoidma, peatama tegevust*
fpē: [ʔfp.ʔɛʔ] *PF* tgsne. *saatma*
fpēio: [ʔfpɛ.ʔi.o] *PF* ns. *väljakutse, ülesanne (tseremoniaalne)*
fpī+: [fp.ʔi] *PF* abis. *(millegi) pärast, tõttu (Maapan jumala pärast. Eesti keeles eraldi väljend tegelikult puudub.)*
fpil: [ʔfp.ʔil] *PF* tgsne. *mõtlemine, arvama*
fpilfya: [ʔfpil.ʔja] *PF* ns. *mõtteviis* (tuletatud sõnadest **fpil mõtlemine ja fya’o tee, viis**)
fpom: [ʔfpom] *PF* ns. *heaolu, õnnelikkus, rahu*
fpomron: [ʔfpom.ʔron] *PF* ns. *tervis, heaolu (vaimne; inimeste kohta)* (tuletatud sõnadest **fpom heaolu ja ronsem mõistus**)
fpomronga’: [ʔfpom.ʔro.ŋaʔ] *PF* oms. *tervislik (vaimselt; mitte inimeste kohta)* (tuletatud sõnadest **fpom tervis, heaolu ja ronsem mõistus**)

- fpomtokx:** [fpom.'tok'] *PF* ns. *tervis* (füüsiline) (tuletatud sõnadest **fpom** *heaolu* ja **tokx** *keha*)
- fpomtokxnga':** [fpom.'tok'.ŋa?] *PF* oms. *tervislik*(füüsiliselt; mitte inimeste kohta) (tuletatud sõnadest **fpom** *tervis*, *heaolu* ja **tokx** *keha*)
- fpäxkìm:** [fp'·æ.k·im] *PF* tgstu. *sisenema*
- fra'u:** [fra.'ʔu] *PF* ases. *iga asi/ese* (tuletatud sõnast **'u** *asi*)
- frafya:** [fra.fja] *PF* ms. *igal võimalikul viisil, igat moodi* (tuletatud sõnadest **fra'u** *kõik* ja **fya'o** *viis*)
- frakrr:** [fra.kr] *PF* ms. *alati, koguaeg* (tuletatud sõnast **krr** *aeg*)
- fralo:** [fra.lo] *PF* ms. *iga kord, igal juhul* (tuletatud sõnast **alo** *iga*)
- frapo:** [fra.po] *PF* ases. *igaiüks, kõik* (tuletatud sõnast **po** *tema*)
- frato:** [fra.to] *PF* abis. *ülivõrre, kui kõik*
- fratrr:** [fra.'tr] *PF* ms. *päeviti, iga päev* (tuletatud sõnast **trr** *päev*)
- fratseng:** [fra.'tsɛŋ] *PF* ms. *igal pool* (tuletatud sõnast **tseng** *koht*)
- fratxon:** [fra.'t'on] *PF* oms. *igal õhtul* (tuletatud sõnast **txon** *õhtu*)
- frawzo:** [fraw.'zo] *PF* hs. *kõik on korras, kõik on hästi* (tuletatud sõnadest **fra'u** *kõik* ja **zo** *olema hästi*)
- frìp:** [fr.'ip'] *PF* tgsne. *hammustama*
- frrfen:** [fr.'f:ɛn] *PF* tgsne. *külastama*
- frrtu:** [fr.'tu] *PF* ns. *külaline, külastaja*
- fta:** [fta] *PF* ns. *sõlm*
- ftang:** [ft.aŋ] *PF* tgsmtu. *peatuma*
- fta si:** [fta s·i] *PF* tgstu. *sõlme tegema, sõlmima* (tuletatud sõnast **fta** *sõlm*)
- ftawnemkrr:** [ftaw.'nem.kr] *PF* ns. *minevik* (tuletatud sõnadest **ft«awn»em** *mööduma* ja **krr** *aeg*)
- ftär:** [ftær] *PF* oms. *vasak* (mitte parem)
- ftärpa:** [ftær.pa] *PF* ns. *vasak pool* (tuletatud sõnadest **ftär** *vasak* ja **pa'o** *pool*)
- fte:** [fte] *PF* ss. (*nii*), *et*; (*selleks*), *et* (koos tingiva tegusõnaga sõltuvas kõrvallauses)
- fteke:** [fte.ke] *PF* ss. (*nii*) *et mitte, et ei* (tuletatud sõnadest **fte** (*nii*), *et* ja **ke** *mitte*) (koos tingiva tegusõnaga sõltuvas kõrvallauses)
- ftem:** [ft·ɛm] *PF* tgsne. *mööduma*
- ftia:** [ft·i·'a] *PF* tgsne. *õppima*
- ftu-:** [ftu] *PF* abis. *seestütlev kääne* (*suund*) (*nt. tulen metsast* (mitte: loen raamatust))
- ftue:** [ftu.ɛ] *PF* oms. *lihtne, kerge*
- ftumfa-:** [ftum.fa] *PF* abis. *-st, seestütlev* (*millegi seest*) (tuletatud sõnast **mifa** *sees*)
- ftxavang:** [ft'a.vaŋ] *PF* oms. *kirglik, püüdlük*
- ftxey:** [ft'·ɛj] *PF* tgsne. *valima, valikut tegema*
- ftxey:** [ft'ɛj] *PF* ss. *kas...või mitte*
- ftxi:** [ft'i] *PF* ns. *keel* (*kehaosa*)
- ftxilor:** [ft'i.'lor] *PF* oms. *maitsev* (tuletatud sõnadest **ftxi** *keel* ja **lor** *ilus*)
- ftxivä':** [ft'i.'væ?] *PF* oms. *halvasti maitsev* (tuletatud sõnadest **ftxi** *keel* ja **vä'** *vastik*)
- ftxoä:** [ft'o.'zæ] *PF* ns. *tähistus, tore sündmus, puhkus*
- ftxoä si:** [ft'o.'zæ s·i] *PF* tgstu. *tähistma* (tuletatud sõnast **ftxoä** *tähistus*)
- ftxuli'u:** [ft'·u.'li.'ʔu] *PF* tgstu. *kõnelema, kõne edasi andma* (tuletatud sõnadest **täftxu** *õmblema* ja **li'u** *sõna*)
- ftxuli'uyu:** [ft'·u.'li.'ʔu.ju] *PF* ns. *kõneleja* (tuletatud sõnast **ftxuli'u** *kõnelema*)
- fu:** [fu] *PF* ss. *või*
- fuke:** [fu.'kɛ] *PF* ss. *või mitte* (tuletatud sõnadest **fu** *või* ja **ke** *mitte*)
- fula:** [fu.la] *PF* ases., ass. *see, mis* (tuletatud sõnadest **fi'ul** *see* (*alus*) ja **a** *alustuva kõrvallause märkija*)
- furia:** [fu.'ri.a] *PF* ases., ass. *see, mis* (tuletatud sõnadest **fi'uri** *see* (*teema*) ja **a** *siduva osalause märkija*)
- futa:** [fu.ta] *PF* ases., ass. *seda, mis* (*kõrvallause märkija*) (tuletatud sõnadest **fi'u-t** *seda* ja **a** *alustuva kõrvallause märkija*)
- fwa:** [fwa] *PF* ases., ass. *see, mis* (*kõrvallause märkija*) (tuletatud sõnadest **fi'u** *see* ja **a** *alustuva kõrvallause märkija*)
- fwang:** [fwaŋ] *PF* oms. *piprane*
- fwefwi:** [fw·ɛ.fw·i] *PF* tgstu. *vilistama*
- fwel:** [fwɛl] *PF* oms. *katkine*
- fwem:** [fwɛm] *PF* oms. *nüri*
- fwep:** [fwɛp'] *PF* ns. *tolm* (*mingi pinna peal*)
- fwew:** [fw·ɛw] *PF* tgsne. *otsima, tuhnima*
- fwi:** [fw·i] *PF* tgstu. (*käest*) *libisema*
- fwìng:** [fwìŋ] *PF* ns. *häbi, alandus, piinlikkus,*
- fwìng si:** [fwìŋ s·i] *PF* tgstu. *häbi tegema, häbistama, alandama* (tuletatud sõnast **fwìng** *alandus*)

fwopx: [fwopʰ] *PF* ns. *tolm* (õhus lendlev) (tuletatud sõnadest **fwep** *tolm* ja **pìwopx** *pilv*)
fyá'o: [ʰja.ʔo] *PF* ns. *tee, rada, komme, viis*
fyali'u: [ʰja.li.ʔu] *PF* ns. *määrsõna* (tuletatud sõnadest **fyá'o** *moodus, viis* ja **li'u** *sõna*)
fyán: [ʰjan] *PF* ns. *ese, millele saab asju panna, et nad maas ei oleks*
fyanyì: [ʰjan.ji] *PF* ns. *riiul* (tuletatud sõnadest **fyán** *ese, millele saab asju panna, et nad maas ei oleks* ja **yì** *tase, aste*)
fyanyo: [ʰjan.jo] *PF* ns. *laud, alus* (tuletatud sõnadest **fyán** *ese, millele saab asju panna, et nad maas ei oleks* ja **yo** *pind*)
fyape: [ʰja.pɛ] *PF* ks. *kuidas* allomorf sõnast **pefya**
fyawìntxu: [ʰja.w.in.'t'u] *PF* tgstu. *juhatama, teed näitama* (tuletatud sõnadest **fyá'o** *tee, viis* ja **wìntxu** *näitama*)
fyawìntxuyu: [ʰja.w.in.'t'u.ju] *PF* ns. *juhendaja, teenäitaja* (tuletatud sõnast **fyawìntxu** *juha-*

tama)

fyel: [fy.ɛl] *PF* tgsne. *tugevasti sulgema, kinni panema, kinnitama*
fyep: [ʰj.ɛpʰ] *PF* tgsne. *käes hoidma, haardes hoidma*
fyeyn: [ʰjɛjn] *PF* oms. *küps, valmis, täiskasvanud*
fyeyntu: [ʰjɛjn.tu] *PF* ns. *täiskasvanu* (tuletatud sõnast **fyeyn** *küps, valmis*)
fyin: [ʰjin] *PF* oms. *lihtne*
fyinep'ang: [ʰjin.ɛp.'ʔaŋ] *PF* ns. *raskusaste* (tuletatud sõnadest **fyin** *lihtne* ja **ep'ang** *keeruline*)
fyinep'angpe: [ʰjin.ɛp.'ʔaŋ.pɛ] *PF* küsis. *kui keeruline?* (tuletatud sõnast **fyinep'ang** *raskusaste*)
fyole: [ʰjo.lɛ] *PF* oms. *ideaalne, imeline*
fyolup: [ʰjo.lupʰ] *PF* oms. *ülimalt stiilne, peen* (tuletatud sõnadest **fyole** *ülim* ja **lupra** *stiil*)

H

ha: [ha] *PF* ms. *sel juhul, siis*
ha': [h.aʔ] *PF* tgstu. *sobituma, sobima kokku*
ha'ngir: [haʔ.'ŋir] *PF* ns. *pärastlõuna*
hafyon: [ha.'ʰjon] *PF* ns. *tarkus* (elukogemusest *tulenev*)
hafyonga': [ha.'ʰjo.ŋaʔ] *PF* oms. *tark, mõistlik* (*elutu kohta*) (tuletatud sõnast **hafyon** *tarkus*)
hahaw: [ʰ.h.a.h.aw] *PF* tgstu. *magama*
ham: [ham] *PF* oms. *eelmine*
hamalo: [ha.'ma.lo] *PF* ms. *viimane/eelmine kord* (tuletatud sõnadest **ham** *eelmine* ja **alo** *kord*)
han: [h.an] *PF* tgsne. *ära kaotama*
hangham: [ʰ.h.aŋ.h.am] *PF* tgstu. *naerma*
hangvur: [ʰ.h.aŋ.vur] *PF* ns. *nali, naljajutt, andekdoot* (tuletatud sõnadest **hangham** *naerma* ja **vur** *lugu*)
hapxi: [ha.'p'i] *PF* ns. *osa, tükk*
hapxìtu: [ha.'p'i.tu] *PF* ns. *liige* (tuletatud sõnast **hapxi** *osa*)
hasey: [ha.'sɛj] *PF* oms. *tehtud, lõpetatud, valmis*
hasey si: [ha.'sɛj 's:i] *PF* tgstu. *lõpetama, kokku võtma, ära tegema* (tuletatud sõnast **hasey** *valmis*)

hawl: [h.awl] *PF* tgsne. (*ette*) *valmistama*
hawmpam: [ʰhawm.pam] *PF* ns. *müra; heli, mis on liigne, ebavajalik, mõttetu* (tuletatud sõnadest **hawng** *liigsus* ja **pam** *heli*)
hawng: [hawŋ] *PF* ns. *liigne, ülemäärane*
hawngkrr: [ʰhawŋ.kɾ] *PF* ms. *hilja* (tuletatud sõnadest **hawng** *üleküllus* ja **krr** *aeg*)
hawntsyokx: [haw.n.'tsjokʰ] *PF* ns. *kinmas* (tuletatud sõnadest **hawnu** *kaitsma* ja **tsyokx** *käsi*)
hawnu: [ʰ.h.aw.n.u] *PF* tgsne. *kaitsma, varjama*
hawnnen: [haw.n.'ven] *PF* ns. *jalats* (tuletatud sõnadest **hawnu** *kaitsma* ja **venu** *jalg*)
hawre': [haw.'tɛʔ] *PF* ns. *miits* (tuletatud sõnadest **hawnu** *kaitsma* ja **re'o** *pea*)
hawtsyìp: [ʰhaw.tsjipʰ] *PF* ns. *uinak* (tuletatud sõnast **hahaw** *magama*)
hay: [ha.j] *PF* oms- *järgmine*
hayalo: [ha.'ja.lo] *PF* ms. *järgmine kord* (tuletatud sõnadest **hay** *järgmine* ja **alo** *kord*)
hän: [hæn] *PF* ns. *võrk*
hefi: [ʰ.h.ɛ.f.i] *PF* tgsne. *tundma* (*lõhna, haisu*)
hefitswo: [ʰ.h.ɛ.fi.tswɔ] *PF* ns. *haiistmine* (*taju*) (tuletatud sõnast **hefi** *lõhn*)
hek: [h.ɛkʰ] *PF* tgstu. *olema huvitav, imelik, kummaline, üllatav*

hena: [h·ɛ.n·a] *PF* tgsne. *kandma*
hermeyp: [hɛɾ.ˈmɛjɔ] *PF* ns. *lumesadu* (tuletatud sõnadest **herwi** *lumi* ja **meyp** *nõrk*)
hertxayo: [hɛɾ.tˈa.jo] *PF* ns. *lumeväli* (tuletatud sõnadest **herwi** *lumi* ja **txayo** *väli*)
herwi: [hɛɾ.wi] *PF* ns. *lumi*
herwiva: [hɛɾ.wi.va] *PF* ns. *lumehelvos* (tuletatud sõnadest **herwi** *lumi* ja **ilva** *helvos*)
hewne: [hɛw.nɛ] *PF* oms. *pehme (asi)*
heyn: [h·ɛjn] *PF* tgs. *istuma*
heyr: [hɛjɾ] *PF* ns. *rind*
hifwo: [h·i.fw·o] *PF* tgstu. *põgenema, jalga laskma*
hipx: [hipˈ] *PF* tgsne. *kontrollima, korda hoidma*
hiup: [ˈhi·upˈ] *PF* tgstu., tgsne. *sülitama*
hiyik: [ˈhi.jikˈ] *PF* oms. *naljakas, imelik, veider*
hi'ang: [ˈhi.ʔaŋ] *PF* ns. *putukas* (tuletatud sõnadest **hi'i** *väike* ja **ioang** *loom*)
hi'i: [ˈhi.ʔi] *PF* oms. *väike*
hikrr: [ˈhi.kɾ] *PF* ns. *sekund, väga lühike aeg* (tuletatud sõnadest **hi'i** *väike* ja **krr** *aeg*)
him: [him] *PF* oms. *vähe (kogus)*
himpxi: [him.ˈpˈi] *PF* ns. *vähemus, väiksem osa*
hìmtxampe: [him.ˈtˈam.pɛ] *PF* ks. *kui palju* allomorf sõnast **pìmtxan**
hìmtxan: [him.ˈtˈan] *PF* ns. *hulk, kogus* (tuletatud sõnadest **him** *vähe* ja **txan** *palju*)
hìmtxew: [him.ˈtˈɛw] *PF* ns. *miinimum* (tuletatud sõnadest **him** *väike* ja **txew** *piir*)

I

i'en: [iʔ.ɛn] *JC* ns. *keelpill*
ikut: [i.kutˈ] *PF* ns. *suur uhmrinui; lihasegisti*
il: [i·l] *PF* tgstu. *painduma*
inan: [i.ˈn·an] *PF* tgsne. *lugema (nt. metsa), ammutama teavet*
inanfya: [i.ˈnan.fja] *PF* ns. *taju* (tuletatud sõnadest **inan** *lugema* ja **fya'o** *viis*)
ingyen: [iŋ.jɛn] *PF* ns. *arusaamatuse, mõistmatuse tunne*
ingyenga': [iŋ.jɛ.ŋaʔ] *PF* oms. *arusaamatu, segane, kummaline* (tuletatud sõnast **ingyen** *arusaamatuse tunne*)
ingyentsim: [iŋ.jɛn.tsim] *PF* ns. *müsteerium, mõistatus, arusaamatus* (tuletatud sõnadest

hìmtxewvay: [him.ˈtˈɛw.va.j] *PF* ms. *minimaalselt* (tuletatud sõnast **hìmtxew** *miinimum*)
hìno: [hi.ˈno] *PF* oms. *detailne, täpne (asjade kohta)*
hìpey: [ˈhi.p·ɛj] *PF* tgstu. *kõhklema* (tuletatud sõnadest **hi'i** *väike* ja **pey** *ootama*)
hìtxoa: [hi.ˈtˈo.a] *PF* hs. *vabandage, vabandust* (tuletatud sõnadest **hi'i** *väike* ja **txoa** *andestus*)
hoan: [ˈho.an] *PF* ns. *mugavus*
hoet: [ˈho.ɛtˈ] *PF* oms. *kaugeleulatu, laiaulatuslik*
hol: [hol] *PF* oms. *natuke*
holpxay: [hol.ˈpˈaj] *PF* ns. *number* (tuletatud sõnadest **hol** *vähe* ja **pxay** *palju*)
holpxaype: [hol.ˈpˈaj.pɛ] *PF* ks. *kui mitu* (tuletatud sõnadest **holpxay** *number* ja **pe** *kuidas*)
hona: [ˈho.na] *PF* oms. *armas, imetlusväärne*
hrrap: [ˈhɾ.apˈ] *PF* ns. *oht*
hu-: [hu] *PF* abis. *koos (kellegagi)*
hufwa: [hu.ˈfwa] *PF* ss. *kuigi*
hufwe: [hu.ˈfwɛ] *PF* ns. *tuul*
hufwetsyip: [hu.ˈfwɛ.tsjipˈ] *PF* ns. *õrn tuul* (tuletatud sõnast **hufwe** *tuul*)
hultstxem: [h·ul.ˈtstˈɛm] *PF* tgsne. *takistama*
hum: [h·um] *PF* tgstu. *lahkuma, ära minema*
huru: [ˈhu.ru] *PF* ns. *pott*

ingyen *mõistmatuse tunne* ja **tsim** *allikas*)
ingyentsyìp: [iŋ.jɛn.tsjipˈ] *PF* ns. *trikk, nüanss* (tuletatud sõnast **ingyen** *arusaamatuse tunne*)
io-: [i.o] *PF* abis. *ülal, üle*
ioang: [i.ˈo.aŋ] *PF* ns. *loom, elukas*
ioi: [i.ˈo.i] *PF* ns. *ehe, kaunistus, tseremooniarieetus*
ioi si: [i.ˈo.i.s·i] *PF* tgstu. *kaunistama, ehtima* (tuletatud sõnast **ioi** *kaunistus*)
ionar: [i.o.naɾ] *PF* ns. *Marduse ratsutaja prillid*
irayo: [i.ˈra.jo] *JC* ns., hs. *aitäh, tänud*
irayo si: [i.ˈra.joˈs·i] *PF* tgstu. *tänama, tänu andma* (tuletatud sõnast **irayo** *aitäh*)

K

- ka-**: [ka.] *PF* oms. *üleni*
- kakpam**: [kak.'pam] *PF* oms. *kurt* (tuletatud sõnast **pam heli**)
- kakrel**: [kak.'rɛl] *PF* oms. *pime Näide: Pime inimene* (tuletatud sõnast **rel pilt**)
- kalin**: [ka.'lin] *PF* oms. *hea maitsega*
- kaltxi**: [kal.'t'i] *PF* hs. *tere*
- kaltxi si**: [kal.'t'i 's:i] *PF* tgstu. *tervitama, tere ütleva* (tuletatud sõnast **kaltxi tere**)
- kam-**: [kam] *PF* abis. (*aastat, kuud vms.*) *tagasi*
- kame**: ['k.a.m.ɛ] *PF* tgs. *nägema, sisse nägema, aru saama, teadma (vaimne)*
- kan**: [k.an] *PF* tgsne., tgstu. *sihtima, suunama; suunitlema, kavatsema*
- kan'in**: ['k.an.ʔ.in] *PF* tgsne. *keskenduma (milleleegi), spetsialiseeruma, eriliselt huvitatud olema* (tuletatud sõnadest **kan sihtima** ja **'in hõivatud olema**)
- kanfpil**: ['k.an.fp.il] *PF* tgstu. *keskenduma, tähelepanu koondama* (tuletatud sõnadest **kan sihtima** ja **fpil mõtlema**)
- kangay**: [ka.'ŋaj] *PF* oms. *kehtiv, tõene*
- kangay si**: [ka.'ŋaj s:i] *PF* tgstu. *kindlaks tege-ma, kinnitama, valideerima* (tuletatud sõnast **kangay tõene**)
- kanom**: ['k.a.n.om] *PF* tgsne. *saama, omandama*
- kanu**: ['ka.nu] *PF* oms. *tark, arukas (inimene)*
- kar**: [k.ar] *PF* tgsne. *õpetama*
- karyu**: ['kar.ju] *PF* ns. *õpetaja* (tuletatud sõnast **kar õpetama**)
- karyunay**: [kar.ju.'naj] *PF* ns. *õpetajaks õppija* (tuletatud sõnast **karyu õpetaja**)
- kato**: ['ka.to] *PF* ns. *rütm*
- kavuk**: [ka.'vukʔ] *PF* ns. *reetmine, äraandlikkus*
- kavuk si**: [ka.'vukʔ 's:i] *PF* tgstu. *reetma* (tuletatud sõnast **kavuk reetus**)
- kaw'it**: [kaw.'ʔitʔ] *PF* ms. *üldse, mitte üldse (vasta ke...kaw'it mitte...üldse)* (tuletatud sõnadest **ke 'aw mitte üks** ja **'it vähe**)
- kawkrr**: ['kaw.kʔ] *PF* ms. *mitte kunagi* (tuletatud sõnadest **ke 'aw mitte üks** ja **krr aeg**)
- kawkxan**: [kaw.'k'an] *PF* oms. *vaba, puhas, ilma takistuse-ta* (tuletatud sõnadest **ke 'aw ilma** ja **ekxan takistus**)
- kawl**: [kaw] *PF* ms. *vapralt, kindlameelselt*
- kawng**: [kawŋ] *PF* oms. *paha, kuri*
- kawnglan**: ['kawŋ.lan] *PF* oms. *kahjulik, ohtlik, viga tegev, kuri* (tuletatud sõnadest **kawng halb** ja **txe'lan süda**)
- kawngsar**: ['kawŋ.s.ar] *PF* tgsne. *ära kasutama, halvasti kohtlema*
- kawnomum**: [kaw.'no.mum] *PF* oms. *teadmata, tundmata* (tuletatud sõnadest **ke mitte** ja **omum teadma**)
- kawtseng**: ['kaw.tseŋ] *PF* ms. *mitte kusagil* (tuletatud sõnadest **ke 'aw mitte üks** ja **tseng koht**)
- kawtu**: ['kaw.tu] *PF* ases. *mitte keegi* (tuletatud sõnadest **ke 'aw mitte üks** ja **tute inimene**)
- kay-**: [kaj] *PF* abis. *tulevikus (aastat, kuud, vms.)*
- kaym**: [kajm] *PF* ns. *õhtu (enne videvikku), hiline päraslõuna*
- kä**: [k.æ] *PF* tgstu. *minema*
- kä'ärip**: [kæ.'ʔ.æ.r.ɪpʔ] *PF* tgsne. *liikkama* (tuletatud sõnadest **kä minema** ja **'ärip liigutama**)
- kämakto**: [kæ.'m.ak.t.o] *PF* tgs. *välja lendama/ratsutama/sõitma* (tuletatud sõnadest **kä minema** ja **makto ratsutama**)
- kämunge**: [kæ.'m.u.ŋ.ɛ] *PF* tgsne. *viima* (tuletatud sõnast **munge võtma**)
- käpxi**: [kæ.'p'i] *PF* ns. *tagumine osa* (tuletatud sõnadest **kä minema** ja **hapxi osa**)
- käsatseng**: [kæ.'sa.tseŋ] *PF* ms. *seal väljas* (tuletatud sõnadest **kä minema** ja **tseng koht**)
- käsriin**: [kæ.'sr.in] *PF* tgsne. *laenuks andma, laenama* (tuletatud sõnast **sriin ajutiselt ühelt teisele üle andma**)
- käteng**: ['k.æ.teŋ] *PF* tgstu. *aega veetma, koos olema*
- ke**: [kɛ] *PF* ms. *mitte*
- ke'aw**: [kɛ.'ʔaw] *PF* oms. *eraldatud, lahku löödud* (tuletatud sõnadest **ke mitte** ja **'aw üks**)
- ke'u**: ['kɛ.ʔu] *PF* ases., ms. *mitte midagi* (tuletatud sõnadest **ke mitte** ja **'u asi**)
- kea**: ['kɛ.a] *PF* ms. *ei (nimisõnade ees)*
- kefpomronga'**: [kɛ.fpom.'ro.ŋaʔ] *PF* oms. *ebatervislik (vaimselt; mitte inimeste kohta)* (tuletatud sõnadest **ke mitte** ja **fpomronga' ter-vislik (vaimselt)**)
- kefpomtokinga'**: [kɛ.fpom.'tok'.ŋaʔ] *PF* oms. *ebatervislik, (füüsiliselt; mitte inimeste koh-*

- ta) (tuletatud sõnadest **ke mitte** ja **fpomto-kxnga' tervislik**)
- keftxo:** [kɛ.'ft'ɔ] *PF* oms., fraas õnnetu, 'Kui kurb!'
- kefyak:** [kɛ.'fjakʔ] *PF, Prr* abis. *kas pole nii? ek-sju?* (tuletatud sõnadest **ke fya pole tee/viis** ja **srak küsimuse märkija**)
- kehe:** [kɛ.hɛ] *PF* hs. *ei*
- kekem:** [kɛ.kɛm] *PF* ases., ms. *mitte midagi (te-gude puhul)* (tuletatud sõnadest **ke mitte** ja **kem tegu**)
- kelemwepey:** [kɛ.lɛm.'wej.pɛj] *PF* oms. *kan-natamatu, kärsitu* (tuletatud sõnadest **ke mitte** ja **lemwepey rahulik**)
- kelfpomron:** [kɛl.fpom.'ron] *PF* oms. *ebatervis-lik (vaimsel; inimeste kohta)* (tuletatud sõna-dest **ke mitte** ja **lefpomron terve (vaimsel)**)
- kelfpomtokx:** [kɛl.fpom.'tokʔ] *PF* oms. *ebater-vislik (füüsiliselt)* (tuletatud sõnadest **ke mit-te** ja **fpomtokx tervis (füüsiline)**)
- kelhoan:** [kɛl.'ho.an] *PF* oms. *ebamugav* (tule-tatud sõnast **hoan mugavus**)
- kelkin:** [kɛl.'kin] *PF* oms. *ebavajalik, põhjusea*
- kelku:** [kɛl.ku] *PF* ns. *kodu, maja*
- kelku si:** [kɛl.ku 's-i] *PF* tgstu. *elama, paiknema* (tuletatud sõnast **kelku kodu**)
- kelsar:** [kɛl.'sar] *PF* oms. *mõttetu, kasutu* (tule-tatud sõnadest **ke mitte** ja **lesar kasulik**)
- keltrrr:** [kɛl.'tr.tr] *PF* oms. *ebatavaline* (tule-tatud sõnadest **ke mitte** ja **letrrrr tavaline**)
- keltsun:** [kɛl.'tsun] *PF* oms. *võimatu* (tuletatud sõnadest **ke mitte** ja **tsun võima**)
- kem:** [kɛm] *PF* ns. *tegevus, tegu*
- kemli'u:** [kɛm.li.ʔu] *PF* ns. *tegusõna* (tuletatud sõnadest **kem tegevus** ja **li'u sõna**)
- kemli'uvi:** [kɛm.li.ʔu.vi] *PF* ns. *siseliide* (tule-tatud sõnast **kemli'u tegusõna**)
- kempe:** [kɛm.pɛ] *PF* ks. *mis (tegevus)* allomor-f sõnast **pehem** (tuletatud sõnast **kem tegu**)
- kem si:** [kɛm 's-i] *PF* tgstu. *tegema* (tuletatud sõnast **kem tegu**)
- kemwiä:** [kɛm.'wi.æ] *PF* oms. *kohatu, ebaõiglane, ebaaus, vale* (tuletatud sõnadest **ke mitte** ja **muiä õiglane**)
- ken'aw:** [kɛn.'ʔaw] *PF* ms. *mitte ainult* (tuleta-tatud sõnadest **ke mitte** ja **ni'aw ainult**)
- keng:** [kɛŋ] *PF* ms. *isegi*
- kenong:** [kɛ.n.ɔŋ] or [kɛ.n.ɔŋ] *PF* tgstu. *ku-jutama, esindama, näiteks olema (e)* (tuletatud sõnadest **ke mitte** ja **nong järgnema**)
- kenzen:** [kɛn.'zɛn] *PF* ns. *mitte ilmtingimata* (tuletatud sõnadest **ke mitte** ja **nizen kind-lasti**)
- kerusey:** [kɛ.ru.sɛj] *PF* oms. *surnud* (tuleta-tatud sõnadest **ke mitte** ja **r«us»ey elus, eluline (omadussõna siseliide)**)
- kesran:** [kɛ.'sran] *PF* oms. *nii ja naa, normaalne (pole jah, pole ei) /bf kesrankekehe* (tuletatud sõnadest **ke mitte** ja **sran jah**)
- keteng:** [kɛ.tɛŋ] *PF* oms. *teistsugune, teine* (tu-letatud sõnadest **ke mitte** ja **teng sama, võrd-ne**)
- ketsran:** [kɛ.'tsran] *PF* oms., ss. *tähtsusetu, vä-hetähtis, misiganes, vahet pole* (tuletatud sõ-nadest **ke mitte** ja **tsranten tähtis olema**)
- ketsuktiam:** [kɛ.'tsuk.'ti.am] *PF* oms. *loenda-matu, lõpmatu* (tuletatud sõnadest **ketsuk-mitte suutma** ja **tiam loendama**)
- ketsuktswa':** [kɛ.'tsuk.'tswaʔ] *PF* oms. *unusta-matu* (tuletatud sõnadest **ketsuk-mitte su-utma** ja **tswa' unustama**)
- ketuwong:** [kɛ.tu.woŋ] *PF* ns. *võõras isik*
- kew:** [kɛw] *PF* nr. *null, sümbol 0*
- kewan:** [kɛ.wan] *PF* ns. *vanus* (tuletatud sõna-dest **koak vana** ja **'ewan noor**)
- kewong:** [kɛ.woŋ] *PF* oms. *võõras*
- key:** [kɛj] *PF* ns. *nägu*
- keyawr:** [kɛ.'jawr] *PF* oms. *vale, mitte õige* (tu-letatud sõnadest **ke mitte** ja **eyawr õige**)
- keye'ung:** [kɛ.'jɛ.ʔuŋ] *PF* ns. *hullumeelsus*
- keyn:** [kɛ.jn] *PF* tgsne. *langetama, maha panema*
- keyrel:** [kɛy.rɛl] *PF* ns. *näoilme* (tuletatud sõ-nadest **key nägu** ja **rel pilt**)
- kezempiltxe:** [kɛ.zɛm.pl.'t'ɛ] *PF* ms. *muidu-gi mõista, ilma ütlematagi* (lühenenud lausest **ke+zene+pivlltxe**)
- ki:** [ki] *PF* ss. *pigem, ennem, kui et*
- kifkey:** [ki.'fkɛj] *PF* ns. *maailm (füüsiline, tahke)*
- kilvan:** [kil.'van] *PF* ns. *jõgi*
- kin:** [k.in] *PF* tgsne. *vajama*
- kinam:** [ki.'nam] *PF* ns. *jalg*
- kinamtil:** [ki.'nam.til] *PF* ns. *põlv* (tuletatud sõnadest **kinam jalg** ja **til ühendus, hing**)
- kinä:** [ki.næ] *PF* nr. *seitse*
- kintrr:** [kin.tr] *PF* ns. *nädal* (tuletatud sõna-dest **kinä seitse** ja **trr päev**)
- kintrram:** [kin.tr'am] *PF* ns. *eelmine nädal* (tu-letatud sõnast **kintrr nädal**)

- kintrray:** [ˈkin.tɾaj] *PF* ns. järgmine nädal (tuletatud sõnast **kintrr** nädal)
- kip-:** [kipː] *PF* abis. (kellegi) hulgas
- kive:** [ˈki.vɛ] *PF* oms seitsmes (tuletatud sõnast **kinä** seitse)
- ki'ong:** [ki.ˈʔoŋ] *PF* oms. aeglane
- kim:** [k-im] *PF* tgsne. keerlema, keerutama (mi-dagi); **Pol rumit kolim** ta keerutas palli
- kimar:** [ki.ˈmar] *PF* oms. hooajaline
- king:** [kiŋ] *PF* ns. niit, lõng
- kite'e:** [ki.te.ˈʔɛ] *PF* ns. teenus, teenistus
- kite'e si:** [ki.te.ˈʔɛ ˈs-i] *PF* tgstu. teenima (tuletatud sõnast **kite'e** teenistus)
- klfro':** [kl.ˈfr.oʔ] *PF* tgstu. vastutav olema
- klkã:** [kl.ˈk.æ] *PF* tgstu. laskuma (tuletatud sõnadest **klpa** all ja **kã** minema)
- klkukat:** [kl.ˈk.u.l.atː] *PF* tgsne. kaevama
- klkxem:** [kl.ˈk'·ɛm] *PF* tgstu. seisma
- klpa:** [ˈkl.pa] *PF* ns. põhjas, all
- klpã:** [kl.ˈp.æ] *PF* tgstu. maanduma, maani jõudma (tuletatud sõnadest **klte** maa ja **pãhem** saabuma)
- klpxiltu:** [kl.ˈp'il.tu] *PF* ns. territoorium, maa-ala
- klriks:** [kl.ˈrikː] *PF* ns. maavärin (tuletatud sõnadest **klte** maa ja **riks** liikuma)
- klte:** [ˈkl.te] *PF* ns. maa, maapind
- kltseng:** [ˈkl.tʂɛŋ] *PF* ns. asukoht (tuletatud sõnast **tseng** koht)
- kltxay:** [kl.ˈt'·aj] *PF* tgstu. maas lebama (tuletatud sõnadest **klte** maa ja **txay** horisontaalne olema)
- kltxeykay:** [kl.t'ɛj.ˈk.aj] *PF* tgsne. maha asetama (kltxay sihiline vorm) (tuletatud sõnadest **klte** maa ja **txay** horisontaalselt asetsema)
- klvawm:** [ˈkl.vawm] *PF* oms. pruun (tuletatud sõnadest **klte** maapind ja **vawm** tume)
- klwo:** [kl.ˈw.o] *PF* tgstu. maanduma (protsess) (tuletatud sõnadest **klte** maa ja **wo** ulatuma)
- kllyem:** [kl.ˈj·ɛm] *PF* tgstu. matma (tuletatud sõnadest **klte** maa ja **yem** panema)
- klza'u:** [kl.ˈz.a.ʔ·u] *PF* tgstu. alla tulema, laskuma (tuletatud sõnadest **klte** maa ja **za'u** tulema)
- ko:** [ko] *PF* abis. pealesurutud nõustumine (eks)(näide (Sa tuled minuga), eksju?)
- ko'on:** [ˈko.ʔon] *PF* ns. ring, ovaal, ringilkujuline vorm (tuletatud sõnadest **koum** ümar ja **'on** vorm)
- koak:** [ˈko.akː] *PF* oms. vana, eakas (elusolendite kohta)
- koaktan:** [ˈko.ak.tan] *PF* ns. vanamees (tuletatud sõnast **koak** vana)
- koakte:** [ˈko.ak.te] *PF* ns. vanamemm (tuletatud sõnast **koak** vana)
- koaktu:** [ˈko.ak.tu] *PF* ns. vana inimene (tuletatud sõnast **koak** vana)
- kolan:** [ko.ˈlan] *PF* ss. tähendab, õigupoolest (eelnevalt öeldu täpsustus/parandamine) (tuletatud sõnast **kan** sihtima)
- kop:** [kopː] *PF* ms. ka, samuti, lisaks
- kop:** [kopː] *PF* ss. ja ka
- koren:** [ko.ˈrɛŋ] *PF* ns. reegel, juhtnõör
- kosman:** [ko.ˈsman] *PF* oms. vapustav, tore, vahva, lahe
- koum:** [ˈko.um] *PF* oms. ümar, kurvikas
- krr:** [kr̩] *PF* ns. aeg
- krra:** [ˈkr̩.a] *PF* ss. ajal, kui (tuletatud sõnast **krr** aeg)
- krrka-:** [ˈkr̩.ka] *PF* abis. sellal, ajal kui (tuletatud sõnast **krr** aeg)
- krrneks:** [kr̩.ˈn·ɛkː] *PF* tgstu. aega võtma/nõudma (e) (tuletatud sõnadest **krr** aeg ja **neks** tarbima)
- krrpe:** [ˈkr̩.pe] *PF* ks. millal (mis ajal) allomorf sõnast **pehrr** (tuletatud sõnast **krr** aeg)
- ku'up:** [ˈku.ʔupː] *PF* oms. raske (füüsiline mass)
- kulat:** [ˈk.u.l.atː] *PF* tgsne. avaldama, paljastama, ilmvalgele tooma (nii otseselt kui ka metafooriliselt)
- kum:** [kum] *PF* ns. tulemus, järeldus
- kuma:** [ˈkum.a] *PF* ss. seeõttu, mistõttu; kasutatakse järelduse ees, nt. 'Lu poe sevin niftxan kuma yawne slolu oer' (Ta oli nii ilus, mistõttu ma armusin.); vaata ka 'akum' (tuletatud sõnast **kum** tulemus)
- kur:** [k-ur] *PF* tgstu. rippuma
- kurakx:** [k-u.ˈr.akː] *PF* tgsne. välja sõitma
- kurfyan:** [ˈkur.fjan] *PF* ns. korv, rippuv iste (tuletatud sõnadest **kur** rippuma ja **fyan** ese, millele saab asju panna, et nad maas ei oleks)
- kurfyavi:** [ˈkur.fja.vi] *PF* ns. konks (tuletatud sõnast **kurfyan** korv)

Kx

kxa: [k'a] *PF* ns. *suu*

kxakx: [k'·ak'] *PF* tgstu. *pooleks murduma*

kxam: [k'am] *PF* ns. *keskpunkt, keskmine*

kxamlä-: [k'am.læ] *PF* abis. *Läbi (millegi) (tuletatud sõnast kxam keskel)*

kxamtrr: [k'am.tr] *PF* ns. *keskpäev, lõuna (tuletatud sõnadest kxam kese ja trr päev)*

kxamtrrmaw: [k'am.tr.maw] *PF* ns. *aeg kohe pärast lõunat, varajane päraslõuna (tuletatud sõnadest kxamtrr lõuna ja maw pärast)*

kxamtseng: [k'am.tsɛŋ] *PF* ns. *kese, koht keskel (tuletatud sõnadest kxam keskpunkt ja tseng koht)*

kxamtjomaw: [k'am.t'o.maw] *PF* ns. *aeg pärast keskööd (tuletatud sõnadest kxamtjom kesköö ja maw pärrast)*

kxamtjom: [k'am.t'om] *PF* ns. *kesköö (tuletatud sõnadest kxam kese ja tjom öö)*

kxamyi: [k'am.ji] *PF* ns. *kesmine tase (tuletatud sõnadest kxam keskmine ja yi tase)*

kxangangang: [k'aŋ.aŋ.aŋ] *PF* hs. *pauhh, põmm (kõlamaaling)*

kxani: [k'a.ni] *PF* oms. *keelatud*

kxap: [k'ap] *PF* ns. *oht*

kxapnga': [k'ap.ŋa?] *PF* oms. *ohtlik, ähvardav (mitte inimeste kohta) (tuletatud sõnast kxap oht)*

kxap si: [k'ap s-i] *PF* tgstu. *ohustama, ähvardama (tuletatud sõnast kxap oht)*

kxawm: [k'awm] *PF* ms. *ehk, võib-olla*

kxayl: [k'ajl] *PF* oms. *kõrge*

kxaylyi: [k'ajl.ji] *PF* ns. *kõrge tase (tuletatud sõnadest kxayl kõrge ja yi tase)*

kxänäng: [k'æ.næŋ] *PF* oms. *roiskuva looma või liha hais*

L

lafyon: [la.'fjon] *PF* oms. *tark, elukogenud (inimeste kohta) (tuletatud sõnast hafyon tarkus)*

lahe: [la.hɛ] *PF* oms. *teine, teistsugune*

lal: [lal] *PF* oms. *vana (mip vastand)*

lam: [l'am] *PF* tgstu. *tunduma, paistma*

lang: [l'aŋ] *PF* tgsne. *uurima, tundma õppima*

lapo: [la.po] *PF* ases. *teine (isik või asi) (tuletatud sõnadest lahe teine ja po tema)*

kxelte: [k'·ɛl.t·ɛk] *PF* tgsne. *kätte võtma, tõstma*

kxem: [k'·ɛm] *PF* tgstu. *vertikaalne olema*

kxemyo: [k'ɛm.jo] *PF* ns. *sein, vertikaalne pind (tuletatud sõnadest kxem vertikaalne olema ja yo pind)*

kxener: [k'ɛ.nɛɾ] *PF* ns. *suits*

kxetse: [k'ɛ.tɛɛ] *PF* ns. *saba*

kxeyey: [k'ɛ.jɛj] *PF* ns. *viga, eksitus*

kxity: [k'it'] *PF* ns. *surm*

kxi: [k'i] *PF* hs. *hei (lühike terovitus) (tuletatud sõnast kaltxi tere)*

kxim: [k'·im] *PF* tgsne. *käskima, määrama*

kximyu: [k'im.ju] *PF* ns. *väejuht, teise/teiste üle võimu omav isik (tuletatud sõnast kxim käskima, määrama)*

kxll: [k'l] *PF* ns. *kallaletung, rünnak*

kxll si: [k'l 's-i] *PF* tgstu. *riindama (tuletatud sõnast kxll kallaletung)*

kxor: [k'or] *PF* ns. *Suured kosed, mis on väga tupeva vooluga (loendatav, kuid harva)*

kxu: [k'u] *PF* ns. *viga, paha, häda*

kxuke: [k'u.kɛ] *PF* oms. *turvaline (tuletatud sõnadest kxu viga, paha ja ke mitte)*

kxukx: [k'·uk'] *PF* tgsne. *neelama, neelatama*

kxum: [k'um] *PF* oms. *viskoosne, limane, paks*

kxumpay: [k'um.pa.j] *PF* ns. *lima, geel, viskoosne vedelik (tuletatud sõnast kxum viskoosne, limane)*

kxu si: [k'u s-i] *PF* tgstu. *vigastama, kahjustama (tuletatud sõnast kxu kahju)*

kxutu: [k'u.tu] *PF* ns. *vaenlane (tuletatud sõnast kxu viga, paha)*

laro: [la.ro] *PF* oms. *puhas*

laro si: [la.ro s-i] *PF* tgstu. *puhastama, mustusest/porist puhtaks tegema (tuletatud sõnast laro puhas)*

latem: [l'a.t·ɛm] *PF* tgs. *muutma (l«eyk»atem tgsne. muutma)*

latsi: [l'a.'ts-i] *LA* tgs. *sammu pidama (kellegagi)*

law: [law] *PF* oms. *kindel, selge*

- lawk:** [l·awkʷ] *PF* tgsne. *vestlema, rääkima* (*millestki*)
- lawno:** [l·aw.no] *PF* ns. *suur rõõm*
- lawr:** [lawr] *PF* ns. *meloodia*
- law si:** [l·aw 's·i] *PF* tgstu. *selgitama, selgeks tegema* (tuletatud sõnast **law selge**)
- layompin:** [la.'jom.pin] *PF* ns. *must* (tuletatud sõnast **layon must**)
- layon:** [la.'jon] *PF* oms. *must* (*värv*)
- lätxayn:** [l·æ.'t'·aj.n] *PF* tgsne. *alistama* (*lagin-gus*), *vallutama*
- le'al:** [le.'ʔal] *PF* oms. *raiskav* (*mitte inimeste kohta*) (tuletatud sõnast **'al raiskama**)
- le'aw:** [le.'ʔaw] *PF* oms. *ainult*
- le'awtu:** [le.'ʔaw.tu] *PF* oms. *üks, üksik, ainus, üksildane* (*neutraalne; kasuta siseliidet <äng> väljendamaks kurba üksildust*) (tuletatud sõnadest **'aw üks** ja **tute isik**)
- le'en:** [le.'ʔen] *PF* oms. *vaistlik* (tuletatud sõnast **'en aimdus**)
- lefkr:** [le.'fkr] *PF* oms. *praegune* (tuletatud sõnast **fikrr see aeg**)
- lefnelan:** [le.'fnɛ.lan] *PF* oms. *meessoost, isane* (tuletatud sõnast **fnelan meessoost**)
- lefnele:** [le.'fnɛ.lɛ] *PF* oms. *naissoost, emane* (tuletatud sõnast **fnelle naissoost**)
- lefngap:** [le.'fɲapʷ] *PF* oms. *metalne* (tuletatud sõnast **fngap metall**)
- lefpom:** [le.'fpom] *PF* oms. *õnnelik, tore, rahulik, hea* (*elutu kohta*) (tuletatud sõnast **fpom heaolu, õnnelikkus, rahu**)
- lefpomron:** [le.fpom.'ron] *PF* ms. *terve* (*vaim-selt; inimeste kohta*) (tuletatud sõnast **fpom-ron tervis** (*vaimne*))
- lefpomtokx:** [le.fpom.'tokʷ] *PF* oms. *tervislik* (*füüsiliselt*) (tuletatud sõnast **fpomtokx tervis** (*füüsiline*))
- lehawmpam:** [le.'hawm.pam] *PF* oms. *lärmas* (tuletatud sõnast **hawmpam müra**)
- lehawng:** [le.'hawŋ] *PF* oms. *liigne, ülemäärane* (tuletatud sõnast **hawng üleküllus**)
- lehawngkr:** [le.'hawŋ.kr] *PF* oms. *hiline* (tuletatud sõnast **hawngkr hilja**)
- lehipey:** [le.'hi.pɛj] *PF* oms. *kõhklev* (tuletatud sõnast **hipey kõhklema**)
- lehoan:** [le.'ho.an] *PF* oms. *mugav* (tuletatud sõnast **hoan mugavus**)
- lehrap:** [le.'hr.apʷ] *PF* oms. *ohtlik* (tuletatud sõnast **hrap oht**)
- leioae:** [le.i.o.'a.ɛ] *PF* ns. *austus, respekt*
- leioae si:** [le.i.o.'a.ɛ s·i] *PF* tgstu. *austama* (tuletatud sõnast **leioae austus**)
- lek:** [l·ɛkʷ] *PF* tgsne. *kuuletuma, kuulda võtma*
- lekin:** [le.'kin] *PF* oms. *vajalik* (tuletatud sõnast **kin vajama**)
- lekoren:** [le.ko.'rɛn] *PF* oms. *seaduslik* (tuletatud sõnast **koren reegel**)
- lekye'ung:** [lɛk.'jɛ.ʔuŋ] *PF* oms. *meeletu, hull* (tuletatud sõnast **kye'ung hullus**)
- leli'fya:** [le.'liʔ.fja] *PF* oms. *keelealane* (tuletatud sõnast **li'fya keel**)
- lemrey:** [lɛm.'rɛj] *PF* oms. *ellujäänud* (*nt. mingist grupist ellujäänud inimesed*) (tuletatud sõnast **emrey ellu jääma**)
- lemwepey:** [lɛm.'wɛj.pɛj] *PF* oms. *kannatlik* (tuletatud sõnast **mawpey kannatlik olema**)
- len:** [l·ɛn] *PF* tgstu. *juhtuma, aset leidma*
- leNa'vi:** [le.'naʔ.vi] *PF* oms. *na'vi-ne, seotud na'videga* (tuletatud sõnast **Na'vi Rahvas**)
- leno:** [le.'no] *PF* oms. *täpne, põhjalik* (*inimeste kohta*)
- lenomum:** [le.'no.mum] *PF* oms. *uudishimulik* (tuletatud sõnast **newomum huvi tundma**)
- lenrra:** [le.'nr̥.a] *PF* oms. *uhke* (tuletatud sõnast **nr̥ra uhkus**)
- lepaj:** [le.'paj] *PF* oms. *vesine* (tuletatud sõnast **pay vesi**)
- lepwox:** [lɛp.'wopʷ] *PF* oms. *pilvine* (tuletatud sõnast **pìwox pilv**)
- ler:** [lɛr] *PF* oms. *sujuv, ühtlane, tasane* (*liikumise kohta*)
- lerefyja:** [le.'rɛj.fja] *PF* oms. *kultuurile omane, kultuurne* (tuletatud sõnast **reyfyja eluviis**)
- lerik:** [le.'rɪkʷ] *PF* oms. *lehine, leherikas* (tuletatud sõnast **rik leht**)
- lerin:** [le.'rɪm] *PF* oms. *puidust, puit-* (tuletatud sõnast **rɪn puit**)
- leronsrel:** [le.'ron.srɛl] *PF* ms. *kujuteldav* (tuletatud sõnast **ronsrelngop kujutlema**)
- lertu:** [lɛr.tu] *PF* ns. *töökaaslane*
- lesar:** [le.'sar] *PF* oms. *kasulik* (*millekski*) (tuletatud sõnast **sar kasutama**)
- leskxir:** [le.'sk'ir] *PF* oms. *haavatud, vigastatud* (tuletatud sõnast **skxir haav**)
- lesngä'i:** [le.'sŋæ.ʔi] *PF* oms. *esmane, algusest saati olemasolev* (tuletatud sõnast **sngä'i algama**)

- lesnonrra:** [lɛ.sno.'nr̩.a] *PF* oms. *ennast täis* (tuletatud sõnast **snonrra** *eneseuhkus*)
- leso'ha:** [lɛ.'soʔ.ha] *PF* oms. *vaimustunud* (tuletatud sõnast **so'ha** *vaimustatud olema*)
- letam:** [lɛ.'tam] *PF* oms. *piisav* (tuletatud sõnast **tam** *piisama*)
- letokx:** [lɛ.'tokʔ] *PF* oms. *kehane, füüsiline* (tuletatud sõnast **tokx** *keha*)
- letrr:** [lɛ.'tr̩] *RL* oms. *(iga)päevane* (tuletatud sõnast **trr** *päev*)
- letrrrtr:** [lɛ.'tr̩.tr̩] *PF* oms. *tavaline, harilik* (tuletatud sõnast **trr** *päev*)
- letsim:** [lɛ.'tsim] *PF* oms. *ainulaadne, originaalne* (tuletatud sõnast **tsim** *allikas*)
- letskxe:** [lɛ.'tsk'ɛ] *PF* oms. *kivist, kivi-* (tuletatud sõnast **tskxe** *kivi*)
- letsranten:** [lɛ.'tsran.tɛn] *PF* oms. *tähtis* (tuletatud sõnast **tsranten** *olulisus*)
- letsunslu:** [lɛ.'tsun.slu] *PF* oms. *võimalik* (tuletatud sõnast **tsunslu** *võima, suutma*)
- letswal:** [lɛ.'tswal] *PF* oms. *võimas (inimeste kohta)* (tuletatud sõnast **tswal** *võim*)
- letwan:** [lɛt.'wan] *PF* oms. *kaval, hiiliv (inimese kohta)* (tuletatud sõnadest **tute** *isik* ja **wan** *peitma*)
- letxi:** [lɛ.'tʰi] *PF* oms. *kiireloomuline, rutakas (inimeste kohta)* (tuletatud sõnast **txi** *kiireloomulisus*)
- letxiluke:** [lɛ.'tʰi.lu.kɛ] *PF* oms. *rahulik, aeglane (inimeste kohta)* (tuletatud sõnadest **txi** *kiireloomulisus* ja **luke** *ilma*)
- lew:** [lɛw] *PF* ns. *kate*
- lewäte:** [lɛ.wæ.'tɛ] *PF* oms. *vaieldav* (tuletatud sõnast **wäte** *vaidelma*)
- leweopx:** [lɛ.wɛ.'opʔ] *PF* oms. *laine-moodi, laine-sarnane* (tuletatud sõnast **weopx** *laine*)
- lew si:** [lɛw 's.i] *PF* tgstu. *varjama, katma* (tuletatud sõnast **lew** *kate*)
- ley:** [lɛ.ɛj] *PF* tgstu. *väärtust omama, väärt olema*
- leyapay:** [lɛ.'ja.paj] *PF* oms. *udune* (tuletatud sõnast **yapay** *udu*)
- leye'krr:** [lɛ.'jɛʔ.kr̩] *PF* oms. *varajane* (tuletatud sõnast **ye'krr** *vara*)
- leyewla:** [lɛ.'jɛw.la] *PF* oms. *pettumust valmistav* (tuletatud sõnast **yewla** *pettumus*)
- leym:** [lɛ.ɛjm] *PF* tgstu. *hüüdma, karjuma*
- leymfe':** [lɛ.ɛjm.'fɛʔ] *PF* tgstu. *kurtma, kaebama* (tuletatud sõnadest **leym** *karjuma* ja **fe'** *halb*)
- leymkem:** [lɛ.ɛjm.'kɛm] *PF* tgstu. *protesteerima, vastu seisma, meelt avaldama* (tuletatud sõnadest **leym** *karjuma* ja **kemwiä** *ebaõiglane*)
- leyn:** [lɛ.ɛjn] *PF* tgsne. *kordama, uuesti tegema*
- lezeswa:** [lɛ.'zɛ.swa] *PF* oms. *rohune* (tuletatud sõnast **zeswa** *murru, rohi*)
- li:** [li] *PF* ms. *juba*
- lie:** [li.ɛ] *PF* ns. *kogemus*
- lie si:** [li.ɛ s.i] *PF* tgstu. *kogema, tundma* (tuletatud sõnast **lie** *kogemus*)
- lini:** [li.ni] *PF* ns. *noorloom, -kala, -lind, -putukas*
- lisre+:** [li.srɛ] *PF* abis. *(mingiks ajaks) teostama* (tuletatud sõnadest **li** *juba* ja **sre+** *enne*) (**Kem si lisre srray.** *Tee see homseks ära*)
- liswa:** [li.'swa] *PF* ns. *toit, kehatäide*
- liswa si:** [li.'swa s.i] *PF* tgtu. *toitma, toitu pakuma* (tuletatud sõnast **liswa** *toit*)
- litx:** [litʰ] *PF* oms. *terav*
- li'fya:** [liʔ.fja] *PF* ns. *keel (suhtlusvahend)* (tuletatud sõnadest **li'u** *sõna* ja **fya'o** *tee, viis*)
- li'fyaolo':** [liʔ.fja.o.'loʔ] *PF* ns. *keelegrupp, keele kasutajad* (tuletatud sõnadest **li'fya** *keel (suhtlusvahend)* ja **olo'** *hõim*)
- li'fyavi:** [liʔ.fja.vi] *PF* ns. *väljend, keele osa* (tuletatud sõnast **li'fya** *keel*)
- li'kong:** [liʔ.koŋ] *PF* ns. *silp* (tuletatud sõnadest **li'u** *sõna* ja **'ekong** *lõök (rütmiline)*)
- li'u:** [li.ʔu] *PF* ns. *sõna*
- li'uking:** [li.ʔu.kiŋ] *PF* ns. *lause* (tuletatud sõnadest **li'u** *sõna* ja **king** *lõim*)
- li'ukingvi:** [li.ʔu.kiŋ.vi] *PF* ns. *fraas* (tuletatud sõnast **li'uking** *lause*)
- li'upam:** [li.ʔu.pam] *PF* ns. *aksent, hääldus* (tuletatud sõnadest **li'u** *sõna* ja **pam** *heli*)
- li'upe:** [li.ʔu.pɛ] *PF* ks. *mis (sõna, väljend)* alomorfi sõnast **pel'i'u**
- li'upuk:** [li.ʔu.pukʰ] *PF* ns. *sõnastik, sõnaraamat* (tuletatud sõnadest **li'u** *sõna* ja **puk** *raamat (inglise laensõna)*)
- li'uvan:** [li.ʔu.van] *PF* ns. *sõnamäng* (tuletatud sõnadest **li'u** *sõna* ja **uvan** *mäng*)
- li'uvi:** [li.ʔu.vi] *PF* ns. *liide* (tuletatud sõnast **li'u** *sõna*)
- lim:** [li.ɪm] *PF* tgstu. *kaugel olema*
- ling:** [li.ŋ] *PF* tgstu. *(õhus) hõljuma*
- lo'a:** [lo.ʔa] *PF* ns. *tootem, hõimu märk, amulett*
- loi:** [lo.i] *PF* ns. *muna*
- lok:** [lo.kʰ] *PF* tgsne. *lähenema*
- lok-:** [lo.kʰ] *PF* abis. *lähedal (millelegi)*

lom: [lom] *PF* oms. *igatsetud (kaua ära olnud inimese kohta)*
lomtu: [ˈlom.tu] *PF* ns. *igatsetud inimene (tuletatud sõnast lom igatsetud)*
lonu: [l.o.ˈn.u] *PF* tgsne. *vabastama, lahti laskma*
lopx: [l-opˈ] *PF* tgsu. *paanitsema*
lor: [loɾ] *PF* oms. *ilus, meeli rahustav (elutu kohta)*
loran: [ˈlo.ran] *PF* ns. *graatsilisus, elegantsus (tuletatud sõnadest lor ilus ja ran olek)*
lrrtok: [ˈlɾ.tokˈ] *PF* ns. *naeratus*
lrrtok si: [ˈlɾ.tokˈ ˈs:i] *PF* tgsu. *naeratama (tuletatud sõnast lrrtok naeratus)*

M

ma: [ma] *PF* abis. *oo (üite, kellegi poole pöördumisel)*
makto: [ˈm.ak.t.o] *PF* tgsne. *ratsutama, lendama (loomaga), sõitma*
mal: [mal] *PF* oms. *usaldusväärne*
masat: [ˈma.sat] *PF* ns. *rinnariüü (sõjas)*
mauti: [ˈma.u.ti] *PF* ns. *puuvili*
maw–: [maw] *PF* abis. *pärast (aeg)*
mawey: [ma.ˈweɣ] *CM* oms. *rahulik*
maweypey: [ma.ˈweɣ.p.eɣ] *PF* mtgsu. *kannatlik olema (e) (tuletatud sõnadest mawey rahulik ja pey ootama)*
maweypeyyu: [ma.ˈweɣ.p.eɣ.ju] *PF* ns. *rahulolija (tuletatud sõnast maweypey rahul olema)*
mawfwa: [ˈmaw.fwa] *PF* ss. *pärast (tuletatud sõnadest maw pärast ja fwa see)*
mawkr: [ˈmaw.kɾ] *PF* ms. *pärast, hiljem (tuletatud sõnadest maw pärast ja krr aeg)*
mawkrra: [maw.ˈkɾ.a] *PF* ss. *pärast (mingit asja) allomorf sõnast akrmmaw (tuletatud sõnadest krr aeg ja maw pärast)*
mawl: [mawl] *PF* ns. *pool (millestki)*
mayˈ: [m.ajˈ] *PF* mtgsne. *proovima, hindama, üle vaatama, testima*
mäxku: [m.æ.ˈkˈu] *PF* tgsne. *segama, rikkuma, häirima (tuletatud sõnast kxu viga)*
meˈem: [mɛ.ˈʔɛm] *PF* oms. *harmooniline*
mefo: [ˈmɛ.fo] *PF* ases. *nemad, need kaks (tuletatud sõnadest me+ kaksikvormi näitaja ja po tema)*
mek: [mɛkˈ] *PF* oms. *tühi; metafooriliselt: väärtusetu*
mekre: [ˈmɛk.rɛ] *PF* ns. *varud*

lu: [l.u] *PF* tgsu., mtgsu. *olema (öeldistäide) (omandust väljendab koos datiiivse käändega)*
luke–: [ˈlu.kɛ] *PF* abis. *ilma*
lukpen: [luk.ˈpɛn] *PF* oms. *ilma riieteta, paljas (tuletatud sõnadest luke ilma ja pen riietus (mitmus))*
lumpe: [ˈlum.pɛ] *PF* ks. *miks allomorf sõnast pelun*
lun: [lun] *PF* ns. *põhjus*
lupra: [ˈlup.ra] *PF* ns. *stiil*

mektseng: [ˈmɛk.t͡sɛŋ] *PF* ns. *avaus (tuletatud sõnadest mek tühi ja tseng koht)*
melo: [ˈmɛ.lo] *PF* ms. *kaks korda (tuletatud sõnadest me+ kaksikvorm ja alo kord)*
menari: [mɛ.ˈna.ri] *PF* ns. *silmad (kaks) (tuletatud sõnadest me+ kaksikvorm ja nari silm)*
meoaniaa: [mɛ.o.a.u.ni.a.ˈɛ.a] *PF* n. *harmoonia, loodusega ühes elamine*
merki: [ˈmɛɾ.ki] *PF* ns. *grill*
mesrram: [mɛ.sɾ.ˈam] *PF* ns., ms. *üleile (tuletatud sõnast trr päev)*
mesrray: [mɛ.sɾ.ˈaɣ] *PF* ns., ms. *ülehomme (tuletatud sõnast trr päev)*
meuia: [mɛ.ˈu.i.a] *PF* ns. *au, austus*
meuiangaˈ: [mɛ.ˈu.i.a.ŋaˈ] *PF* oms. *auline (tuletatud sõnadest meuia au ja ngaˈ sisaldama)*
meuia si: [mɛ.ˈu.i.a s-i] *PF* tgsu. *au andma (tuletatud sõnast meuia au)*
meyam: [m.ɛ.ˈy.am] *PF* tgsne. *kallistama, embama, kaistuama*
meyp: [mɛjpˈ] *PF* oms. *nõrk*
meyptu: [ˈmɛjp.tu] *PF* ns. *nõrguke, joršš (füüsiliselt või iseloomult nõrk) (tuletatud sõnast meyp nõrk)*
mi: [mi] *PF* ms. *ikka veel, praegugi, nagu enne*
miklor: [mik.ˈloɾ] *PF* oms. *hästikõlav, ilusalt kõlav (tuletatud sõnadest mikyun kõrv ja lor ilus)*
miktsang: [ˈmik.t͡saŋ] *PF* ns. *kõrvarõngas (tuletatud sõnadest mikyun kõrv ja tsang läbilõige)*

mikvä': [mik.'væʔ] *PF* oms. *halvasti kõlav, koldalt kõlav* (tuletatud sõnadest **mikyun kõrv** ja **vä'** *ebameeldiv, vastik*)
mikyun: [m'ik.jun] *JC* ns. *kõrv*
mip: [mipʔ] *PF* oms. *uus*
mì+: [mi] *PF* abis. *sees, peal*
mifa: [m'fai] or [mi.'fa] *PF* ns., ms. (*millegi*) *ses*
miftxele: [mi.'ft'ɛ.lɛ] *PF* ms. *teemasse, selle teemaga seotult*
mikam-: [mi.'kam] *PF* abis. (*millegi*) *vahel*
mìn: [m·m] *PF* tgstu. *pöörlema* (ümbertelje) **Mìn ne ftärpa** *Keera vasakule*
mìnyu: [m'm.ju] *PF* ns. *keeraja, pööraja* (tuletatud sõnast **mìn** *keerama, pöörama*)
miso: [mi.'so] *PF* ms. *eemal* (*asukoht*) (tuletatud sõnast **mì** *sisse*)
ml'an: [m·l.'ʔ'an] *PF* tgsne. *vastu võtma, aksepteerima*
mlite: [m·l.'t'ɛ] *PF* tgstu. *nõustuma, leppima*
mo: [mo] *PF* ns. *koht, piiratud ala, ruum*
mo'ara: [mo.'ʔa.ra] *PF* ns. *kogumiskoht*
mo a fngä': [mo a 'fɲæʔ] *PF* ns. *tualett, WC* (tuletatud sõnadest **mo** *piiratud ala* ja (**a**) *fngä'* *end kergitama*)
moe: [m'o.ɛ] *PF* ases. *meie kaks* (*välistav*) (tuletatud sõnadest **me+** *kaksikvorm* ja **oe** *mina*)
mok: [m·okʔ] *PF* tgsne. *soovitama*
mokri: [m'ok.ri] *PF* ns. *häääl*
momek: [m'o.mɛkʔ] *PF* oms. *õõnes, mitte tahke*
mong: [m·oŋ] *PF* tgsne. *sõltuma, toetuma* (*abile*)
mowan: [mo.'wan] *PF* oms. *nauditav, rahuldav* (*füüsiliselt, seksuaalselt*)
mowar: [mo.'war] *PF* ns. *nõuanne, soovitus*
mowar si: [mo.'war s·i] *PF* tgsne. *nõu andma, soovitama* (tuletatud sõnast **mowar** *nõuanne*)

N

na-: [na] *PF* abis. *nagu*
na'ring: [naʔ.rɪŋ] *PF* ns. *mets*
naer: [na.'ɛr] *PF* ns. *jook*
nafi'u: [na.fi.'ʔu] *PF* oms. *selline* (tuletatud sõnadest **na** *nagu* ja **fi'u** *see*)
nafpawng: [na.'fpawŋ] *PF* ms. *leimates* (tuletatud sõnast **afpawng** *lein*)

mowarsiyu: [mo.'war.si.ju] *PF* ns. *nõuandja* (tuletatud sõnast **mowar** *nõuanne*)
mrr: [m'r] *PF* nr. *viis*
mrrtrr: [m'r.t'r] *PF* ns. *arginädal, töönädal* (tuletatud sõnadest **mrr** *viis* ja **trr** *päev*)
mrrve: [m'r.vɛ] *PF* oms. *viies* (tuletatud sõnast **mrr** *viis*)
muiä: [mu.'i.æ] *PF* oms. *õige, õiglane, õigustatud*
mun'i: [m·un.'ʔ·i] *PF* tgs. *lõikama, raiuma*
mune: [m'nu.nɛ] *PF* nr. *kaks*
munge: [m·u.ŋ·ɛ] *PF* tgsne. *võtma, tooma*
mungwrr-: [muŋ.'w'r] *PF* abis. *välja arvatud*
munsna: [m'un.sna] *PF* ns. *paar* (tuletatud sõnadest **mune** *kaks* ja **sna'o** *kogumik*)
muntrr: [m'un.t'r] *PF* ns. *nädalavahetus* (tuletatud sõnadest **mune** *kaks* ja **trr** *päev*)
muntrram: [m'un.t'r.am] *PF* ns. *eelmine nädalavahetus* (tuletatud sõnast **muntrr** *nädalavahetus*)
muntrray: [m'un.t'r.aj] *PF* ns. *järgmine nädalavahetus* (tuletatud sõnast **muntrr** *nädalavahetus*)
muntxa: [mun.'t'a] *PF* oms. (*kellegagi*)*paari pandud, ühinenud*
muntxa si: [mun.'t'a 's·i] *PF* tgstu. *üheks saama, paarima* (*kellegagi*), *abielluma* (tuletatud sõnast **muntxa** *paari pandud*)
muntxatan: [mun.'t'a.tan] *PF* ns. *mees* (*abikaasana*) (tuletatud sõnast **muntxatu** *abikaasa*)
muntxate: [mun.'t'a.tɛ] *PF* ns. *naine* (*abikaasana*) (tuletatud sõnast **muntxatu** *abikaasa*)
muntxatu: [mun.'t'a.tu] *PF* ns. *abikaasa* (tuletatud sõnast **muntxa** *paari pandud*)
muve: [m'vu.vɛ] *PF* oms. *teine* (tuletatud sõnast **mune** *kaks*)
muwìntxu: [mu.w·m.'t'·u] *PF* tgsne. *tutvustama, esitlema* (tuletatud sõnast **wìntxu** *näitama*)

nam'ake: [nam.'ʔa.kɛ] *PF* ms. *enesekindlalt* (tuletatud sõnast **am'ake** *enesekindel*)
nang: [naŋ] *PF* hs. *üllatus-, vaimustus-, ergutushüüd*
nari: [na.ri] *PF* ns. *silma*
nari si: [na.ri s·i] *PF* tgstu. *ette vaatama, ettevaatlik olema* (tuletatud sõnast **nari** *silma*)

- narlor:** [nar.'lor] *PF* oms. *visuaalselt ilus, kena* (tuletatud sõnadest **nari** *silma* ja **lor** *ilus, meeldiv*)
- narvä:** [nar.'væʔ] *PF* oms. *kole, silmale halb vaadata* (tuletatud sõnadest **nari** *silma* ja **vä'** *eba-meeldiv*)
- natkenong:** [nat.'kɛ.noŋ] *PF* ss. *näiteks, näite-na* (tuletatud sõnadest **na** *nagu* ja **tikenong** *näide*)
- nawfwe:** [naw.'fwɛ] *PF* oms. *sorav*
- nawm:** [nawm] *PF* oms. *üllas, suur*
- nawmtu:** ['nawm.tu] *PF* ns. *hea/suur inimene* (tuletatud sõnast **nawm** *suur*)
- nawri:** ['naw.ri] *PF* oms. *andekas*
- nayn:** [najn] *PF* ns. *sümbol 9 (mitte väärtus)*
- näk:** [n.'ækʔ] *PF* tgsne. *jooma*
- nän:** [n.'æn] *PF* tgstu. *vähendama*
- ne-:** [nɛ] *PF* abis. *eessõna (edasi (suund))* **Näide** *Oel na'ring+ne kä. (Ma lähen metsa)*
- ne'im:** [nɛ.'ʔim] *PF* ms. *tagasi (suund)*
- nefä:** [nɛ.'fæ] *PF* ms. *üles (suund)*
- nekl:** [nɛ.'k] *PF* ms. *alla (suund)*
- neks:** [n.'ɛkʔ] *PF* tgsne. *põletama, ära põlema*
- nemfa-:** [nɛm.fa] *PF* abis. *kuhugi sisse* (tuletatud sõnadest **ne** *edasi* ja **mifa** *sisse*)
- nemrey:** [nɛm.'rɛj] *PF* ms., hs. *elu eest (midagi tegema)* (tuletatud sõnast **emrey** *ellu jääma*)
- neni:** ['nɛ.ni] *PF* ns. *liiv*
- neto:** [nɛ.'to] *PF* ms. *eemale (suund)* (tuletatud sõnast **ne** *suund* (*kuhugile*))
- netrip:** ['nɛt.rɪpʔ] *PF* ms. *õnnelikult*
- new:** [n.'ɛw] *PF* tgsne. *tahtma*
- newomum:** [n.'ɛw.'o.mum] *PF* tgstu. *huvi tundma, teada tahtma* (tuletatud sõnadest **new** *tahtma* ja **omum** *teadma*)
- neypin:** ['nɛjm.pin] *PF* ns. *hele värv* (tuletatud sõnast **neyn** *hele, valge varjund*)
- neyn:** [nɛjn] *PF* oms. *hele (värv)*
- niä:** [n.i.'æ] *PF* tgsne. *haarama, krahmama*
- nik:** [nikʔ] *PF* oms. *mugav, lihtne*
- nikre:** ['nik.rɛ] *PF* ns. *juuksed*
- nikroi:** [nik.'ro.i] *PF* ns. *juuksekaunistus* (tuletatud sõnadest **nikre** *juuksed* ja **ioi** *kaunistus*)
- niktsyey:** ['nik.tʃjɛj] *PF* ns. *söödavavad toitu siduvad lehed* (tuletatud sõnadest **nik** *mugav* ja **tsyey** *eine*)
- nim:** [nim] *PF* oms. *häbelik, arg*
- ninan:** ['ni.nan] *PF* ms. *lugemise kaudu, lugedes* (tuletatud sõnast **inan** *lugema*)
- ningyen:** ['niŋ.jɛn] *PF* ms. *kummaliselt, arusaamatult, segadusseajavalt* (tuletatud sõnast **ingyen** *arusaamatuse tunne*)
- nip:** [n.'ipʔ] *PF* tgstu. *kinni jääma*
- nitram:** [nit.'ram] *PF* ms. *rõõmus (inimeste kohta)*
- nivi:** ['ni.vi] *PF* ns. *võrkkiiik (magamiseks, üldine termin)*
- nì-:** [ni] *PF* muutab määrsõnaks tuletatav liide:
- nì'al:** [ni.'ʔal] *PF* ms. *raiskavalt* (tuletatud sõnast **'al** *raiskama*)
- nì'aw:** [ni.'ʔaw] *PF* oms. *ainult* (tuletatud sõnast **'aw** *üks*)
- nì'awtu:** [ni.'ʔaw.tu] *PF* ms. *üks* (tuletatud sõnadest **'aw** *üks* ja **tute** *isik*)
- nì'awve:** [ni.'ʔaw.vɛ] *PF* ms. *esimesena* (tuletatud sõnast **'awve** *esimene*)
- nì'en:** [ni.'ʔɛn] *PF* ms. *vaistu järgi (tegema)* (tuletatud sõnast **'en** *aimdus*)
- nì'eng:** [ni.'ʔɛŋ] *PF* ms. *võrdselt, samaväärselt* (tuletatud sõnast **'engeng** *tase*) *Tirusol za'u ne fo nì'eng*
- nì'eoio:** [ni.'ʔɛ.o.i.o] *PF* ms. *pidulikult* (tuletatud sõnast **'eoio** *pidulik*)
- nì'eveng:** [ni.'ʔɛ.vɛŋ] *PF* ms. *nagu laps, lapsikult* (tuletatud sõnast **'eveng** *laps*)
- nì'eyng:** [ni.'ʔɛjŋ] *PF* ms. *tagasi (saabunud)* (tuletatud sõnast **'eyng** *vastus*)
- nì'í'a:** [ni.'ʔiʔ.a] *PF* ms. *lõpuks* (tuletatud sõnast **'í'a** *lõpp*)
- nì'it:** [ni.'ʔitʔ] *PF* ms. *natuke* (tuletatud sõnast **'it** *väike kogus*)
- nì'o':** [ni.'ʔoʔ] *PF* ms. *nauditaval, lõbusal viisil* (tuletatud sõnast **'o'** *erutav*)
- nì'ul:** [ni.'ʔul] *PF* ms. *rohkem, enam, veel*
- nì'ul'ul:** [ni.'ʔul.ʔul] *PF* ms. *suurenevalt, üha rohkem ja rohkem* (tuletatud sõnast **'ul** *suurendama*)
- nìawnomum:** [ni.aw.'no.mum] *PF* ms. *teadagi, nagu sa tead (tavakõnes)* (tuletatud sõnadest «**awn**» *perfektiivne umbisikuline siseliide* ja **omum** *teadma*)
- nìayoeng:** [ni.aj.'wɛŋ] *PF* ms. *nagu meie, nagu me teeme (tavakõnes [na.j.'wɛŋ])* (tuletatud sõnast **ayoeng** *meie* (*kaasaarvav*))

- nife'**: [ni.'fɛʔ] *PF* ms. *halvasti* (tuletatud sõnast **fe'** *halb*)
- nifkeytongay**: [ni.fkɛj.to.'ŋa.j] *PF* ms. *tegelikult, ausalt öeldes* (tuletatud sõnadest **tifkeytok** *olukord* ja **ngay** *tõsi*)
- nifkrr**: [ni.'fkɾ] *PF* ms. *hiljuti* (tuletatud sõnast **fikrr** *see aeg*)
- niflrr**: [ni.'flɾ] *PF* oms. *õrnalt, hoolivalt* (tuletatud sõnast **flrr** *hooliv*)
- nifmox**: [ni.'fmok'] *PF* ms. *kadedalt* (tuletatud sõnast **fmox** *kadedus*)
- nifnu**: [ni.'fnu] *PF* oms. *vaikselt* (tuletatud sõnast **fnu** *vaikne*)
- nifrakrr**: [ni.'fra.kɾ] *PF* ms. *nagu alati* (tuletatud sõnast **frakrr** *alati*)
- niftär**: [ni.'ftæɾ] *PF* ms. *vasakule* (tuletatud sõnast **ftär** *vasak*)
- niftue**: [ni.'ftu.ɛ] *PF* ms. *lihtsalt, kergelt* (tuletatud sõnast **ftue** *lihtne*)
- niftxan**: [ni.'ft'an] *PF* ms. *ühtmoodi, samal hulgal* (tuletatud sõnast **fitxan** *nii, sellisel hulgal*)
- niftxavang**: [ni.'ft'a.vaŋ] *PF* ms. *kirglikult, püüdlilikult, kogu südamest* (tuletatud sõnast **ftxavang** *kirglik*)
- nifwefwi**: [ni.'fwe.fwi] *PF* ms. *vilinal, vilistades* (tuletatud sõnast **fwefwi** *vile*)
- nifya'o**: [ni.'fja.ʔo] *PF* ms. (*mingil*) *viisi* [Näide: **Po poltxe nifya'o a-law**. *Ta rääkis selgelt (ta rääkis selgel viisil)* (tuletatud sõnast **fya'o** *viis*)
- nifyeyntu**: [ni.'fjɛjn.tu] *PF* ms. *nagu täiskasvanu, küpselt* (tuletatud sõnast **fyeyntu** *täiskasvanu*)
- nihawmpam**: [ni.'hawm.pam] *PF* oms. *lärma-kalt* (tuletatud sõnast **hawmpam** *müra*)
- nihawng**: [ni.'hawŋ] *PF* ms. *liiga, liialt* (tuletatud sõnast **hawng** *ülekiüllus*)
- nihay**: [ni.'haj] *PF* ms. *järgmisena* (tuletatud sõnast **hay** *järgmine*)
- nihək**: [ni.'hɛkʔ] *PF* ms. *kummaliselt, huvitava kombel* (tuletatud sõnast **hək** *olema kummaline, imelik*) (lausemärkus, mitte käitumise kirjeldaja)
- nihipey**: [ni.'hi.pɛj] *PF* ms. *kõhklevalt* (tuletatud sõnast **hipey** *kõhklus*)
- nihōan**: [ni.'ho.an] *PF* ms. *mugavalt* (tuletatud sõnast **hōan** *mugavus*)
- nihōet**: [ni.'ho.ɛtʔ] *PF* ms. *laiaulatuslikult, kaugeleulatuvalt* (tuletatud sõnast **hōet** *kaugeleulatuv, laiaulatuslik*)
- nihol**: [ni.'hol] *PF* ms. *vähe* (tuletatud sõnast **hol** *natuke*)
- nihona**: [ni.'ho.na] *PF* ms. *armsalt* (tuletatud sõnast **hona** *armas*)
- nik'ärìp**: [nik.'ʔæ.rìpʔ] *PF* ms. *kindlalt, stabiilselt* (*mitte laskma liikuda*) (tuletatud sõnast **ke ärìp** *mitte liikuma*)
- nik'ong**: [nik.'ʔoŋ] *PF* ms. *aeglaselt* (tuletatud sõnast **kì'ong** *aeglane*)
- nikanu**: [ni.'ka.nu] *PF* ms. *targalt* (tuletatud sõnast **kanu** *tark*)
- nikeftxo**: [ni.kɛ.'ft'o] *PF* ms. *kahjuks, õnnetuseks* (tuletatud sõnast **keftxo** *õnnetu*)
- nikelkin**: [ni.kɛl.'kin] *PF* oms. *ilma vajaduseta* (tuletatud sõnast **kelkin** *ebavajalik*)
- nikemweypey**: [ni.kɛm.'wej.pɛj] *PF* ms. *kanatamatult, kärsitult* (tuletatud sõnadest **ke** *mitte* ja **lemweypey** *kannatlik*)
- niklonu**: [nik.lo.'nu] *PF* ms. *kindlalt, tugevalt* (*mitte lahti laskma*) (tuletatud sõnast **ke lonu** *mitte lahti laskma*)
- nikmar**: [nik.'maɾ] *PF* ms. *õigel ajal* (tuletatud sõnast **kimar** *hooajaline*)
- niksman**: [nik.'sman] *PF* oms. *vapustavalt* (tuletatud sõnast **kosman** *valustav*)
- niksran**: [nik.'sɾan] *PF* oms. *keskmiselt, normaalselt* (tuletatud sõnast **kesran** *nii ja naa*)
- niktungzup**: [nik.tuŋ.'zupʔ] *PF* ms. *kindlalt, ettevaatlikult* (*mitte kukkuda laskma*) (tuletatud sõnast **ke tungzup** *mitte kukutama*)
- nikx**: [nik'] *PF* ns. *kruusakivi, looduses või tehnikult purustatud kivi tükk*
- nikxap**: [ni.'k'apʔ] *PF* ms. *ohtlikult, ähvardavalt* (tuletatud sõnast **kxap** *oht*)
- nikxem**: [ni.'k'ɛm] *PF* ms. *vertikaalselt* (tuletatud sõnast **kxem** *vertikaalne olema*)
- nilam**: [ni.'lam] *PF* ms. *näivalt* (tuletatud sõnast **lam** *näima*)
- nilaw**: [ni.'law] *PF* ms. *selgelt, kindlalt* (tuletatud sõnast **law** *selge*)
- niler**: [ni.'lɛɾ] *PF* ms. *sujuvalt, ühtlaselt, tasaselt* (tuletatud sõnast **ler** *sujuv, ühtlane, tasane*)
- nilì**: [ni.'li] *PF* ms. *ennatlikult* (tuletatud sõnast **li** *juba*)
- nilkeftang**: [ni.l.kɛ.'ftaŋ] *PF* ms. *pidevalt, peatumata* (tuletatud sõnadest **luke** *ilma* ja **ftang**)

- peatuma*)
- nìltsan:** [ni.l.'tsan] *PF* ms. *hästi* (tuletatud sõnast **siltsan** *hea*)
- nìlun:** [ni.'lun] *PF* ms. *muidugi, loogiliselt*
- nìmal:** [ni.'mal] *PF* ms. *usaldavalt, kahtluset* (tuletatud sõnast **mal** *usaldusväärne*)
- nìmeyp:** [ni.'mejɸ] *PF* ms. *nõrgalt, vabalt* (tuletatud sõnast **meyp** *nõrk*)
- nìmun:** [ni.'mun] *PF* ms. *uuesti, veel*
- nìmwey:** [nim.'weɸ] *PF* ms. *rahulikult* (tuletatud sõnast **mawey** *rahulik*)
- nìmweypey:** [nim.'weɸ.ɸej] *PF* ms. *kannatlikult* (tuletatud sõnast **maweypey** *kannatlik olema*)
- nìn:** [n.'m] *PF* tgsne. *vaatama* (*kuhugile*)
- nìNa'vi:** [ni.'naʔ.vi] *PF* ms. *nagu na'vid, na'viselt* (tuletatud sõnast **Na'vi** *Rahvas*)
- nìnäk:** [ni.'nækʔ] *PF* ms. *juues, vedelal viisil* (tuletatud sõnast **näk** *jooma*)
- nìnän:** [ni.'næn] *PF* ms. *vähem* (tuletatud sõnast **nän** *vähendama*)
- nìnänän:** [ni.'næn.næn] *PF* ms. *vähenevalt, üha vähem ja vähem* (tuletatud sõnast **nän** *vähendama*)
- nìngay:** [ni.'ŋaj] *PF* ms. *tõesti, tõeliselt* (tuletatud sõnast **ngay** *tõene*)
- nìngong:** [ni.'ŋoŋ] *PF* ms. *tuimalt, laisalt* (tuletatud sõnast **ngong** *laisk*)
- nìno:** [ni.'no] *PF* ms. *detailselt, põhjalikult, läbini*
- nìnrra:** [ni.'nr̥.a] *PF* ms. *uhkelt, uhkusega* (tuletatud sõnast **nrra** *uhkus*)
- nìnu:** [ni.'nu] *PF* ms. *ebaõnnestuvast, valesti* (**Näide** *Oeru txoa liou. 'olängeyng nìnu - Vabandust, valesti vastasin* (tuletatud sõnast **nui** *ebaõnnestuma*)
- nìolo':** [ni.o.'loʔ] *PF* ms. *(koos) nagu hõimu liikmed* (tuletatud sõnast **olo'** *hõim*)
- nìprte':** [ni.'pr̥.tɛʔ] *PF* ms. *hea meelega, võta heaks, loomulikult, tere tulemast* (eeldatava sõnaga **zola'u**) (tuletatud sõnast **prte'** *meeldiv*)
- nìpxay:** [ni.'p'aj] *PF* ms. *palju, paljuhulgaliselt* (tuletatud sõnast **pxay** *palju*)
- nìpxi:** [ni.'p'i] *PF* ms. *ühemõtteliselt, suunatud just (kellelgi/millelegi)* (tuletatud sõnast **pxi** *terav*)
- nìpxim:** [ni.'p'im] *PF* ms. *sirgelt, korralikult* (tuletatud sõnast **pxim** *püstine, sirge nt. sirgelt seisma*)
- nìran:** [ni.'ran] *PF* ms. *põhimõtteliselt, tegelikult, oma olemuselt* (tuletatud sõnast **ran** *olek*)
- nìrangal:** [ni.'ra.ŋal] *PF* ms. *soov* (*fakti vastand, koos perfektiivse või imperfektiivse tingiva kõneviisiga*) (tuletatud sõnast **rangal** *soovima*)
- nìrikxi:** [ni.r̥i.'k'i] *PF* ms. *väriselt, lõdisedes* (tuletatud sõnast **rikxi** *värisema*)
- nìronsrel:** [ni.'ron.srel] *PF* ms. *ette kujutades* (tuletatud sõnast **ronsrelingop** *kujutlema*)
- nìsilpey:** [ni.sil.'peɸ] *PF* ms. *loodetavasti* (tuletatud sõnast **silpey** *lootma*)
- nìskien:** [ni.'ski.ɛn] *PF* ms. *paremale* (tuletatud sõnast **skien** *parem*)
- nìslele:** [ni.'sl̥.lɛ] *PF* ms. *ujudes, ujuvalt* (tuletatud sõnast **slele** *ujuma*)
- nìsngä'i:** [ni.'sŋæ.ʔi] *PF* ms. *algupäraselt* (tuletatud sõnast **sngä'i** *algama*)
- nìsngum:** [ni.'sŋum] *PF* ms. *murelikult* (tuletatud sõnast **sngum** *mure*)
- nìso'ha:** [ni.'soʔ.ha] *PF* ms. *vaimustatult* (tuletatud sõnast **so'ha** *vaimustuses olema*)
- nìsoaia:** [ni.so.'a.i.a] *PF* ms. *(koos) nagu perekond* (tuletatud sõnast **soaia** *perekond*)
- nìsteng:** [ni.'stɛŋ] *PF* ms. *sarnaselt* (tuletatud sõnast **steng** *sarnane*)
- nìsti:** [ni.'sti] *PF* ms. *vihast* (tuletatud sõnast **sti** *vihane*)
- nìsung:** [ni.'suŋ] *PF* ms. *pealegi, lisaks, veelgi enam* (tuletatud sõnast **sung** *lisama*)
- nìswey:** [ni.'swɛɸ] *PF* ms. *kõige paremini* (tuletatud sõnast **swey** *parim*)
- nìsyayvi:** [ni.'sjaɸ.vi] *PF* ms. *juhuslikult* (tuletatud sõnast **syayvi** *õnn, edu*)
- nìsyen:** [ni.'sjɛn] *PF* ms. *viimaks, viimaseks* (tuletatud sõnast **syen** *viimane*)
- nìsyep:** [ni.'sjɛɸ] *PF* ms. *kindlalt, raudselt* (*nagu lõksus*) (tuletatud sõnast **syep** *lõks*)
- nìt'iluke:** [nit.'ʔi.lu.ke] *PF* ms. *lõputult, igavesti* (tuletatud sõnadest **t'i'a** *lõpp* ja **luke** *ilma*)
- nìtam:** [ni.'tam] *PF* ms. *piisavalt* (tuletatud sõnast **tam** *piisavus*)
- nìteng:** [ni.'tɛŋ] *PF* ms. *ka, nii, samamoodi* (tuletatud sõnast **teng** *sama, võrdne*)
- nìtengfya:** [ni.'tɛŋ.fja] *PF* ms. *samalaadselt* (tuletatud sõnast **tengfya** *samamoodi, nagu* (ss.))
- nìtkan:** [nit.'kan] *PF* ms. *meelega, tahtlikult, sihilikult* (tuletatud sõnast **tikan** *siht, eesmärk*)

- nìtkanluke:** [ni.t'kan.lu.ke] *PF* ms. kogemata, tahtmatult (tuletatud sõnadest **nìtkan meelega, tahtlikult ja luke- ilma**)
- nìtrrrtr:** [ni.'tr.tr] *PF* ms. (iga)päevaselt, regulaarselt (tuletatud sõnast **trr päev**)
- nìtsim:** [ni.'tsim] *PF* ms. ainulaadselt, originaalselt (tuletatud sõnast **tsim allikas**)
- nìtsìsyi:** [ni.'tsi.syi] *PF* ms. sosinal, sosistades (tuletatud sõnast **tsìsyi sosistama**)
- nìtsleng:** [ni.'tslɛŋ] *PF* ms. valesti, valetavalt (tuletatud sõnast **tsleng vale**)
- nìtson:** [ni.'tson] *PF* ms. kohusetundlikult (tuletatud sõnast **tson kohustus**)
- nìtsyil:** [ni.'tsjil] *PF* ms. ronimise abil/kaudu (tuletatud sõnast **tsyil ronima**)
- nìtut:** [ni.'tut'] *PF* ms. pidevalt, vahet pidamata (tuletatud sõnast **tut jätkamise märkija**)
- nìtxan:** [ni.'t'an] *PF* ms. palju (tuletatud sõnast **txan palju**)
- nìtxankeltrrrtr:** [ni.'t'an.ke.l.tr.tr] *PF* oms. era-kordselt (tuletatud sõnast **txankeltrrrtr era-kordne**)
- nìtxay:** [ni.'t'aj] *PF* ms. horisontaalselt (tuletatud sõnast **txay horisontaalne olema**)
- nìtxi:** [ni.'t'i] *PF* ms. kiirelt, rutakalt (tuletatud sõnast **txi kiireloomulisus**)
- nìtxiluke:** [ni.'t'i.lu.ke] *PF* ms. rahulikult, aeglaselt (tuletatud sõnadest **txi kiireloomulisus ja luke ilma**)
- nìvingkap:** [ni.'viŋ.kap'] *PF* ms. muuseas (tuletatud sõnast **vingkap mõttesse tulema**)
- nìwan:** [ni.'wan] *PF* ms. salaja, varjaval (tuletatud sõnast **wan peitma**)
- nìwawe:** [ni.wa.'wɛ] *PF* ms. tähenduslikult (tuletatud sõnast **wawe tähtsus**)
- nìwä:** [ni.'wæ] *PF* ms. vastupidi, vastupidiselt
- nìwäte:** [ni.wæ.'tɛ] *PF* ms. vaieldavalt (tuletatud sõnast **wäte vaidelma**)
- nìwin:** [ni.'win] *PF* ms. kiiresti (tuletatud sõnast **win kiire**)
- nìwok:** [ni.'wok'] *PF* ms. häälekalt, kõvasti (tuletatud sõnast **wok vali**)
- nìwotx:** [ni.'wot'] *PF* ms. kõik (absoluutselt kõik) (tuletatud sõnast **wotx kõiksus**)
- nìyawr:** [ni.'jawr] *PF* ms. õigesti, korrektselt (tuletatud sõnast **eyawr õige**)
- nìyewla:** [ni.'jɛw.la] *PF* ms. pettunult, ootusi mitte täitvalt (tuletatud sõnast **yewla pettumus**)
- nìyey:** [ni.'jɛj] *PF* ms. otse, sirgelt, otsekohele (tuletatud sõnast **yey sirge, otsene**)
- nìyeyfya:** [ni.'jɛj.fja] *PF* ms. otse, sirgelt (tuletatud sõnast **yeyfya sirge joon**)
- nìyll:** [ni.'j] *PF* ms. ühiselt (tuletatud sõnast **yll ühine**)
- nìyo':** [ni.'joʔ'] *PF* ms. ideaalselt, veatult (tuletatud sõnast **yo' ideaalne olema**)
- nìyol:** [ni.'jol] *PF* ms. lühidalt (ajaliselt) (tuletatud sõnast **yol lühike (ajaliselt)**)
- nìyrr:** [ni.'jɾ] *PF* ms. loomupäraselt (tuletatud sõnast **yrr loomuomane**)
- nìzawnong:** [ni.'zaw.noŋ] *PF* ms. turvaliselt, kindlalt (tuletatud sõnadest «**awn**» -nud, -tud vormi siseliide ja **zong turvaline**)
- nìzen:** [ni.'zɛn] *PF* ms. kindlasti, ilmtingimata (tuletatud sõnast **zene pidama**)
- nokx:** [n.ok'] *PF* tgsne. sünnitama
- nong:** [n.oŋ] *PF* tgsne. järgnema, järel käima
- nongspe':** [n.oŋ.'sp.ɛʔ] *PF* tgsne. jälitama, taga ajama eesmärgiga kinni püüda
- nopx:** [n.op'] *PF* tgsne. ära panema, hoiule panema
- nrr:** [n.ɾ] *PF* tgstu. helendama, kumama
- nrra:** [nɾ.a] *PF* ns. uhkus, uhke tunne
- nuä+:** [nu.æ] *PF* ks. taga, kaugemal (nt. Awnga kelku si nuä ayram alusing - me elame hõljuvate mägede taga/mägedest edasi)
- nui:** [n.u.ɪ] *PF* tgstu. ebaõnnestuma, läbi kukkuma, feilima, mitte saavutama soovitud tulemust
- nulkrr:** [nul.'kr] *PF* ms. pikemalt (ainult aeg) (tuletatud sõnast **krr aeg**)
- nulnew:** [nul.'n.ɛw] *PF* tgsme. eelistama (e) (tuletatud sõnast **new tahtma**)
- nume:** [n.u.m.ɛ] *PF* tgstu. õppima, teada saama
- numeyu:** [nu.me.ju] *PF* ns. õpilane (tuletatud sõnast **nume õppima**)
- numtseng:** [num.tsɛŋ] *PF* ns. kool (tuletatud sõnadest **nume õppima ja tseng koht**)
- numtsengvi:** [num.tsɛŋ.vi] *PF* ns. klassiruum, kooli jaotus (tuletatud sõnast **numtseng kool**)
- numultxa:** [nu.mul.'t'a] *PF* ns. klass (koolis) (tuletatud sõnadest **nume õppima ja ultxa kokkutulek**)
- numultxatu:** [nu.mul.'t'a.tu] *PF* ns. klassikaaslane (tuletatud sõnast **numultxa klass (koolis)**)
- nutx:** [nut'] *PF* oms. paks

Ng

nga: [ŋa] *PF* ases. *sina*
nga': [ŋaʔ] *PF* tgsne. *sisaldama*
ngam: [ŋam] *PF* ns. *kaja*
ngampam: [ŋam.pam] *PF* ns. *riim* (tuletatud sõnadest **ngam** *kajaa* ja **pam** *heli*)
ngampam si: [ŋam.pam s·i] *PF* tgstu. *riimuma* (tuletatud sõnast **ngampam** *riim*)
ngatsyip: [ŋa.t͡sʲɪpʲ] *PF* ases. *väike sina, sa väike* (tuletatud sõnast **nga** *sina*)
ngawng: [ŋawŋ] *PF* ns. *uss*
ngay: [ŋa.j] *PF* oms. *tõene*
ngaytxoa: [ŋa.j.tʰo.a] *PF* hs. *anna andeks!, vabandust!* (süü tunnistamine ja kahetsemine) (tuletatud sõnadest **ngeyä** *sinu* ja **txoa** *andetus*)
ngä'an: [ŋ.æ.'ʔ.æn] *PF* tgstu. *vaimselt või emotsionaalselt kannatama, õnnetu olema*
ngäng: [ŋæŋ] *PF* ns. *kõht*
ngäzik: [ŋæ.zikʲ] *PF* oms. *raske, raskesti teostatav*
ngenga: [ŋe.'ŋa] *PF* ases. *sina* (*austav vorm*) (tuletatud sõnast **nga** *sina*)
ngep: [ŋɛpʲ] *PF* ns. *naba*

O

oe: [ʰo.ɛ] *PF* ases. *mina*
oeng: [ʰwɛŋ] *PF* ases. *meie kaks (välitav), sina ja mina* (tuletatud sõnast **oe** *mina*)
oetsyip: [ʰwɛ.t͡sʲɪpʲ] *PF* ases. *pisike mina* (tuletatud sõnast **oe** *Mina*)
oeyk: [o.'ɛjkʲ] *PF* ns. *põhjus, alus*
oeykt̩ing: [o.'ɛjk.t̩ɪŋ] *PF* tgs. *selgitama, seletama* (*e*) (tuletatud sõnadest **oeyk** *põhjus, alus* ja **t̩ing** *andma*)
ohakx: [o.'hakʲ] *PF* oms. *näljane*
ohē: [ʰo.hɛ] *PF* ases. *mina* (*austav vorm*)
oïss: [o.'i:sss] *LA* hs. *vihane lõrisemine, 'vait!', 'vaata ette!'*
oïss si: [o.'i:sss s·i] *PF* tgstu. *sisisema* (tuletatud sõnast **oïss** *vihane lõrisemine*)

nget: [ŋɛtʲ] *PF* oms. *mädaneva puidu ja lehtede hais*
ngeyn: [ŋɛjŋ] *PF* oms. *väsinud*
ngian: [ŋi.'an] *PF,SW* ms. *siiski*
ngim: [ŋim] *PF* oms. *pikk* (*füüsikaline suurus*)
ngimpup: [ŋim.'pupʲ] *PF* ns. *pikkus* (tuletatud sõnadest **ngim** *pikk* ja **pup** *lühike*)
ngip: [ŋipʲ] *PF* ns. *ruum, vaba või piirideta ala*
ngoā: [ŋo.a] *PF* ns. *muda*
ngong: [ŋoŋ] *PF* oms. *tuim, laisk*
ngop: [ŋ.opʲ] *PF* tgsne. *looma, tekitama*
ngopyu: [ŋop.ju] *PF* ns. *looja* (tuletatud sõnast **ngop** *looma*)
ngrr: [ŋr] *PF* ns. *juur*
ngrrpongu: [ŋr.po.ŋu] *PF* ns. *rohujuurte liikumine* (tuletatud sõnadest **ngrr** *juur* ja **pongu** *grupp*)
ngul: [ŋul] *PF* oms. *hall, hallikas*
ngulpin: [ŋul.pin] *PF* ns. *hall* (tuletatud sõnast **ngul** *hall, hallikas*)
nguway: [ŋu.wə.j] *PF* ns. *soomushundi hõige, ulgumine* (tuletatud sõnast **way** *laul*)

okup: [ʰo.kupʲ] *PF* ns. *piim*
olo': [o.'loʔ] *PF* ns. *hõim*
olo'eyktan: [o.lo.'ʔɛjk.tan] *JC* ns. *hõimu valitseja* (tuletatud sõnadest **olo'** *hõim* ja **eyktan** *valitseja*)
omum: [o.'m.um] *PF* tgsne. *teadma*
onlor: [on.'loɾ] *PF* oms. *lõhnav* (tuletatud sõnadest **ontu** *nina* ja **lor** *meeldiv*)
ontsang: [ʰon.t͡saŋ] *PF* ns. *ninarõngas* (tuletatud sõnadest **ontu** *nina* ja **tsang** *läbilõige*)
ontu: [ʰon.tu] *JC* ns. *nina*
onvä': [on.'væʔ] *PF* oms. *haisev* (tuletatud sõnadest **ontu** *nina* ja **vä'** *ebameeldiv*)

P

- pa'o:** [ˈpa.ʔo] *PF* ns. *pool, külg*
- pak:** [pakˀ] *PF* abis. *laitmiseks*
- palon:** [ˈp.a.l.on] *PF* tgstu. *põlema*
- pam:** [pam] *PF* ns. *heli*
- pamrel:** [pam.ˈrɛl] *PF* ns. *kirjutamine, kirjutis* (tuletatud sõnadest **pam** *heli* ja **rel** *pilt*)
- pamrelfya:** [pam.ˈrɛl.fja] *PF* ns. *õigekiri (õigesti kirjutamise viis)* (tuletatud sõnadest **pamrel** *kirjutis* ja **fya'o** *viis*)
- pamrel si:** [pam.ˈrɛl ˈs.i] *PF* tgstu. *kirjutama* (tuletatud sõnast **pamrel** *kirjutis*)
- pamrelsiyu:** [pam.ˈrɛl.si.ju] *PF* ns. *kirjanik* (tuletatud sõnast **pamrel** *kirjutis*)
- pamrelvi:** [pam.ˈrɛl.vi] *PF* ns. *kirjatäht* (tuletatud sõnast **pamrel** *kirjutis*)
- pamrelvul:** [pam.ˈrɛl.vul] ns. *pliiats, pasta-kas* (otse: *kirjutamisekepp*) (tuletatud sõnadest **pamrel** *kirjutis* ja **vul** *puuharu*)
- pamrelvul lerin:** [pam.ˈrɛl.vul le.ˈrɪn] *PF* ns. *pliiats* (otse: *puidust kirjutuskep*) (tuletatud sõnadest **pamrelvul** *pliiats, pastakaas* ja **lerin** *puidust*)
- pamtseo:** [ˈpam.tse.o] *PF* ns. *muusika* (tuletatud sõnadest **pam** *heli* ja **tseo** *kunst*)
- pamtseongopyu:** [pam.tse.o.ˈŋop.ju] *PF* ns. *helilooja, muusika looja* (tuletatud sõnadest **pamtseo** *muusika* ja **ngopyu** *looja*)
- pamtseo si:** [ˈpam.tse.o ˈs.i] *PF* tgstu. *muusikat tegema* (+**fa** (*muusikariista*) *mängima*) (tuletatud sõnast **pamtseo** *muusika*)
- pamtseotu:** [ˈpam.tse.o.tu] *PF* ns. *muusik* (tuletatud sõnast **pamtseo** *muusika*)
- pamuvan:** [ˈpam.u.van] *PF* ns. *sõnamäng* (tuletatud sõnadest **pam** *heli* ja **uvan** *mäng*)
- pan:** [pan] *PF* ns. *kolmandik, üks kolmandik*
- parul:** [pa.ˈrul] *PF* ns. *ime*
- parulnga':** [pa.ˈrul.ŋaʔ] *PF* oms. *imepärane* (tuletatud sõnast **parul** *ime*)
- parultsyip:** [pa.ˈrul.tsjɪpˀ] *PF* ns. *laste kohta käiv hellitussõna* (tuletatud sõnast **parul** *ime*)
- paskalin:** [pa.ska.ˈlin] *PF* ns. *magus mari* (tuletatud sõnadest **pasuk** *mari* ja (**a**)**kalin** *hea maitsega*)
- pasuk:** [pa.sukˀ] *PF* ns. *mari*
- pate:** [ˈp.a.t.ɛ] *ZS* tgs. *kohale saabuma*
- pawk:** [pawkˀ] *PF* ns. *puhkpill, pasun*
- pawm:** [p.awm] *PF* tgs. *küsimä*
- pay:** [pa:j] *PF* ns. *vesi, vedelik*
- payfya:** [ˈpa.j.fja] *PF* ns. *oja* (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **fya'o** *tee*)
- payiva:** [ˈpa.j.i.va] *PF* ns. *veetilk* (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **ilva** *tilk*)
- paynga':** [ˈpa.j.ŋaʔ] *PF* oms. *niiske, rõske* (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **nga'** *sisaldama*)
- payoang:** [pa.j.ˈo.aŋ] *PF* ns. *kala* (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **ioang** *loom*)
- paysena:** [ˈpa.j.se.na] *PF* ns. *anum vee hoidmiseks* (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **sähena** *karp*)
- paysmung:** [ˈpa.j.smuŋ] *PF* ns. *veepaun* (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **smung** *transpordivahend*)
- paytxew:** [pa.j.ˈt'ɛw] *PF* ns. *kallas, rannik, veeäär* (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **txew** *äär*)
- pähem:** [ˈp.æ.h.ɛm] *PF* tgstu. *saabuma*
- pängkxo:** [p.æŋ.ˈk'ɔ] *PF* tgstu. *suhtlema, vestlema, juttu ajama*
- pängkxoyu:** [pæŋ.ˈk'ɔ.ju] *PF* ns. *vestleja, suhtleja* (tuletatud sõnast **pängkxo** *vestlema*)
- pängkxoyu lekoren:** [pæŋ.ˈk'ɔ.ju le.ko.ˈrɛn] *PF* ns. *advokaat* (tuletatud sõnadest **pängkxoyu** *vestleja* ja **lekoren** *reegline*)
- pänu:** [ˈpæ.nu] *PF* ns. *lubadus*
- pänutŋ:** [ˈpæ.nu.t.ŋ] *PF* tgsne. *lubama* (*midaagi kellelegi*) (*e*) (tuletatud sõnadest **pänu** *lubadus* ja **tŋ** *andma*)
- pe+**: [pɛ] *PF* liide küsimuse märkija
- pe'un:** [ˈp.ɛ.ʔ.un] *PF* tgsne. *otsustama*
- pefnel:** [pɛ.ˈfnɛl] *PF* ks. *missugune* (*mis liiki? - sorti? jne*) allomorf sõnast **fnepe**
- pefya:** [pɛ.ˈfja] *PF* ks. *kuidas* allomorf sõnast **fyape**
- pefyinep'ang:** [pɛ.fjin.ɛp.ʔaŋ] *PF* küsis. *kui keeruline?* (tuletatud sõnast **fyinep'ang** *raskusaste*)
- pehem:** [pɛ.ˈhɛm] *PF* ks. *mis* (*tegevus*) allomorf sõnast **kempe** (tuletatud **kem** *tegu*)
- pehrr:** [pɛ.ˈhɾ] *PF* ks. *millal* allomorf sõnast **krripe** (tuletatud **kr** *aeg*)
- pekxinum:** [pɛ.ˈk'in.um] *PF* ks. *kui tihe, lõtv?* (tuletatud sõnast **ekxinum** *tihedus, lõtvus*)
- peli'u:** [pɛ.ˈli.ʔu] *PF* ks. *mis* (*sõna, väljend*) allomorf sõnast **li'upe**

pelun: [pɛ.ˈlun] *PF* ks. *miks* allomorf sõnast **lumpe**

peng: [p·ɛŋ] *PF* tgsne. *üttelema*

penghrr: [p·ɛŋ.ˈhʀ] *PF* tgstu. *hoiatama* (tuletatud sõnadest **peng** *üttelema* ja **hrrap** *oht*)

peseng: [pɛ.ˈsɛŋ] *PF* ks. *kus* allomorf sõnast **tsengpe**

peslosnep: [pɛ.slo.ˈsnɛpˀ] *PF* ks. *kui lai?, mis laius?* (tuletatud sõnast **snep** *kitsas*)

pesomwew: [pɛ.som.ˈwɛw] *PF* ks. *mis temperatuur on?, kui soe on?* (tuletatud sõnast **somwew** *temperatuur*)

pesu: [pɛ.ˈsu] *PF* ks. *kes* allomorf sõnast **tupe**

peu: [pɛ.ˈu] *PF* ks. *mis (asi)* allomorf sõnast **‘upe**

pewn: [pɛwn] *PF* ns. *kael*

pey: [p·ɛj] *PF* tgstu. *ootama*

piak: [pi.ˈakˀ] *PF* oms. *lahtine; selge (ilm)*

piak si: [pi.ˈakˀ s·i] *PF* tgstu. *avama* (tuletatud sõnast **piak** *avatud*)

pil: [pil] *PF* ns. *näojoon, näotriip*

pinvul: [ˈpin.vul] *PF* ns. *värvipliats (lühend sõnast ‘opinvultsyip)* (tuletatud sõnadest **‘opin** *värv* ja **vul** *puuharu*)

pizayu: [ˈpi.za.ju] *PF* ns. *esivanem*

pimtxan: [pim.ˈtˀan] *PF* ks. *kui palju, (kui suur kogus/hulk)* allomorf sõnast **himtxampe**

pisaw: [pi.ˈsaw] *PF* oms. *koba, kohmakas*

pìwopx: [pi.ˈwopˀ] *PF* ns. *pilv*

pìwopxtsyip: [pi.ˈwopˀ.tʃjip] *PF* ns. *udukogu* (tuletatud sõnast **pìwopx** *pilv*)

pllhrr: [p·l.ˈhʀ] *PF* tgstu. *hoiatama* (tuletatud sõnadest **plltxe** *rääkima* ja **hrrap** *oht*)

pllngay: [p·l.ˈŋaj] *PF* tgstu. *möömma, tunnista-ma* (tuletatud sõnadest **plltxe** *rääkima* ja **ngay** *tõde*)

plltxe: [p·l.ˈtˀ·ɛ] *PF* tgs. *rääkima*

Px

pxan: [pˀan] *PF* oms. *vääriline*

pxasik: [ˈpˀa.sikˀ] *PF* hs. *Käigu kuradile!*

pxasul: [ˈpˀa.sul] *PF* oms. *värske (toit)*

pxaw–: [pˀaw] *PF* abis. *ümber, umbes*

pxawngip: [ˈpˀaw.ŋipˀ] *PF* ns. *keskkond* (tuletatud sõnadest **pxaw** *ümber* ja **ngip** *ruum*)

pxawpa: [ˈpˀaw.pa] *PF* ns. *piir, piirjoon* (tuletatud sõnadest **pxaw** *ümber* ja **pa’o** *pool*)

plltxeyu: [pl.ˈtˀ·ɛ.ju] *PF* ns. *rääkija, kõneleja* (tuletatud sõnast **plltxe** *rääkima*)

po: [po] *PF* ases. *tema*

poan: [po.ˈan] *PF* ases. *tema (meessoost)* (mitmus puudub: *kasutada (ay)fo*) (tuletatud sõnast **po** *tema*)

poe: [po.ˈɛ] *PF* ases. *tema (naissoost)* (mitmus puudub: *kasutada (ay)fo*) (tuletatud sõnast **po** *tema*)

polpxay: [pol.ˈpˀaj] *PF* ks. *kui mitu* (tuletatud sõnadest **holpxay** *number* ja **pe** *kui*)

pom: [p·om] *PF* tgsne. *suudlema, musitama*

pongu: [ˈpo.ŋu] *PF* ns. *grupp inimesi, salkkond, gäng* (tuletatud sõnast **po** *tema*)

prtku: [ˈpʀ.ku] *PF* ns. *süli, rüpp (või ka emakas)* (tuletatud sõnadest **prnen** *beebi* ja **kelku** *kodu*)

prrkxentrkr: [pʀ.kˀ·ɛn.tʃ.kʀ] *Skxawng* ns. *suitsetamise nautimine päevasel ajal (Na’vi idiom)*(tuletatud sõnadest **prte’** *nauditav*, **kxener** *suits*, **trr** *päev* ja **krr** *aeg*)

prnen: [ˈpʀ.nɛn] *PF* ns. *beebi, väike laps*

prnesyul: [ˈpʀ.nɛ.sjul] *PF* ns. *pung* (tuletatud sõnadest **prnen** *beebi* ja **syulang** *lill*)

prrsnung: [ˈpʀ.snuŋ] *PF* ns. *beebi hoidja* (tuletatud sõnadest **prnen** *beebi* ja **smung** *transpordivahend*)

prte’: [ˈpʀ.tɛʔ] *PF* oms. *nauditav, meeldiv (tegevuse kohta)*

prrwll: [ˈpʀ.wl] *PrT* ns. *sammal* (tuletatud sõnadest **prnen** *beebi* ja **ewll** *taim*)

pukap: [ˈpu.kapˀ] *PF* nr. *kuus*

pum: [pum] *PF* ases. *omand, omatav asi* (kaasõna vastavate nimi- ja asesõnade juures)

pup: [pupˀ] *PF* oms. *liihike (füüsiline)*

puve: [ˈpu.vɛ] *PF* oms. *kuues* (tuletatud sõnast **pukap** *kuus*)

pxawpxun: [ˈpˀaw.pˀun] *PF* ns- *käekaitse* (tuletatud sõnadest **pxaw** *ümber* ja **pxun** *käsi*)

pxay: [pˀaj] *PF* oms. *palju* (kasutatakse ainsuses või mitmuses olevate nimisõnadega)

pxayopin: [ˈpˀaj.o.pin] *PF* oms. *kirju, mitmevärviline* (tuletatud sõnadest **pxay** *palju* ja **‘opin** *värv*)

pxek: [pˀ·ɛkˀ] *PF* tgsne. *lööma, laksama*

pxel–: [pˀɛl] *PF* abis. *nii, nagu*

pxelo: [p'ɛ.lo] *PF* ms. kolm korda (tuletatud sõnadest **pxe+** kolmikvorm ja **alo** kord)
pxen: [p'ɛn] *PF* ns. riietus, riideese
pxesrram: [p'ɛ.sɾ.'am] *PF* ns., ms. kolm päeva tagasi (tuletatud sõnast **trr** päev)
pxesrray: [p'ɛ.sɾ.'aj] *PF* ns., ms. kolme päeva pärast (tuletatud sõnast **trr** päev)
pxey: [p'ɛj] *PF* nr. kolm
pxeyve: [p'ɛj.vɛ] *PF* oms. kolmas (tuletatud sõnast **pxey** kolm)
pxi: [p'i] *PF* oms. terav
pxim: [p'im] *PF* oms. püstine
pximaw-: [p'i.'maw] *PF* abis. kohe pärast (tuletatud sõnadest **maw** pärast (*aeg*) ja **pxi** terav)
pxiset: [p'i.'setʔ] *PF* ms. nüüd kohe (tuletatud sõnadest **set** nüüd ja **pxi** terav)
pxisre+: [p'i.'srɛ] *PF* abis. just enne (tuletatud sõnadest **sre** enne (*aeg*) ja **pxi** terav)
pxiswawam: [p'i.swaw.'am] *PF* ms. just hetk tagasi (tuletatud sõnadest **swaw** hetk ja **-am**

minevik)

pxiswaway: [p'i.swaw.'aj] *PF* ms. kohe hetke pärast (tuletatud sõnadest **swaw** hetk ja **ay** tulevik)
pxiye'rin: [p'i.'jɛʔ.rɪn] *PF* ms. otsekohe (mitte nii ruttu nagu *pxisaway*) (tuletatud sõnadest **ye'rin** kohe, **varsti** ja **pxi** terav)
pxim: [p'im] *PF* ms. tihti, tihedalt
pximun'i: [p'i.m.un.ʔ'i] *PF* tgsne. jagama, jaotama, tükkideks lõikama (tuletatud sõnadest **hapxi** osa ja **mun'i** lõikama)
pxor: [p'or] *PF* tgstu. plahvatama, lõhkema
pxorpam: [p'or.pam] *PF* ns. rõhuga kaashäälik (tuletatud sõnadest **pxor** plahvatama ja **pam** häälik)
pxun: [p'un] *PF* ns. käsi, käsivars
pxuntil: [p'un.til] *PF* ns. küünarnukk (tuletatud sõnadest **pxun** käsivars ja **til** ühendus, hing)

R

ral: [ra] *PF* ns. tähendus
ralnga': [ra.l.ŋaʔ] *PF* oms. mõttekas, tähendusrikas; midagi, millest õppida (tuletatud sõnadest **ral** tähendus ja **nga'** sisaldama)
ralpeng: [ra.'p.ɛŋ] *PF* tgsne. tõlgendama, tõlgitsemata (*e*) (tuletatud sõnadest **ral** tähendus ja **peng** ütlema)
ram: [ra] *PF* ns. mägi
ramtsyip: [ra.m.tʃipʔ] *PF* ns. küngas, väike mägi (tuletatud sõnast **ram** mägi)
ramunong: [ra.'mu.noŋ] *PF* ns. kaev
ran: [ra] *PF* ns. üldine olek või seisund looduses, olemus, inimeste puhul iseloom.
rangal: [ra.a.ŋal] *PF* tgstu. soovima
raspu': [ra.'spuʔ] *PF* ns. jalakaitsmed (kasutatakse sõjas)
rawke: [ra.w.ke] *PF* hs. hädakisa, abihüüd
rawm: [ra.w] *PF* ns. äike
rawmpxom: [ra.w.p'om] *PF* ns. äike ja müristamine (tuletatud sõnadest **rawm** äike ja **'rrpxom** kõu)
rawn: [ra.w] *PF* tgsne. asendama, vahetama
rawng: [ra.w] *PF* ns. sissekäik, ukseava
rä'ä: [ra.'ʔæ] *PF* abis. ära (eitav käsklus)
räptum: [ra.p.tum] *PF* oms. ebaviisakas, sotsiaalselt ebasobilik, vulgaarne, ropp

re'o: [re.ʔo] *PF* ns. pea
rel: [re] *PF* ns. pilt
rel arusikx: [re.l.a.ru.'sikx] *PF* ns. film, video (tuletatud sõnadest **rel** pilt ja **rikx** liikuma)
reltseo: [re.l.tse.o] *PF* ns. kujutatav kunst (tuletatud sõnadest **rel** pilt ja **tseo** kunst)
reltseotu: [re.l.tse.o.tu] *PF* ns. kunstnik (tuletatud sõnast **reltseo** kunst)
relvul: [re.l.vul] *PF* ns. pliiats, pastakas (otse: kirjutamiskepp; lühendatud sõnast **pamrelvul**)
rem: [re] *PF* ns. kütus
reng: [re.ŋ] *PF* oms. madal
rengop: [re.ŋ.opʔ] *PF* tgsne. kujundama, disainima (tuletatud sõnadest **renu** muster ja **ngop** looma)
renten: [re.n.tɛn] *PF* ns. prillid
renu: [re.nu] *PF* ns. muster
renulke: [re.nul.ke] *PF* oms. ebakorrapärane, juhuslik (tuletatud sõnadest **renu** muster ja **luke** ilma)
rewon: [re.won] *PF* ns. hommik
rey: [re.ɛj] *PF* tgstu. elama
rey'eng: [re.j.'ʔɛŋ] *PF* ns. Elu Tasakaal (tuletatud sõnast **rey** elama)
reyfya: [re.j.fja] *PF* ns. kultuur, elamisviis (tuletatud sõnadest **rey** elama ja **fya'o** viis)

reykol: [rɛj.ˈkol] *PF* tgsne. *muusikat mängi-*
ma, laulma (tuletatud sõnadest **rol** *laulma* ja
«**eyk**» põhjustav siseliide)
reym: [rɛjm] *PF* ns. *kuiiv maa*
reypay: [rɛj.paj] *PF* ns. *veri* (tuletatud sõna-
dest **rey** *elama* ja **pay** *vesi*)
reypaytun: [rɛj.paj.tun] *PF* oms. *punane (ve-*
ripunane) (tuletatud sõnadest **reypay** *veri* ja
tun *punane*)
rikk: [rikˈ] *PF* tgstu. *liikuma, kohta vahetma*
rim: [rim] *PF* oms. *kollane*
rimpin: [ˈrim.pin] *PF* ns. *kollane* (tuletatud sõ-
nast **rim** *kollane*)
rina': [ri.ˈnaʔ] *PF* ns. *seeme* (tuletatud sõnast
atokirina' *Püha Puu seemned*)
ripx: [riˈipˈ] *PF* tgsne. *läbistama, läbi torkama*
ri'ir: [ri.ʔir] *PF* ns. *peegeldus*
ri'ir si: [riʔ.ir si] *PF* tgstu. *peegeldama, matkima*
(tuletatud sõnast **ri'ir** *peegeldus*)
rik: [rikˈ] *PF* ns. *leht*
rikean: [ri.ke.an] *PF* oms. *lehtroheline* (tuleta-
tud sõnadest **rik** *leht* ja **ean** *roheline*)
rikxi: [ri.ˈkˈxi] *PF* tgstu. *värisema, lõdisema*
rin: [rim] *PF* ns. *puut*
ro+: [ro] *PF* abis. *kohakääne asuma kusažil*
ro'a: [ro.ʔa] *PF* tgstu. *imetlusväärne olema,*
vägev olema
rofa-: [ro.fa] *PF* abis. *kõrval, naabruses*

S

sa: [s.a] *PF* tgstu. *väljakutseks ettevalmistuma*
sa'ewrang: [sa.ʔew.raŋ] *PF* ns. *suur kudumis-*
masin (tuletatud sõnadest **sa'nok** *ema* ja
'ewrang *kudumismasin*)
sa'nok: [saʔ.nokˈ] *PF* ns. *ema* tuletatud sõnast
sa'atenuk
sa'nu: [saʔ.nu] *PF* ns. *emme* (hellitav vorm
sa'nok *ema*)
sa'nutsyip: [saʔ.nu.ʔsjipˈ] *PF* ns. *väike emake*
(kasutatakse väikeste tüdrukute puhul) (tuleta-
tud sõnast **sa'nu** *emme*)
sa'sem: [saʔ.sem] *PF* ns. *vanem või vanemad*
(tuletatud sõnadest **sa'nok** *ema* ja **sempul**
isa)
saa: [sa:] *LA* hs. *ähvardav hõige*
saho: [sa.ˈho] *PF* ns. *palve* (tuletatud sõnast
aho *palvetama*)
salew: [s.a.ˈlɛw] *PF* tgs. *edasi minema*

rol: [r.ol] *PF* tgs. *laulma* (**r«eyk»ol** *muusikat te-*
gema, laulma panema (lüüriiline))
rolun: [ro.ˈlun] *PF* hs. *Heureka!, Käes!, Üles*
leidsin!
rong: [roŋ] *PF* ns. *tunnel*
ronguway: [r.o.ˈŋu.waj] *PF* tgstu. *ulguma* (tu-
letatud sõnadest **rol** *laulma* ja **nguway** *ul-*
gumine)
ronguwayyu: [ro.ˈŋu.waj.ju] *PF* ns. *ulguja* (tu-
letatud sõnast **ronguway** *ulgumine*)
ronsem: [ˈron.sem] *PF* ns. *mõistus*
ronsrel: [ˈron.srel] *PF* ns. *kujuteldav asi* (tuleta-
tud sõnast **ronsrelnogop** *kujutlema*)
ronsrelnogop: [ˈron.srel.ŋ.opˈ] *PF* tgsne. *kujut-*
le, kujuta ette (tuletatud sõnadest **ronsem**
mõistus, **rel** *pilt*, **ngop** *clooma*, kõnekeelselt
[ˈron.srel.w.ŋopˈ])
ropx: [ropˈ] *PF* ns. *auk* (täielikult läbistav)
rou: [r.o.ˈu] *PF* tgstu. *purjus olema, purju jääma*
(Näiteks: **Rou fa pxir**.
rum: [rum] *PF* ns. *pall*
run: [r.un] *PF* tgs. *leidma, avastama*
rurur: [ru.ˈrur] *PF* ns. *oja moodi kivide vahel*
voolav vesi (loendataw)
rusey: [ru.ˈsej] *PF* ms., ns. *elus, eluline* (tuleta-
tud sõnadest **rey** *elama* ja «**us**» *v-kesksõna*)
rutxe: [ru.ˈtɛ] *PF* hs. *palun*

salewfyja: [sa.ˈlɛw.fja] *PF* ns. *suund, kurss* (tule-
tatud sõnadest **salew** *edasi minema* ja **fyao**
tee)
san: [san] *PF* ms. *otsekõne algus*
sang: [saŋ] *PF* oms. *soe*
sar: [s.ar] *PF* tgsne. *kasutama*
sat: [satˈ] *PF* ases. *seetsat* pehmendatud vorm
satu'li: [sa.ˈtuʔ.li] *PF* ns. *pärand*
sau: [sa.ˈu] *LA* hs. *pingutuse väljendamiseks*
(*'mmh', 'pff', 'uhh'*)
saylahe: [saj.ˈla.hɛ] *PF* ms. *ja teised, et cetera*
(tuletatud sõnast **si** *alahe* ja *teised*)
sayrip: [saj.rɪpˈ] *PF* oms. *kena, nägus* (meeste
kohta)
sä'anla: [sæ.ˈʔan.la] *PF* ns. *igatsus* (tuletatud
sõnast **'anla** *igatsema*)
sä'eoio: [sæ.ˈʔɛ.o.i.o] *PF* ns. *rituaal, tseremoonia*
(tuletatud sõnast **'eoio** *tseremooniaalne*)

- sä'eoio si:** [sæ.'ʔe.o.i.o s·i] *PF* tgstu. rituaali läbi viima, tseremooniast osa võtma (tuletatud sõnast **sä'eoio** rituaal)
- sä'ipu:** [sæ.'ʔi.pu] *PF* ns. nali (tuletatud sõnast **'ipu** naljakas)
- sä'o:** [sæ.'ʔo] *PF* ns. tööriist, nõu
- säfe'ul:** [sæ.'fe.'ʔul] *PF* ns. halvenemine (kindlal juhtumil) (tuletatud sõnast **fe'ul** halvenema)
- säflä:** [sæ.'flæ] *PF* ns. edu (mingi sündmusega) (tuletatud sõnast **flä** õnnestuma)
- säfmi:** [sæ.'fmi] *PF* ns. proov, katsetus (tuletatud sõnast **fmi** proovima)
- säfngo':** [sæ.'fŋoʔ] *PF* ns. nõudmine (tuletatud sõnast **fngo'** nõudma)
- säfpil:** [sæ.'fpi] *PF* ns. idee (tuletatud sõnast **fpil** mõtlema)
- säftxuli'u:** [sæ.'ft'u.'li.'ʔu] *PF* ns. kõne, jutlus (tuletatud sõnast **ftxuli'u** kõnelema)
- säfyep:** [sæ.'fjɛpʔ] *PF* ns. käepide, sang vms. (tuletatud sõnast **fyep** käes hoidma)
- sähena:** [sæ.'he.na] *PF* ns. karp; asi, milles saab asju hoida (tuletatud sõnast **hena** kandma)
- säkanom:** [sæ.'ka.nom] *PF* ns. omandatud asi, omand (tuletatud sõnast **kanom** omandama)
- säläng:** [sæ.'laŋ] *PF* ns. uurimus (tuletatud sõnast **läng** uurima)
- sälatem:** [sæ.'la.tɛm] *PF* ns. muudatus, muutmine, modifitseerimine (tuletatud sõnast **latem** muutma)
- sälätxayn:** [sæ.læ.'t'ajŋ] *PF* ns. kaotus, kui ollakse alistatud (tuletatud sõnast **lätxayn** alistama)
- säleymfe':** [sæ.lɛj.m.'fɛʔ] *PF* ns. kaebus (tuletatud sõnast **leymfe'** kurtma, kaebama)
- säleymkem:** [sæ.lɛj.m.'kɛm] *PF* ns. protestiavaldu, meelevaldus (konkreetne sündmus) (tuletatud sõnast **leymkem** protesteerima)
- sämok:** [sæ.'mɔkʔ] *PF* ns. soovitus, ettepanek (tuletatud sõnast **mok** soovitama)
- sämunge:** [sæ.'mu.ŋɛ] *PF* ns. transpordivahend (tööriist vms) (tuletatud sõnast **munge** tooma)
- sämyam:** [sæ.m.'yam] *PF* ns. kallistus, embus (tuletatud sõnast **meyam** kallistama)
- sängä'an:** [sæ.ŋæ.'ʔæn] *PF* ns. depressioon, kannatav olek (tuletatud sõnast **ngä'an** vaimselt kannatama)
- sängop:** [sæ.'ŋopʔ] *PF* ns. looming, teos (tuletatud sõnast **ngop** looma)
- sänrr:** [sæ.'nr] *PF* ns. helendus, helendamine; valgusallikas, lamp (tuletatud sõnast **nrr** helen-dama)
- sänui:** [sæ.'nu.i] *PF* ns. läbikukkumine, ebaõnnestumine (kindel olukord) (tuletatud sõnast **nui** ebaõnnestuma)
- sänume:** [sæ.'nu.mɛ] *PF* ns. õpetus, juhised (tuletatud sõnast **nume** õppima)
- sänumvi:** [sæ.'num.vi] *PF* ns. õppetund (tuletatud sõnast **sänume** õpetus)
- säomum:** [sæ.'o.mum] *PF* ns. infokild (tuletatud sõnast **omum** teadma)
- säpenghrr:** [sæ.pɛŋ.'hr] *PF* ns. hoiatus (tuletatud sõnast **penghrr** hoiatama)
- säpllhrr:** [sæ.pl.'hr] *PF* ns. hoiatus (tuletatud sõnast **pllhrr** hoiatama)
- säplltxe:** [sæ.pl.'t'ɛ] *PF* ns. teadaanne, väide (tuletatud sõnast **plltxe** rääkima)
- säplltxevi:** [sæ.pl.'t'ɛ.vi] *PF* ns. kommentaar (tuletatud sõnast **säplltxe** teadaanne)
- säpom:** [sæ.'pom] *PF* ns. suudlus, musi (tuletatud sõnast **pom** suudlema)
- säravn:** [sæ.'ravn] *PF* ns. asi, mis asendati või vahetati (tuletatud sõnast **ravn** asendama)
- särengop:** [sæ.'re.ŋopʔ] *PF* ns. kujundus, disain (tuletatud sõnast **rengop** kujundama)
- säro'a:** [sæ.'ro.'ʔa] *PF* ns. soovitus, imetlusväärne tegu
- säro'a si:** [sæ.'ro.'ʔa s·i] *PF* tgstu. suuri tegusid tegema (tuletatud sõnast **säro'a** imetlusväärne tegu)
- säseyto:** [sæ.sej.'to] *PF* ns. lihuniku tööriist (tuletatud sõnast **seyto** lihunik)
- säsilpey:** [sæ.sil.'pɛj] *PF* ns. lootus (kindla juhtumi puhul) (tuletatud sõnast **silpey** lootmine)
- säspxin:** [sæ.'sp'in] *PF* ns. haigus (tuletatud sõnast **spxin** haige)
- säspxintsyip:** [sæ.'sp'in.tsjipʔ] *PF* ns. kerge haigus, põdur olek (tuletatud sõnast **säspxin** haigus)
- säsärätx:** [sæ.'srætʔ] *PF* ns. tüütamine, vaevamine (tuletatud sõnast **srätx** tüütama)
- säsärin:** [sæ.'srɪn] *PF* ns. laenatud asi (tuletatud sõnast **srin** ajutiselt ühelt teiselt üle andma)
- sästarsim:** [sæ.'star.sim] *PF* ns. kogum, kogumik (teadlikult kokku pandud kellegi poolt) (tuletatud sõnast **starsim** koguma)

- säsulin:** [sæ.'su.lɪm] *PF* ns. *hobi, meelerahu pakkuvo tegevus* (tuletatud sõnast **sulin** *hõivatud olema* (*heas mõttes*))
- säsyep:** [sæ.'sjɛpʷ] *PF* ns. *lõks* (tuletatud sõnast **syep** *lõksu püüdma*)
- sätare:** [sæ.'ta.rɛ] *PF* ns. *suhe* (tuletatud sõnast **tare** *ühilduma*)
- sätaron:** [sæ.'ta.rɔn] *PF* ns. *jaht* (*nt. sinihirvejaht*) (tuletatud sõnast **taron** *jahtima*)
- sätsan'ul:** [sæ.'tsan.ʔul] *PF* ns. *paranemine* (*kindlal juhtumil*) (tuletatud sõnast **tsan'ul** *paranema*)
- sätsisyi:** [sæ.'tsi.syi] *PF* ns. *sosin* (tuletatud sõnast **tsisyi** *sosistama*)
- sätswayon:** [sæ.'tswaj.on] *PF* ns. *lend* (tuletatud sõnast **tswayon** *lendama*)
- sätsyi:** [sæ.'tsji] *PF* ns. *ronimine* (tuletatud sõnast **tsyi** *ronima*)
- sävll:** [sæ.'vʲ] *PF* ns. *märk, signaal, tähistus* (tuletatud sõnast **vll** *näitama*)
- säväsul:** [sæ.'wæ.sul] *PF* ns. *võistlus* (tuletatud sõnast **wäsul** *võistlema*)
- säväsultsyip:** [sæ.'wæ.sul.tsjipʷ] *PF* ns. *mõõduvõtt, väiksem võistlus* (tuletatud sõnast **säväsul** *võistlus*)
- säväte:** [sæ.wæ.'tɛ] *PF* ns. *väide, argument, väideldav teema* (tuletatud sõnast **wäte** *vaidlema*)
- sävüngay:** [sæ.wi.'ŋaj] *PF* ns. *tõend, tõestus* (*juhtum*) (tuletatud sõnast **wüngay** *tõestama*)
- sävüntxu:** [sæ.wi.n.'t'u] *PF* ns. *näitus, näitamine* (tuletatud sõnast **wüntxu** *näitama*)
- säväkx:** [sæ.'jækʷ] *PF* ns. *ingoreerimine* (*juhtum*) (tuletatud sõnast **yäkx** *ignoreerima*)
- sävärüp:** [sæ.'zæ.rɪpʷ] *RL,PF* ns. *Suurhobu ohjad* (tuletatud sõnast **zä'ärüp** *tõmbama*)
- se'ayl:** [sɛ.'ʔajl] *PF* ns. *üksik pikk juga või kosk, mis voolab kaljult või Hõljuvatelt Mägedelt* (*loendatav*)
- sekrr:** ['sɛ.kɾ] *PF* ns. *olevik, praegune hetk* (tuletatud sõnadest **set** *nüüd* ja **krr** *aeg*)
- sempu:** ['sɛm.pu] *PF* ns. *issi* (*hellitav vorm* **sempul** *isa*)
- sempul:** ['sɛm.pul] *PF* ns. *isa*
- set:** [sɛtʷ] *PF* ms. *nüüd, kohe*
- sevin:** [sɛ.'vin] *PF* oms. *ilus* (*naiste kohta*)
- sey:** [sɛj] *PF* ns. *anum vms ese mis on kohandatud minimaalselt looduses leiduvast*
- seykxel:** [sɛj.'k'ɛl] *PF* oms. *tugev* (*emotsionaalselt, väimselt, mitte füüsiliselt*), *endas kindel*
- sey:n:** [sɛjn] *PF* ns. *tool, pink; istumiseks mõeldud ese* (tuletatud sõnadest **sä'o** *tööriist* ja **heyn** *istuma*)
- seyri:** ['sɛj.rɪ] *JC* ns. *huul*
- seysoniltsan:** [sɛj.so.nɪl.'tsan] *PF* hs. *Hea töö!* (tuletatud fraasist **hasey soli niltsan** *hästi tehtud*)
- seyto:** [sɛj.'to] *PF* tgsne. *lihunik*
- si:** [s-i] *PF* tegema (*midagi*) (*saab olla vaid koos teise sõnaga*) tuletatav liide:
- sim:** [s-im] *PF* tgstu. *lähedal olema*
- si:** [si] *PF* ss. *ja* (*ühendab kaks asja, võib kasutada järelliitena* (-si) **ulte ja**)
- sik:** [sikʷ] *PF* ms. *otsekõne lõpp*
- silpey:** [sil.'pɛj] *PF* tgstu. *lootma* (*koos sõnaga tsni*, *märkimaks mida loodetakse, kui ta pole just eraldi osalause*) (*e*) (tuletatud sõnadest **siltsan** *hea* ja **pey** *ootama*)
- sironsem:** [sil.'rɔn.sɛm] *PF* ms. *arukas, tark* (*asi*) (tuletatud sõnadest **siltsan** *hea* ja **ronsem** *mõistus*)
- siltsan:** [sil.'tsan] *PF* oms *hea*
- sin-:** [sin] *PF* abis. *peal, peale*
- ska'a:** [sk.a.'ʔ.a] *PF* tgsne. *hävitama*
- skepek:** ['skɛ.pɛkʷ] *PF* oms. *ametlik*
- skiempa:** ['ski.ɛm.pa] *PF* ns. *parem pool* (tuletatud sõnadest **skien** *parem* ja **pa'o** *pool*)
- skien:** ['ski.ɛn] *PF* oms. *parem* (*mitte vasak*)
- sko+:** [sko] *PF* ks. *olev kääne* (*kellegina, millegina*)
- skxakep:** ['sk'a.kɛpʷ] *PF* oms., ms. *tõenäoline; tõenäoliselt*
- skxawng:** [sk'awŋ] *PF* ns. *loll, idioot*
- skxir:** [sk'ir] *PF* ns. *haav, vigastus*
- skxir si:** ['sk'ir 's-i] *PF* tgstu. *haavama, vigastama* (tuletatud sõnast **skxir** *haav*)
- skxirtsyip:** ['sk'ir.tsjipʷ] *PF* ns. *marrastus, siselõige, väike haav* (tuletatud sõnast **skxir** *haav*)
- skxom:** [sk'om] *PF* ns. *võimalus, juhus*
- sla'tsu:** ['sl.aʔ.tɕ.u] *PF* tgsne. *kirjeldama*
- slan:** [sl.an] *PF* tgsne. *toetama, abistama* (*emotsionaalselt, sotsiaalselt*)
- slantire:** [slan.ti.'rɛ] *PF* ns. *inspiratsioon* (tuletatud sõnadest **slan** *toetama* ja **tirea** *hing*)
- slantire si:** [slan.ti.'rɛ s-i] *PF* tgstu. *inspireerima* (tuletatud sõnast **slantire** *inspiratsioon*)

- slayk:** [sl·ajk^ɿ] *PF* tgsne. *kamm*
- slä:** [slæ] *PF* ss. *aga*
- släkop:** [ˈslæ.kop^ɿ] *PF* ms. *aga ka* (tuletatud sõnadest **slä** *aga* ja **kop** *ka*)
- slär:** [slær] *PF* ns. *koobas*
- slele:** [ˈsl·e.l·e] *PF* tgstu. *ujuma*
- sleyku:** [slɛj.ˈk·u] *PF* tgsne. *looma, tekitama* (tuletatud sõnadest **slu** *saama* ja «**eyk**» *põhjusstav, kausatiivne siseliide*)
- sloa:** [ˈslo.a] *PF* oms. *lai*
- sloan:** [sl·o.ˈan] *PF* tgsne. *valama, kallama*
- slosnep:** [slo.ˈsnɛp^ɿ] *PF* ns. *laius* (tuletatud sõnast **snep** *kitsas*)
- slosneppe:** [slo.ˈsnɛ.pɛ] *PF* ks. *kui lai?* (tuletatud sõnast **snep** *kitsas*)
- slu:** [sl·u] *PF* tgstu. *saama* (kellekski, millekski) (kahemõttelistel juhtudel kasutatakse saavaks käändeks abisõna *ne*)
- slukx:** [sluk^ɿ] *PF* ns. *loomasarv*
- smar:** [smar] *PF* ns. *saak, jahitud asi*
- smon:** [sm·on] *PF* tgstu. *tundma, teadma* (+ *datiivne kääne*)
- sna'o:** [ˈsna.ʔo] *PF* ns. *grupp, kogumik, hulk, kogum* (*elutu kohta*)
- snafpilya:** [sna.ˈfpil.fja] *PF* ns. *filosoofia* (tuletatud sõnadest **sna'o** *kogumik* ja **fpilya** *mõtteviis*)
- snanumultxa:** [sna.nu.mul.ˈt'a] *PF* ns. *tund* (*koolis*), *loeng* (tuletatud sõnast **numultxa** *klass* (*koolis*))
- snapamrelvi:** [sna.pam.ˈrɛl.vi] *PF* ns. *tähestik* (tuletatud sõnast **pamrelvi** *kirjatäht*)
- snatanhi:** [sna.tan.ˈhi] *PF* ns. *tähtkuju* (tuletatud sõnadest **sna'o** *kogum* ja **tanhi** *täht*)
- snatanhitsyip:** [sna.tan.ˈhi.tsjip] *PF* ns. *tähekoogu* (tuletatud sõnadest **sna'o** *kogum* ja **tanhi** (**tsyip**) *täht*)
- snatxärem:** [sna.ˈt'æ.rɛm] *PF* ns. *luukere* (tuletatud sõnadest **sna'o** *kogum* ja **txärem** *luu*)
- snayì:** [sna.ˈji] *PF* ns. *trepp, rida astmeid* (tuletatud sõnast **yì** *aste*)
- snaytu:** [ˈsna.j.tu] *PF* ns. *kaotaja* (tuletatud sõnast **snaytx** *kaotama*)
- snaytx:** [sn·ajt^ɿ] *PF* tgsne. *kaotama*
- snäm:** [sn·æm] *PF* tgstu. *roiskuma, kõdunema, lagunema aja jooksul*
- snep:** [snɛp^ɿ] *PF* oms. *kitsas*
- snew:** [sn·ɛw] *PF* tgsne. *pigistama, pitsitama*
- snewsye:** [ˈsnɛw.sjɛ] *PF* oms. *imelik, õudne, jube* (tuletatud sõnadest **snew** *pitsitama* ja **syeha** *hingetõmme*)
- sneyä:** [snɛ.ˈjæ] *PF* ases. *tema enda oma* (tuletatud sõnast **sno** *tema ise*)
- sngap:** [snj·ap^ɿ] *PF* tgsne. *nõelama, torkama*
- sngä'i:** [ˈsnj·æ.ʔ·i] *PF* tgsmtu. *algama*
- sngä'ikrr:** [ˈsnj·æ.ʔi.kr] *PF* ns. *algus* (tuletatud sõnadest **sngä'i** *algama* ja **krr** *aeg*)
- sngä'itseng:** [ˈsnj·æ.ʔi.tseŋ] *PF* ns. *alguspunkt, esialgne asukoht* (tuletatud sõnadest **sngä'i** *algus* ja **tseng** *koht*)
- sngä'iyu:** [ˈsnj·æ.ʔi.ju] *PF* ns. *algaja, alustaja* (tuletatud sõnast **sngä'i** *algama*)
- sngel:** [snjɛl] *PF* ns. *prügi, saast*
- sngeltseng:** [ˈsnjɛl.tseŋ] *PF* ns. *prügila* (tuletatud sõnadest **sngel** *prügi* ja **tseng** *koht*)
- sngum:** [snjum] *PF* ns. *mure*
- sngum si:** [snjum s·i] *PF* tgstu. *muretsema* (tuletatud sõnast **sngum** *mure*)
- sngumtsim:** [ˈsnjum.tsim] *PF* ns. *mureallikas, murettekitav asjaolu* (tuletatud sõnadest **sngum** *mure* ja **tsim** *allikas*)
- sngunga':** [ˈsnju.ŋaʔ] *PF* oms. *muretsema ajav, murelikuks tegev* (tuletatud sõnast **sngum** *mure*)
- sno:** [sno] *PF* ases. *tema/nende enda oma* (enesekohane genitiivne vorm: **sneyä**)
- snokfyan:** [ˈsnok.fjan] *PF* ns. *isiklike asjade korv* (tuletatud sõnadest **sno** *tema* (*omastav*) ja **kurfyan** *korv*)
- snolup:** [ˈsno.lup^ɿ] *PF* ns. *kohalolu, väljanägemine, isiklik stiil* (tuletatud sõnadest **sno** *enese* ja **lupra** *stiil*)
- snomo:** [ˈsno.mo] *PF* ns. *personaalne ruum* (tuletatud sõnadest **sno** *tema oma* ja **mo** *piiratud ruum*)
- snonivi:** [ˈsno.ni.vi] *PF* ns. *ühe inimese võrkkirik* (tuletatud sõnadest **sno** *tema* (*omastav*) ja **nivi** *võrkkirik*)
- snonrra:** [sno.ˈnr̥.a] *PF* ns. *eneseuhkus* (*negatiivne alatoon*) (tuletatud sõnadest **sno** *oma* ja **nr̥ra** *uhkus*)
- snotipx:** [sno.ˈtip^ɿ] *PF* ns. *enesekontroll* (tuletatud sõnadest **sno** *enesekohane* *asesõna* ja **tihipx** *kontroll*)
- snumina:** [ˈsnu.mi.na] *CP* oms. *tuhm, tuim* (*inimese kohta*)

- so'ha:** [s'oʔ.h.a] *PF* tgsne. *vaimustuses olema, erutatud olema, vaimustust näitama (alati sihiline)*
- so'yu:** [so.ju] *PF* ns. *kõnekeelne väljend sõnale txanso'hayu (fänn, huviline)*
- soaia:** [so.'a.i.a] *PF* ns. *perekond (erp omastava vorm soaiä)*
- sok:** [sokʰ] *PF* oms. *hiljutine*
- som:** [som] *PF* oms. *kuum, palav*
- somwew:** [som.'wew] *PF* ns. *temperatuur (tuletatud sõnadest som kuum ja wew külm)*
- somwewpe:** [som.'wew.pɛ] *PF* ks. *mis temperatuur on?, kui soe on? (tavapärasem) (tuletatud sõnast somwew temperatuur)*
- sop:** [s-opʰ] *PF* tgstu. *reisima, rändama*
- sopyu:** [sop.ju] *PF* ns. *rändaja, reisija (tuletatud sõnast sop rändama, reisima)*
- sosul:** [so.'sul] *PF* oms. *voolava vee, vihma, niiskuse lõhn*
- spaw:** [sp·aw] *PF* tgsne. *uskuma, tõeks pidama*
- spä:** [sp·æ] *PF* tgs. *hüppama*
- späpeng:** [spæ.'p·ɛŋ] *PF* tgstu. *end taastama, taastuma (metafooriline) (tuletatud sõnast speng taastama)*
- spe'e:** [sp·ɛ.'ʔ·ɛ] *PF* tgsne. *vangistama, tabama*
- spe'etu:** [spɛ.'ʔɛ.tu] *PF* ns. *vangistatu, kinnipeetu (tuletatud sõnast spe'e vangistama)*
- speng:** [sp·ɛŋ] *PF* tgsne. *taastama*
- spono:** [spo.no] *PF* ns. *saar*
- spule:** [sp·u.l·ɛ] *PF* tgsne. *edasi ajama, liikkama*
- spulmokri:** [spul.'mok.ri] *PF* ns. *telefon (tuletatud sõnadest spule edasi liikkama ja mokri hääl)*
- spulyaney:** [spul.ja.'nɛj] *PF* ns. *kanuu aer (tuletatud sõnadest spule liikkama ja yaney kanuu)*
- spuwin:** [spu.win] *PF* oms. *vana, eelnev (elutu kohta)*
- spxam:** [sp'am] *PF* ns. *seen*
- spxin:** [sp'in] *PF* oms. *haige*
- srak(e):** [srak(ɛ)] *PF* abis. *märgib kas...? küsimusi*
- sran:** [sran] *PF* hs. *jah, jaa (kõnekeelne)*
- srane:** [sra.nɛ] *PF* hs. *jah*
- srankehe:** [sran.'kɛ.hɛ] *PF* hs. *nii ja naa, enam-vähem (tuletatud sõnadest srane jah ja kehe ei)*
- sraw:** [sraw] *PF* oms. *valus*
- srä:** [sræ] *PF* n. *riie*
- srätx:** [sr·ætʰ] *PF* tgsne. *tüütama, vaevama*
- sre+:** [srɛ] *PF* abis. *enne (aeg)*
- sre':** [srɛʔ] *PF* ns. *hammas*
- srefey:** [srɛ.'f·ɛj] *PF* tgsne., tgstu. *ootama, lootma (millegi tulekule) (tuletatud sõnadest sre+ enne ja pey ootama)*
- srefp'il:** [srɛ.'fp·il] *PF* tgsne. *eeldama (tuletatud sõnadest sre+ enne ja fp'il mõtlema)*
- srefwa:** [srɛ.fwa] *PF* ss. *enne seda, kui (tuletatud sõnadest sre+ enne ja fwa seda)*
- srekamtrr:** [srɛ.'kam.tɾ] *PF* ns. *aeg enne lõunat (tuletatud sõnadest sre enne ja kxamtrr keskpäev)*
- srekamtxon:** [srɛ.'kam.t'on] *PF* ns. *aeg enne keskööd (tuletatud sõnadest sre enne ja kxamtxon kesköö)*
- srekr:** [srɛ.'kr] *PF* ms. *enne, varem (tuletatud sõnadest sre enne ja krr aeg)*
- srer:** [sr·ɛr] *PF* tgstu. *ilmuma, tekkima, vaatevälja tulema*
- srese'a:** [srɛ.s·ɛ.'ʔ·a] *PF* tgsne. *ennustama (tuletatud sõnadest sre+ enne ja tse'a nägema)*
- sresrr'ong:** [srɛ.sɾ.'ʔoŋ] *PF* ns. *aeg enne koitu (tuletatud sõnadest sre enne ja trr'ong koit)*
- sreton'ong:** [srɛ.ton.'ʔoŋ] *PF* ns. *aeg enne päikselojangut (tuletatud sõnadest sre enne ja txon'ong videvik)*
- srew:** [sr·ɛw] *PF* tgstu. *tantsima*
- srey:** [srɛj] *PF* ns. *variant, versioon*
- srin:** [sr·in] *PF* tgsne. *ühelt teisele üle andma (kasutatakse harva eesliideteta)*
- srok:** [srokʰ] *PF* ns. *pärl, helmes (kaunistamiseks)*
- sru':** [sr·uʔ] *PF* tgsne. *trampima, purustama*
- srung:** [srɯŋ] *PF* ns. *abi, toetus*
- srunga':** [srɯ.ŋaʔ] *PF* oms. *abivalmis (tuletatud sõnast srung abi)*
- srung si:** [srɯŋ 's·i] *PF* tgstu. *aitama, toetama (tuletatud sõnast srung abi)*
- srungsiyu:** [srɯŋ.si.ju] *PF* ns. *abistaja, assistent (tuletatud sõnast srung abi)*
- srungtsyip:** [srɯŋ.tsjipʰ] *PF* ns. *abistav vihje (tuletatud sõnast srung abi)*
- starli'u:** [st·ar.li.ʔu] *PF* ns. *kaassõna (tuletatud sõnadest sätare seos, suhe ja li'u sõna)*
- starsim:** [st·ar.s·im] *PF* tgsne. *korjama, koguma*
- stawm:** [st·awm] *PF* tgsne. *kuulma*
- stawmtswo:** [stawm.tswɔ] *PF* ns. *kuulmine (taju) (tuletatud sõnast stawm kuulma)*
- stä'ni:** [st·æʔ.n·i] *PF* tgsne. *kinni püüdma*

- steftxaw:** [st·ɛ.ʰftʰ·aw] *PF* tgsne. *uurima, vaata-ma*
- steng:** [stɛŋ] *PF* oms. *sarnane, samasugune*
- steyki:** [stɛj.ʰk·i] *PF* tgsne. (*kedagi*) *vihastama* (tuletatud sõnadest **sti** *vihane olema* ja «**eyk**» *põhjustav, kausatiivne siseliide*)
- sti:** [st·i] *PF* tgstu. *vihastuma (sihitu), vihane ole-ma*
- stivi:** [ʰsti.wi] *PF* ns. *pahandus, koerustiikk*
- stiwingaʹ:** [ʰsti.wi.ŋaʰ] *PF* oms. *ulakas, üleannetu, riukalik* (tuletatud sõnadest **stivi** *pahandus* ja **ngaʹ** *sisaldama*)
- stivi si:** [ʰsti.wi s·i] *PF* tgstu. *ulakas, üleannetu, riukalik olema* (tuletatud sõnast **stivi** *pahandus*)
- stiwisiyu:** [ʰsti.wi.si.ju] *PF* ns. *pahanduse korraldaja* (tuletatud sõnast **stivi** *pahandus*)
- sto:** [st·o] *PF* tgsne. *keelduma (midagi tegema)*
- stum:** [stum] *PF* ms. *peaaegu*
- stxeli:** [ʰstʰɛ.li] *PF* ns. *kingitus, and*
- stxenu:** [ʰstʰɛ.nu] *PF* ns. *and* (tuletatud sõnadest **stxeli** *kingitus* ja **lonu** *vabastama*)
- stxenuŋ:** [ʰstʰɛ.nu.t·ŋ] *PF* tgsne. *pakkuma* (tuletatud sõnast **stxenu** *and*)
- stxong:** [stʰoŋ] *PF* oms. *imelik, tundmatu*
- sulin:** [ʰs·u.l·ŋ] *PF* tgstu. *hõivatud olema (heas mõttes); olema keskendunud millelegi, mis on rahustav ja huvi pakkuv* (tuletatud sõnast **ʹin** *hõivatud olema*)
- sum:** [sum] *PF* ns. *teokarp*
- sumsey:** [ʰsum.sej] *PF* ns. *teokarbist tehtud jook-gianum* (tuletatud sõnadest **sum** *teokarp* ja **sey** *anum*)
- sung:** [s·uŋ] *PF* tgsne. *lisama*
- sunu:** [ʰs·u.n·u] *PF* tgstu. *olema meeldiv, rahuldust pakkuv*
- sur:** [sur] *PF* ns. *maitse, maik*
- susyng:** [su.ʰsjaŋ] *PF* oms. *õrn, habras*
- sutx:** [s·utʰ] *PF* tgsne. *järgnema*
- swaw:** [swaw] *PF* ns. *hetk, moment*
- swawtsyip:** [ʰswaw.tʰsjipʰ] *PF* ns. *lühike hetk, sekund* (tuletatud sõnast **swaw** *hetk*)
- swaynivi:** [ʰswaj.ni.vi] *PF* ns. *perekonna võrkkirik* (tuletatud sõnadest **soaia** *perekond* ja **nivi** *võrkkirik*)
- swek:** [swɛkʰ] *PF* ns. *pulk, post*
- swey:** [swɛj] *PF* oms. *parim*
- sweylu:** [swɛj.l·u] *PF* tgs. *peaks (pidama tingiv kv.)* (tuletatud sõnadest **swey** *parim* ja **lu** *olema*)
- swirä:** [swi.ʰræ] *PF* ns. *elukas, olevus*
- swizaw:** [swi.ʰzaw] *PF* ns. *nool*
- swizawsena:** [swi.ʰzaw.se.na] *PF* ns. *nooletupp* (*Ikrani sadula küljes*) (tuletatud sõnadest **swizaw** *nool* ja **sähena** *kandja*)
- swoa:** [ʰswo.a] *PF* ns. *vägijooks, narkootiline jook, mõnujook*
- swoa-sey:** [ʰswo.a.sej] *PF* ns. *kava anum* (*semnekaunadest tehtud anum vägijookide tarvitamiseks*), *käes hoitav* (tuletatud sõnadest **swoa** *vägijook* ja **sey** *anum*)
- swoa-sey ayll:** [ʰswo.a.sej a.ʰj] *PF* ns. *suur kava anum* (tuletatud sõnadest **swoa-sey** *kava anum*, **käeshoitav** ja **yll** *kogukondlik*)
- swok:** [swokʰ] *PF* oms. *püha*
- swotu:** [ʰswo.tu] *PF* ns. *püha koht*
- syam:** [sj·am] *PF* tgsne. *nuusutama*
- syanan:** [ʰsja.naŋ] *PF* ns. *väiksemad kosed, kus vesi langeb astmeliselt*
- syaw:** [sj·aw] *PF* tgstu. *kutsuma*
- syawn:** [sjawn] *PF* ns. *õnnistus*
- syay:** [sjaj] *PF* ns. *saatus*
- syayvi:** [ʰsjaj.vi] *PF* ns. *õnn, edu, (juhuslik) võimalus* (tuletatud sõnast **syay** *saatus*)
- syäʹä:** [ʰsjæ.ʰæ] *PF* oms. *kibe, mõru*
- syəʹotxang:** [ʰsjɛ.ʰo.tʰaŋ] *PF* ns. *puhkpill* (tuletatud sõnadest **syeha** *hingehõhk* ja **ʹotxang** *muusikariist*)
- syeha:** [ʰsjɛ.ha] *PF* ns. *hingus, hingetõmme*
- syeha si:** [ʰsjɛ.ha s·i] *PF* tgstu. *hingama* (tuletatud sõnast **syeha** *hingus*)
- syen:** [sjɛŋ] *PF* oms. *viimane, lõplik*
- syep:** [sj·ɛpʰ] *PF* tgsne. *lõksu püüdma, lõksu seadma*
- syeprel:** [sjɛp.ʰrɛl] *PF* ns. *kaamera* (tuletatud sõnadest **syep** *lõks* ja **rel** *pilt*)
- syewe:** [ʰsjɛ.wɛ] *PF* ns. *rasv*
- syewengaʹ:** [ʰsjɛ.wɛ.ŋaʰ] *PF* oms. *rasvane* (tuletatud sõnadest **syewe** *rasv* ja **ngaʹ** *sisaldama*)
- syo:** [sjo] *PF* oms. *kerge* (*füüsiline mass*)
- syokup:** [sjo.ʰkupʰ] *PF* ns. *kaal* (*füüsikaline*) (tuletatud sõnadest **syo** *kerge* ja **kuʹup** *raske*)
- syon:** [sjon] *PF* ns. *omadus, loomus, iseloomu-joon*
- syonliʹu:** [ʰsjon.li.ʰu] *PF* ns. *omadussõna* (tuletatud sõnadest **syon** *omadus*, *iseloom* ja **liʹu** *sõna*)
- syor:** [sj·oɾ] *PF* tgstu. *rahunema, puhakama*

syulang: [ˈsju.laŋ] *PF* ns. *lill*
syura: [sju.ˈra] *PF* ns. *energia* (füüsiline või spirituaalne)
syuratan: [sju.ˈra.tan] *JC,PF* ns. *bioluminestsents* (tuletatud sõnadest **syura** *energia* ja **atan** *valgus*)

T

ta-: [ta] *PF* abis. *seestütle*v kääne, *alates* (*aeg*)
ta'em: [ta.ˈʔɛm] *PF* ms. *ülev*alt, *ül*alt
ta'leng: [ˈtaʔ.lɛŋ] *PF* ns. *nahk*
ta'lengean: [ˈtaʔ.lɛ.ŋɛ.an] *PF* oms. *nahasinine* (tuletatud sõnadest **ta'leng** *nahk* ja **ean** *sinine*)
tafkip-: [ta.ˈfkipʔ] *PF* abis. *ül*alt (*millegi*) *hulgast* (tuletatud sõnadest **ta** *seestütle*v kääne ja **fkip-** *üle*val (*millegi*) *hulgas*)
tafral: [ta.ˈfɾal] *PF* ms. *seetõ*ttu, *selle* pärast
takip-: [ta.ˈkipʔ] *PF* abis. *hulgast* (tuletatud sõnadest **ta** *seestütle*v kääne ja **kip-** *hulgas*, *seas*)
takrra: [ta.ˈkɾ.a] *PF* ss. *alates*, *juba* allomorf sõnast **akrra** tuletatud sõnadest **krr** *aeg* ja **ta** *alates*)
taksyokx: [t.ak.ˈsyokʔ] *PF* tgstu. *plaksut*ama (tuletatud sõnadest **takuk** *löö*ma ja **tsyokx** *kä*si)
takuk: [t.a.k.ukʔ] *PF* tgsne. *löö*ma, *äs*ama, *pe*ale *tung*ima
talun-: [ta.ˈlun] *PF* abis. *selle*pärast *et*
talun(a): [ta.ˈlun(a)] *PF* ss. *selle*pärast (*põhjus*) (tuletatud sõnadest **ta** *eessõ*na (*küsimus* *kust?*) ja **lun** *põhjus*)
tam: [t.am] *PF* tgstu., hs. *piis*ama, *olgu*, *okei*
tam tam: [ˈtam ˈtam] *M* hs. *rahu*, *pole* *hullu*
tangek: [ˈta.ŋɛkʔ] *PF* ns. *puuti*vi
tanhì: [tan.ˈhi] *PF* ns. *täht*, *helend*av *tähn* *ka* *Na'videl* olevad *helend*avad *tedret*äed
tanleng: [ˈtan.lɛŋ] *PF* ns. *puu*koor (tuletatud sõnadest **tangek** *puuti*vi ja **ta'leng** *nahk*)
tare: [ˈt.a.r.ɛ] *PF* tgsne. *üh*ilduma, *mõ*istma, *se*ost *om*ama
tarnioang: [ˈtar.ni.o.ang] *PF* ns. *kisk*ja (tuletatud sõnadest **taron** *jaht*ima ja **ioang** *loom*)
taron: [ˈt.a.r.on] *JC,PF* tgs. *jaht*ima
taronyu: [ˈta.ron.ju] *JC,PF* ns. *kü*tt (tuletatud sõnadest **taron** *jaht*ima ja **-yu** *teg*ija *mär*kja)

syusmung: [ˈsju.smun] *PF* ns. *toidualus* (tuletatud sõnadest **syuve** *toit* ja **smung** *transpordivahend*)
syuve: [ˈsju.vɛ] *PF* ns. *toit*, *söök* (*mitmus* *puudub*)
syuvekel: [ˈsju.vɛ.kɛl] *PF* ns. *näl*g (tuletatud sõnast **syuve** *toit*)

taronyutsyip: [ˈta.ron.ju.tʃɪpʔ] *PF* ns. *vä*ike *kü*tt (tuletatud sõnast **taronyu** *kü*tt)
tatep: [ˈt.a.t.ɛpʔ] *PF* tgsne. *tä*helepanu *kaot*ama, *mõ*tet *kaot*ama
tatlam: [t.at.ˈlam] *PF* ms. *silm*nähtavalt, *ilmselt* (tuletatud sõnast **lam** *tund*uma)
taw: [taw] *PF* ns. *tae*vas
taweyk(a): [ta.ˈwɛjk(a)] *PF* ss. *selle*pärast (*põhjus*)
tawng: [t.awŋ] *PF* tgstu. *sukeld*uma
tawsyuratan: [taw.sju.ˈra.tan] *PF,LN* ns. *virma*lised (tuletatud sõnadest **taw** *tae*vas ja **syuratan** (*bio*)*luminestsents*)
täftxu: [t.æ.ˈftʔ.u] *PF* tgsne. *kud*uma
täftxuyu: [tæ.ˈftʔ.u.ju] *PF* ns. *kangur* (tuletatud sõnadest **täftxu** *kud*uma ja **-yu** *teg*ija *mär*kja)
tätxaw: [t.æ.ˈtʔ.aw] *PF* tgstu. *naas*ma, *tag*asi *tu*lema
te: [tɛ] *JC* abis. *kasut*atakse *tä*isnimeses
tekre: [ˈtɛk.rɛ] *PF* ns. *pe*aluu
tel: [t.ɛl] *PF* tgsne. *kät*te *sa*ama, *vastu* *võt*ma
telem: [tɛ.ˈlɛm] *PF* ns. *nõ*ör, *pa*el
tem: [t.ɛm] *PF* tgstu. *lask*ma
temrey: [tɛm.ˈrɛj] *PF* ns. *ellu*jäämine (tuletatud sõnast **emrey** *ellu* jääma)
teng: [tɛŋ] *PF* oms. *sama*sugune, *võ*rdne
tengfya: [ˈtɛŋ.fja] *PF* ss. *nii*, *nagu*; *sama* *moodi* (*situatsiooni* *saransus*) (tuletatud sõnadest **teng** *sama*, *võ*rdne ja **fya'o** *tee*, *viis*)
tengkrr: [tɛŋ.ˈkɾ] *PF* ss. *sama*l *ajal* (tuletatud sõnadest **teng** *sama* *võ*rdne ja **krr** *aeg*)
teri-: [tɛ.ˈri] *PF* oms. (*millegi*, *kellegi*) *suht*e
terkup: [ˈt.ɛɾ.k.upʔ] *PF* tgstu. *sure*ma
teswotŋ: [tɛ.ˈswo.t.ŋ] *PF* tgstu. *rahuld*ama (*soovi*), (*lahkelt*) *and*ma (*e*) (tuletatud sõnast **tŋ** *and*ma)
tete: [ˈtɛ.tɛ] *PF* oms. *niiri* (*nä*iteks *noatera*)
tewng: [tɛwŋ] *PF* ns. *niude*võö

- tewti:** [t'ɛw.ti] *PF* *hs.* *Ohsaa!* väljendab üllatust või rahulolu
- teya:** [tɛ.'ja] *PF* *oms.* *täis*
- teya si:** [tɛ.'ja 's:i] *PF* *tgstu.* *täitma* (+ *asi*, *mida* täidetakse *datiivselt*) (tuletatud sõnast *teya* *täis*)
- teynga:** [t'ɛjŋ.a] *PF* *ss.* *vastus*, *mis*
- teyngla:** [t'ɛjŋ.la] *PF* *ss.* *vastus*, *mis* (*aluse käänne*)
- teyngta:** [t'ɛjŋ.ta] *PF* *ss.* *vastust*, *mida*
- teyr:** [tɛjɾ] *PF* *oms.* *valge* (*värv*)
- teyrpin:** [t'ɛjɾ.pin] *PF* *ns.* *valge* (tuletatud sõnast *teyr* *valge*)
- tiam:** [t'i.iam] *PF* *tgzne.* *loendama*
- til:** [til] *PF* *ns.* *hing*, *ühenduskoht*
- tili'u:** [t'i.li.ʔu] *PF* *ns.* *sidesõna* (tuletatud sõnadest *til* *ühenduskoht* ja *li'u* *sõna*)
- tinan:** [t'i.nan] *PF* *ns.* *lugemine* (tuletatud sõnast *inan* *lugema*)
- tirea:** [ti.'ɾɛ.a] *PF* *ns.* *vaim*, *hing*
- tireafya'o:** [ti.'ɾɛ.a.ʃja.ʔo] *PF* *ns.* *vaimu/hingete* (tuletatud sõnadest *tirea* *hing* ja *fya'o* *tee*)
- tireaioang:** [ti.'ɾɛ.a.i.o.aŋ] *PF* *ns.* *hingeloom* (tuletatud sõnadest *tirea* *hing* ja *ioang* *loom*)
- tireapängkxo:** [ti.'ɾɛ.a.p.æŋ.k'o] *PF* *tg.* *lähedaselt suhtlema* (tuletatud sõnadest *tirea* *hing* ja *pängkxo* *suhtlema*)
- tiretu:** [ti.'ɾɛ.tu] *PF* *ns.* *šamaan* (tuletatud sõnadest *tirea* *hing* ja *tute* *inimene*)
- ti'al:** [ti.'ʔal] *PF* *ns.* *raiskamine* (tuletatud sõnast *'al* *raiskama*)
- ti'awm:** [ti.'ʔawm] *PF* *ns.* *telkimine* (tuletatud sõnast *'awm* *laager*)
- ti'awm si:** [ti.'ʔawm 's:i] *PF* *tgstu.* *telkima*, *matkama* (tuletatud sõnast *'awm* *laager*)
- ti'awpo:** [ti.'ʔaw.po] *PF* *ns.* *individuaalsus* (*negatiivse varjundiga*), *isekus* (tuletatud sõnast *'awpo* *üks isik*)
- ti'efu:** [ti.'ʔɛ.fu] *PF* *ns.* *tunne* (tuletatud sõnast *'efu* *tundma*)
- ti'em:** [ti.'ʔɛm] *PF* *ns.* *kokkamine* (tuletatud sõnast *'em* *kokkama*)
- ti'eylan:** [ti.'ʔɛj.lan] *PF* *ns.* *sõprus* (tuletatud sõnast *'eylan* *sõber*)
- ti'eyng:** [ti.'ʔɛjŋ] *PF* *ns.* *vastus* (tuletatud sõnast *'eyng* *vastama*)
- ti'i'a:** [ti.'ʔiʔ.a] *PF* *ns.* *lõpp* (tuletatud sõnast *'i'a* *lõppema*)
- ti'i'avay:** [ti.'ʔiʔ.a.va] *PF* *ms.* *lõpuni* (tuletatud sõnadest *'i'a* *lõpetama* ja *vay* *kuni*)
- ti'iluke:** [tiʔ.'i.lu.kɛ] *PF* *oms.* *lõputu*, *ajatu* (*ajalises mõistes*) (tuletatud sõnadest *ti'i'a* *lõpp* ja *luke* *ilma*)
- ti'ipu:** [ti.'ʔi.pu] *PF* *ns.* *huumor* (tuletatud sõnast *'ipu* *naljakas*)
- ti'o':** [ti.'ʔoʔ] *PF* *ns.* *lõbu*, *erutus* (tuletatud sõnast *'o'* *erutav*)
- ti'ong:** [ti.'ʔoŋ] *PF* *ns.* *õitsemine* (tuletatud sõnast *'ong* *õitsema*)
- ti'ongokx:** [ti.'ʔo.ŋokʔ] *PF* *ns.* *sünd* (tuletatud sõnast *'ongokx* *sündima*)
- ti'ul:** [ti.'ʔul] *PF* *ns.* *suurendama*
- tiaho:** [ti.a.'ho] *PF* *ns.* *palvetamine* (tuletatud sõnast *aho* *palvetama*)
- tiyktan:** [ti.'ɛjk.tan] *JC,PF* *ns.* *juhikoht*, *juhtimine* (tuletatud sõnast *eyktan* *juht*, *liider*)
- tife'ul:** [ti.'fɛ.ʔul] *PF* *ns.* *halvenemine* (*abstraktselt*) (tuletatud sõnast *fe'ul* *halvenema*)
- ti'fkeytok:** [ti.'fkɛj.tokʔ] *PF* *ns.* *olek*, *konditsioon*, *olukord* (tuletatud sõnast *fkeytok* *eksisteerima*)
- ti'flä:** [ti.'flæ] *PF* *ns.* *edu* (*üldine*) (tuletatud sõnast *flä* *õnnestuma*)
- ti'flänga':** [ti.'flæ.ŋa] *PF* *oms.* *edukas* (*mitte inimeste kohta*) (tuletatud sõnadest *ti'flä* *edu* ja *nga'* *sisaldama*)
- ti'flrr:** [ti.'flɾ] *PF* *ns.* *õrnus*, *hoolivus* (tuletatud sõnast *flrr* *hooliv*)
- ti'fmetok:** [ti.'fmɛ.tokʔ] *PF* *ns.* *kontroll*, *katse* (tuletatud sõnast *fmetok* *katsetama*)
- ti'fmi:** [ti.'fmi] *PF* *ns.* *katsetus*, *proov* (tuletatud sõnast *fmi* *proovima*)
- ti'fnu:** [ti.'fnu] *PF* *ns.* *vaikus* (tuletatud sõnast *fnu* *vait olema*)
- ti'fnunga':** [ti.'fnu.ŋaʔ] *PF* *oms.* *vaikne* (tuletatud sõnast *fnu* *vaikne olema*)
- ti'ftang:** [ti.'ftaŋ] *PF* *ns.* *peatumine*, *kõrisulghääl* (tuletatud sõnast *ftang* *peatuma*)
- ti'ftang si:** [ti.'ftaŋ s-i] *PF* *tgstu.* *peatama* (*kedagi või midagi*) (tuletatud sõnast *ti'ftang* *peatamine*)
- ti'ftia:** [ti.fti'.a] *PF* *ns.* *õpe* (tuletatud sõnast *ftia* *õppima*)
- ti'ftia kifkeyä:** [ti.fti'.a ki.'fkɛ.jæ] *PF* *ns.* *teadus*, *füüsilise maailma õpe* (tuletatud sõnadest *ti'ftia* *õpe* ja *kifkeyä* *maailm*)

- tiftiatu:** [ti.fti'.a.tu] *PF* ns. *uurija* (tuletatud sõnast **tiftia** õppimine)
- tiftiatu kifkeyä:** [ti.fti'.a.tu ki.'fkej.jæ] *PF* ns. *teadlane* (tuletatud sõnadest **tiftiatu** *uurija* ja **kifkey** *maailm*)
- tiftxavang:** [ti.'ft'a.vaŋ] *PF* ns. *kirg* (tuletatud sõnast **ftxavang** *kirglik*)
- tiftxey:** [ti.'ft'ej] *PF* ns. *valik* (tuletatud sõnast **ftxey** *valima*)
- tiftxuli'ü:** [ti.ft'u.'li.ʔu] *PF* ns. *kõnelemine, avalik kõnelemine* (tuletatud sõnast **ftxuli'ü** *kõnelema*)
- tifyawintxu:** [ti.fja.wim.'t'u] *PF* ns. *juhendus, juhatamine* (tuletatud sõnast **fyawintxu** *juhutama*)
- tifyeyn:** [ti.'fjejn] *PF* ns. *küpsus, valmidus, täisalisus* (tuletatud sõnast **fyeyn** *küps, valmis*)
- tihan:** [ti.'han] *PF* ns. *kaotus, ilmajäämine* (tuletatud sõnast **han** *ära kaotama*)
- tihawl:** [ti.'hawl] *PF* ns. *ettevalmistus, plaan* (tuletatud sõnast **hawl** *valmistuma*)
- tihawnu:** [ti.'haw.nu] *PF* ns. *kaitse* (tuletatud sõnast **hawnu** *kaitsma*)
- tihawnu si:** [ti.'haw.nu 's:i] *PF* tgstu. *kaitsma* (tuletatud sõnast **tihawnu** *kaitse*)
- tihipx:** [ti.'hip'] *PF* tgs. *kontroll, kord* (tuletatud sõnast **hipx** *kontrollima, korda hoidma*)
- tihipey:** [ti.'hi.pej] *PF* ns. *kõhklus* (tuletatud sõnast **hipey** *kõhklema*)
- tihona:** [ti.'ho.na] *PF* ns. *imetlusväärus* (tuletatud sõnast **hona** *imetlusväärne*)
- tik'in:** [tik.'ʔim] *PF* ns. *vaba aeg, hõivatuse puudumine* (tuletatud sõnast **'in** *hõivatud olema*)
- tikakpam:** [ti.kak.'pam] *PF* ns. *kurtus* (tuletatud sõnast **kakpam** *kurt*)
- tikakrel:** [ti.kak.'rɛl] *PF* ns. *pimedus (mitte nägemine)* (tuletatud sõnast **kakrel** *pime*)
- tikan:** [ti.'kan] *PF* ns. *siht, eesmärk* (tuletatud sõnast **kan** *sihtima*)
- tikangkem:** [ti.'kaŋ.kɛm] *PF* ns. *töö* (tuletatud sõnast **kem** *tegu*)
- tikangkem si:** [ti.'kaŋ.kɛm 's:i] *PF* tgstu. *töötama* (tuletatud sõnast **tikangkem** *töö*)
- tikangkemvi:** [ti.'kaŋ.kɛm.vi] *PF* ns. *projekt, töö osa* (tuletatud sõnast **tikangkem** *töö*)
- tikanu:** [ti.'ka.nu] *PF* ns. *tarkus* (tuletatud sõnast **kanu** *tark*)
- tikawng:** [ti.'kawŋ] *PF* ns. *kurjus, õelus* (tuletatud sõnast **kawng** *paha*)
- tikeftxo:** [ti.kɛ.'ft'o] *PF* ns. *kurbus* (tuletatud sõnast **keftxo** *õnnetu*)
- tikeftxonga':** [ti.kɛ.'ft'o.ŋaʔ] *PF* oms. *kurb* (tuletatud sõnast **keftxo** *õnnetu*)
- tikelu:** [ti.'kɛ.lu] *PF* ns. *puudus* (tuletatud sõnadest **ke** *mitte* ja **lu** *olema*)
- tikemwiä:** [ti.kɛm.'wi.æ] *PF* ns. *ebaõiglus* (tuletatud sõnast **kemwiä** *ebaõiglane*)
- tikenong:** [ti.'kɛ.noŋ] *PF* ns. *näide* (tuletatud sõnast **kenong** *abstaktse nimisõna eesliide*)
- tiketeng:** [ti.'kɛ.tɛŋ] *PF* ns. *erinevus, teistsugusus* (tuletatud sõnadest **ke** *mitte* ja **teng** *sama*)
- tikin:** [ti.'kin] *PF* ns. *vajadus* (tuletatud sõnast **kin** *vajama*)
- tiktseri:** [tik.'tɕɛ.ri] *PF* ns. *tähelepanematus* (tuletatud sõnast **tseri** *märkama*)
- tikusar:** [ti.ku.'saɾ] *PF* ns. *õpetamine* (tuletatud sõnast **kar** *õpetama*)
- tikxey:** [ti.'k'ɛj] *PF* ns. *vigasus, ebakorrektsus* (tuletatud sõnast **kxeyey** *viga*)
- tikxey si:** [ti.'k'ɛj 's:i] *PF* tgstu. *valesti tegema, ära rikkuma* (tuletatud sõnast **tikxey** *vigasus, vale*)
- tikxim:** [ti.'k'im] *PF* ns. *käskimine, määramine* (tuletatud sõnast **kxim** *käskima, määrama*)
- tikxim si:** [ti.'k'im 's:i] *PF* tgstu. *hierarhias kõrgemal asuma, ülemus olema* (tuletatud sõnast **tikxim** *käskimine, määramine*)
- tikxuke:** [ti.'k'u.kɛ] *PF* ns. *turvalisus* (tuletatud sõnast **kxuke** *turvaline*)
- tilam:** [ti.'lam] *PF* ns. *välimus, esinemine, nähtumine* (tuletatud sõnast **lam** *tunduma*)
- tilang:** [ti.'laŋ] *PF* ns. *uurimine* (tuletatud sõnast **lang** *uurima*)
- tilatem:** [ti.'la.tɛm] *PF* ns. *muutus (abstraktne)* (tuletatud sõnast **latem** *muutma*)
- tilen:** [ti.'lɛn] *PF* ns. *üritus, juhtum* (tuletatud sõnast **len** *juhtuma, aset leidma*)
- tileym:** [ti.'lɛjm] *PF* ns. *üleskutse* (tuletatud sõnast **leym** *karjuma*)
- tileymfe':** [ti.lɛjm.'fɛʔ] *PF* ns. *kurtmine, kaebamine* (tuletatud sõnast **leymfe'** *kurtma*)
- tileymkem:** [ti.lɛjm.'kɛm] *PF* ns. *protesteerimine, meelevaldus (abstraktne)* (tuletatud sõnast **leymkem** *protesteerima*)

- tilor:** [ti.'lor] *PF* ns. *ilu, kaunidus* (tuletatud sõnast **lor** *ilus*)
- tīm:** [tīm] *PF* oms. *madal*
- tīmal:** [ti.'mal] *PF* ns. *usaldusväärsus* (tuletatud sõnast **mal** *usaldusväärne*)
- tīme'em:** [ti.'mɛ.ʔɛm] *PF* ns. *harmonia (üldiselt)* (tuletatud sõnast **me'em** *harmooniline*)
- tīmeyp:** [ti.'mɛjp] *PF* ns. *nõrkus* (tuletatud sõnast **meyp** *nõrk*)
- tīmll'an:** [ti.ml.'ʔan] *PF* ns. *vastu võtmine, aksepteerimine* (tuletatud sõnast **ml'an** *vastu võtma*)
- tīmok:** [ti.'mɔkʷ] *PF* ns. *soovitamine* (tuletatud sõnast **mok** *soovitama*)
- tīmungwrr:** [ti.muŋ.'wɾ] *PF* ns. *erand* (tuletatud sõnast **mungwrr** *välja arvatud*)
- tīmungwrr si:** [ti.muŋ.'wɾ s-i] *PF* tgstu. *erandit tegema* (tuletatud sõnast **tīmungwrr** *erand*)
- tīmuntxa:** [ti.mun.'t'a] *PF* ns. *paarimine, abielu* (tuletatud sõnast **muntxa** *paari pandud*)
- tīmweypey:** [tīm.'wɛj.pɛj] *PF* ns. *kannatlikkus* (tuletatud sõnast **maweypey** *kannatlik olema*)
- tīmwiä:** [tīm.'wi.æ] *PF* ns. *õigus, ausus* (tuletatud sõnast **muiä** *õige, aus, õiglene*)
- tīmyi:** [tīm.ji] *PF* ns. *madal tase* (tuletatud sõnadest **tīm** *madal* ja **yì** *tase*)
- tīn:** [tīn] *PF* ns. *hõivatus; hõivav tegevus* (tuletatud sõnast **ʔin** *hõivatud olema*)
- tīnawri:** [ti.'naw.ri] *PF* ns. *anne, talent* (tuletatud sõnast **nawri** *andekas*)
- tīnew:** [ti.'nɛw] *PF* ns. *iha, ihalus* (tuletatud sõnast **new** *tahtma*)
- tīng:** [t·iŋ] *PF* tgsne. *andma*
- tīngay:** [ti.'ŋa.j] *PF* ns. *tõde* (tuletatud sõnast **ngay** *tõene*)
- tīngäzik:** [ti.'ŋæ.zikʷ] *PF* ns. *raskus, probleem* (tuletatud sõnast **ngäzik** *raske*)
- tīng ftxi:** [t·iŋ ft'i] *PF* tgstu. *maitsma* (tuletatud sõnadest **tīng** *andma* ja **ftxi** *keel*)
- tīng lawr:** [t·iŋ lawɾ] *PF* tgstu. *ümisema, sõnada laulma* (tuletatud sõnadest **tīng** *andma* ja **lawr** *meloodia*)
- tīng mikyun:** [t·iŋ 'mik.jun] *PF* tgstu. *kuulama* (tuletatud sõnadest **tīng** *andma* ja **mikyun** *kõrv*)
- tīng nari:** [t·iŋ 'na.ri] *PF* tgstu. *vaata* (tuletatud sõnadest **tīng** *andma* ja **nari** *silma*)
- tīngong:** [ti.'ŋoŋ] *PF* ns. *tuimus, laiskus* (tuletatud sõnast **ngong** *laisk*)
- tīng ontu:** [t·iŋ 'on.tu] *JC,PF* tgstu. *nuusutama* (tuletatud sõnadest **tīng** *andma* ja **ontu** *nina*)
- tīngop:** [ti.'ŋopʷ] *PF* ns. *loomine* (tuletatud sõnast **ngop** *looma*)
- tīng syawn:** [t·iŋ sjawn] *PF* tgstu. *õnnistama, õnnistust andma* (tuletatud sõnast **syawn** *õnnistus*)
- tīng tseng:** [t·iŋ 'tsɛŋ] *PF* tgstu. *tagasi astuma, eest ära tulema* (tuletatud sõnadest **tīng** *andma* ja **tseng** *koht*)
- tīng zekwä:** [t·iŋ 'zɛk.wæ] *PF* tgstu. *puudutama, katsuma (tahtlikult)* (tuletatud sõnadest **tīng** *andma* ja **zekwä** *sõrm*)
- tīno:** [ti.'no] *PF* ns. *täpsus, põhjalikkus, detailsus*
- tīnomum:** [ti.'no.mum] *PF* ns. *uudishimu* (tuletatud sõnast **newomum** *huvi tundma*)
- tīnuu:** [ti.'nu.i] *PF* ns. *läbikukkumine, ebaõnnestumine (abstraktne)* (tuletatud sõnast **nui** *ebaõnnestuma*)
- tīnvi:** [tīm.vi] *PF* ns. *ülesanne, samm, asi*
- tīnvi si:** [tīm.vi s-i] *PF* tgstu. *ülesannet sooritama, asja ajama ("kohtume pärast, mul on praegu asju ajada")* (tuletatud sõnast **tīnvi** *ülesanne, asi*)
- tīoeykting:** [ti.'o.ɛjk.tiŋ] *PF* ns. *seletus* (tuletatud sõnast «**eyk**» *põhjus (tüvi)*)(Hääldus tavakõnes [ti.'wɛjk.tiŋ])
- tīohakx:** [ti.o.'hakʷ] *PF* ns. *nälg* (tuletatud sõnast **ohakx** *näljane*)
- tīomum:** [ti.'o.mum] *PF* ns. *teadmised (ainsus)* (tuletatud sõnast **omum** *teadma*)
- tīpawm:** [ti.'pawm] *PF* ns. *küsimus* (tuletatud sõnast **pawm** *küsima*)
- tīpähem:** [ti.'pæ.hɛm] *PF* ns. *saabumine* (tuletatud sõnast **pähem** *saabuma*)
- tīpängkxo:** [ti.pæŋ.'k'o] *PF* ns. *vestlus, arutlus* (tuletatud sõnast **pängkxo** *suhtlema*)
- tīpängkxotsyip:** [ti.pæŋ.'k'o.tʃjipʷ] *PF* ns. *väike vestlus, pisike jutuaajamine* (tuletatud sõnast **tīpängkxo** *vestlus*)
- tīpe'un:** [ti.'pɛ.ʔun] *PF* ns. *otsus* (tuletatud sõnast **pe'un** *otsustama*)
- tīprte':** [ti.'pɾ.tɛʔ] *PF* ns. *nauding, rahuldus* (tuletatud sõnast **prte'** *nauditav, rahuldav*)
- tīpsaw:** [tip.'saw] *PF* ns. *kohmakus* (tuletatud sõnast **pisaw** *kohmakas*)

- tiralpeng:** [ti.'ral.'pɛŋ] *PF* ns. *tõlge, tõlgendus, interpretatsioon* (tuletatud sõnadest *ral tähendus* ja *peng üttelema*)
- tiran:** [t.i.'r-an] *PF* tgs. *käima, jalutama*
- tirawn:** [ti.'rawn] *PF* ns. *asendamine, vahetamine* (tuletatud sõnast *rawn asendama*)
- tirengop:** [ti.'rɛ.ŋop^ɿ] *PF* ns. *kujundamine, disainimine* (tuletatud sõnast *rengop kujundamine*)
- tirey:** [ti.'rɛj] *PF* ns. *elu* (tuletatud sõnast *rey elama*)
- tïrol:** [ti.'rɔl] *PF* ns. *laul* (*vokaalne*) (tuletatud sõnast *rol laulma*)
- tïronsrel:** [ti.'ron.srɛl] *PF* ns. *kujutus* (tuletatud sõnast *ronsrelngop kujutlema*)
- tiska'a:** [ti.'ska.'ʔa] *PF* ns. *hävitus, hävitustöö* (tuletatud sõnast *ska'a hävitama*)
- tisla'tsu:** [ti.'sla.ʔ.tsu] *PF* ns. *kirjeldus* (tuletatud sõnast *sla'tsu kirjeldama*)
- tislan:** [ti.'slan] *PF* ns. *tugi, abi* (*emotsionaalne, sotsiaalne*) (*inimeste kohta*) (tuletatud sõnast *slan toetama*)
- tisnaytx:** [ti.'snajt^t] *PF* ns. *kaotus* (tuletatud sõnast *snaytx kaotama*)
- tiso'ha:** [ti.'soʔ.ha] *PF* ns. *vaimustus, hea tuju* (tuletatud sõnast *so'ha vaimustuses olema*)
- tisom:** [ti.'som] *PF* ns. *kuumus* (tuletatud sõnast *som kuum*)
- tisop:** [ti.'sop^ɿ] *PF* ns. *teekond, rännak* (tuletatud sõnast *sop reisima*)
- tispe'e:** [ti.'spɛ.'ʔɛ] *PF* ns. *vangistamine, tabamine* (tuletatud sõnast *spe'e vangistama, tabama*)
- tispxin:** [ti.'sp'in] *PF* ns. *haigus, haigeolek* (tuletatud sõnast *spxin haige*)
- tisraw:** [ti.'sraw] *PF* ns. *valu* (tuletatud sõnast *sraw valus*)
- tisraw seyki:** [ti.'sraw sɛj.'k-i] *PF* tgsne. (*kellegi, millelegi*) *haiget tegema* (tuletatud sõnadest *tisraw valu* ja *s«eyk»i tegema* (*põhjusstav, kausatiivne*))
- tisraw si:** [ti.'sraw 's-i] *PF* tgstu. *valutama, valu tegema* (tuletatud sõnast *tisraw valu*)
- tisrese'a:** [ti.'srɛ.sɛ.'ʔa] *PF* ns. *ennustus* (tuletatud sõnast *srese'a ennustama*)
- tisteftxaw:** [ti.'stɛ.'ft'aw] *PF* ns. *uurimine* (tuletatud sõnast *steftxaw uurima*)
- tisti:** [ti.'sti] *PF* ns. *viha* (tuletatud sõnast *sti vihane*)
- tisung:** [ti.'suŋ] *LN* ns. *lisa, post scriptum* (tuletatud sõnast *sung lisama*)
- tisyor:** [ti.'sjɔr] *PF* ns. *rahunemine* (tuletatud sõnast *syor rahunema*)
- tisyortsyip:** [ti.'sjɔr.tsjip^ɿ] *PF* ns. *paus, puhkehetk* (tuletatud sõnast *syor rahunema*)
- titaron:** [ti.'ta.rɔn] *PF* ns. *jahtimine* (tuletatud sõnast *taron jahtima*)
- titerkup:** [ti.'tɛr.kup^ɿ] *PF* ns. *surm* (*abstraktsne*) (*surm on paratamatu*) (tuletatud sõnast *terkup surema*)
- titsan'ul:** [ti.'tsan.ʔul] *PF* ns. *paranemine* (*abstraktsne*) (tuletatud sõnast *tsan'ul parane-ma*)
- titseri:** [ti.'tɛr.ri] *PF* ns. *tähelepanu, märkamine* (tuletatud sõnast *tseri märkama*)
- titslam:** [ti.'tɛslam] *PF* ns. *arusaamine, tarkus* (tuletatud sõnast *tslam aru saama*)
- titstew:** [ti.'tɛstɛw] *PF* ns. *vaprus, julgus*
- titstewnga':** [ti.'tɛstɛw.ŋaʔ] *PF* oms. *vapper, julge* (*elutu kohta, nt. vapper tegu*) (tuletatud sõnast *titstew vaprus, julgus*)
- titstunwi:** [ti.'tɛstun.wi] *PF* ns. *lahkus, heldus* (tuletatud sõnast *tstunwi lahke, hell*)
- titstunwinga':** [ti.'stun.wi.ŋaʔ] *PF* oms. *lahke, hooliv* (*mitte inimeste kohta*) (tuletatud sõnadest *titstunwi lahkus* ja *nga' sisaldama*)
- titsunslu:** [ti.'tɛsun.slu] *PF* ns. *võimalus* (tuletatud sõnast *tsunslu võimalik olema*)
- titsyär:** [ti.'tɛsjær] *PF* ns. *tagasilükkamine, kõrvaleheitmine* (tuletatud sõnast *tsyär tagasi lükkama*)
- titusaron:** [ti.'tu.'sa.rɔn] *PF* ns. *jahtimine* (tuletatud sõnast *taron jahtima*)
- titxanew:** [ti.'t'a.nɛw] *PF* ns. *ahmus* (tuletatud sõnast *txanew ahne*)
- titxantslusam:** [ti.'t'antslusam] *PF* ns. *tarkus* (*harv sõna*) (tuletatud sõnast *txantslusam tark*)
- titxen:** [ti.'t'ɛn] *PF* ns. *ärkvel olek, ärkamine* (tuletatud sõnast *txen ärkvel*)
- titxen si:** [ti.'t'ɛn s-i] *PF* tgstu. *üles ärkama, ärkama* (tuletatud sõnast *titxen ärkvel olek*)
- titxula:** [ti.'t'u.la] *PF* ns. *konstrueerimine, ehitis* (tuletatud sõnast *txula ehitama*)
- titxur:** [ti.'t'ur] *PF* ns. *tugevus, jõud* (tuletatud sõnast *txur tugev*)
- titxurnga':** [ti.'t'ur.ŋaʔ] *PF* oms. *võimas* (*elutu kohta*) (tuletatud sõnast *titxur jõud*)

- tivawm:** [ti.'vawm] *PF* ns. *pimedus* (tuletatud sõnast **vawm** *tume, pime*)
- tiväng:** [ti.'væŋ] *PF* ns. *janu* (tuletatud sõnast **väng** *janune*)
- tive'ki:** [ti.'vɛʔ.'ki] *PF* ns. *viha* (tuletatud sõnast **ve'ki** *vihkama*)
- tiwan:** [ti.'wan] *PF* ns. *segaseks tegemine, varjamine* (tuletatud sõnast **wan** *peitma*)
- tiwäsul:** [ti.'wæ.sul] *PF* ns. *võistlemine* (tuletatud sõnast **wäsul** *võistlema*)
- tiwäte:** [ti.'wæ.'tɛ] *PF* ns. *vaidlus* (tuletatud sõnast **wäte** *vaidlema*)
- tiwew:** [ti.'wɛw] *PF* ns. *külm* (tuletatud sõnast **wew** *külm (oms)*)
- tiwìngay:** [ti.'wi.'ŋaj] *PF* ns. *tõestus (abstraktne)* (tuletatud sõnast **wìngay** *tõestama*)
- tiwusem:** [ti.'wu.'sɛm] *PF* ns. *võitlemine* (tuletatud sõnast **wem** *võitlema*)
- tiyawm:** [ti.'jawm] *PF* ns. *armastus* (tuletatud sõnast **yawm** *armastatud*)
- tiyawr:** [ti.'jawr] *PF* ns. *õigsus, veatus* (tuletatud sõnast **eyawr** *õige, veatu*)
- tiyäkx:** [ti.'jæk'] *PF* ns. *ingoreerimine (abstraktne)* (tuletatud sõnast **yäkx** *ignoreerima*)
- tiyo':** [ti.'yoʔ'] *PF* ns. *ideaalsus* (tuletatud sõnast **yo'** *ideaalne olema*)
- tiyora':** [ti.'jo'raʔ] *PF* ns. *võit* (tuletatud sõnast **yora'** *võitma*)
- tiyusom:** [ti.'ju.'som] *PF* ns. *söömine* (tuletatud sõnast **yom** *sööma*)
- to:** [to] *PF* abis. võrdlemise märkija *kui*
- tok:** [t.ok'] *PF* tgsne. *olema, kohta hõivama*
- tokx:** [tok'] *PF* ns. *keha*
- tolel:** [to.'lɛl] *PF* hs. *Heureka!, Ma saan aru!* (sünonüüm **tslolam**)
- toltem:** [t.ol.'t.ɛm] *PF* tgsne. *(vibu) laskma*
- tompä:** [t'om.pa] *PF* ns. *vihm*
- tompäkel:** [t'om.pa,kɛl] *PF* ns. *põud* (tuletatud sõnast **tompä** *vihm*)
- tompämeyp:** [t'om.pa.'mɛjp'] *PF* ns. *seenekas, hoovihm* (tuletatud sõnadest **tompä** *vihm* ja **meyp** *nõrk*)
- tomperwi:** [t'om.pɛr.wi] *PF* ns. *lörts* (tuletatud sõnadest **tompä** *vihm* ja **herwi** *lumi*)
- tompiva:** [t'om.pi.va] *PF* ns. *vihmapiisk* (tuletatud sõnadest **tompä** *vihm* ja **ilva** *piisk*)
- tong:** [t.ɔŋ] *PF* tgsne. *kustutama*
- tor:** [toɛ] *PF* oms. *viimane, viimne, lõpetav* (tuletatud sõnast **toruk** *viimne vari*)
- toruk makto:** [t'o.ruk' 'mak.to] *JC* ns. *Torukiga lendaja* (tuletatud sõnadest **toruk** *Lendlõvi* ja **makto** *ratsutama/lendama (loomaga)*)
- to titseri:** [to ti.'tʃɛ.ri] *PF* fr. *rohkem kui tundub; rohkem kui võiks arvata*
- trr:** [tr] *PF* ns. *päev*
- trr'awve:** [tr.'ʔaw.vɛ] *PF* ns. *pühapäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **'awve** *esimene*)
- trr'ong:** [tr.'ʔoŋ] *PF* ns. *koit, päiksetõus* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **'ong** *ilmutama*)
- trr'ongmaw:** [tr.'ʔoŋ.maw] *PF* ns. *päiksetõusu järgne koit* (tuletatud sõnadest **trr'ong** *koit* ja **maw** *pärast*)
- trram:** [tr.'am] *PF* ms. *eile* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **ham** *eelmine*)
- trray:** [tr.'aj] *PF* ms. *homme* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **hay** *järgmine*)
- trrkive:** [tr.'ki.vɛ] *PF* ns. *laupäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **kive** *seitsmes*)
- trrmrrve:** [tr.'mr.vɛ] *PF* ns. *neljapäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **rrve** *viies*)
- trrmuve:** [tr.'mu.vɛ] *PF* ns. *esmaspäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **muve** *teine*)
- trrpeve:** [tr.'pɛ.vɛ] *PF* ks. *mis päeval?* (tuletatud sõnast **päev** ja liidetest **-pe** küsisõna märkija ja **-ve** järgarvsõna märkija)
- trrpuve:** [tr.'pu.vɛ] *PF* ns. *reede* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **puve** *kuues*)
- trrpxeyve:** [tr.'p'ɛj.vɛ] *PF* ns. *teisipäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **pxeyve** *kolmas*)
- trrtsive:** [tr.'tʃi.vɛ] *PF* ns. *kolmapäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **tsive** *neljas*)
- trrtxon:** [tr.t'on] *PF* ns. *ööpäev* (tuletatud sõnadest **trr** *päev* ja **txon** *öö*)
- tukru:** [tuk.'ru] *PF* ns. *oda*
- tul:** [t.ul] *PF* tgs. *jooksma*
- tumpin:** [t'um.pin] *PF* n. *punane, oranž* (tuletatud sõnadest **tun** *punane, oranž* ja **'opin** *värv*)
- tun:** [tun] *PF* oms. *punane, oranž*
- tung:** [t.ɔŋ] *PF* tgs. *lubama, võimaldama*
- tungzup:** [t.ɔŋ.'z.up'] *PF* tgsne. *pillama, kukutama* (tuletatud sõnadest **tung** *lubama* ja **zup** *kukkuma*)
- tup:** [tup'] *PF* ss. *pigem, ennem*
- tupe:** [t'u.pɛ] *PF* ks. *kes allomorf sõnast pesu*
- tut:** [tut'] *PF* abis. *vestluse jätkamise märkija*
- tuté:** [tu.'tɛ] *PF* ns. *naine (isik)* (tuletatud sõnast **tute** *isik*)

tutan: [tu.'tan] *PF* ns. *mees* (tuletatud sõnast **tute isik**)
tute: [tu.tɛ] *PF* ns. *isik*
tuteo: [tu.tɛ.o] *PF* ases. *keegi* (tuletatud sõnast **tute isik**)

Ts

tsa'u: [tʰsa.ʔu] *PF* nases. *see (asi)* (tuletatud sõnadest **tsa see** ja **'u asi**)
tsafya: [tʰsa.'fja] *PF* ms. *niimoodi, sedamoodi* (tuletatud sõnadest **tsa- see** ja **fya'o viis**)
tsa-hey: [tʰsa.'hɛj] *ZS* hs. *hoiatuse või viha väljendus ('jama!', 'põrgusse!')*
tsaheyl si: [tʰsa.'hɛjl 's-i] *PF* tgstu. *sidet looma (kellegagi), ühenduma* (tuletatud sõnast **tsa-heylu side**)
tsaheylu: [tʰsa.'hɛj.lu] *JC,PF* ns. *side*
tsakem: [tʰsa.kɛm] or [tʰsa.'kɛm] *PF* dem. *see (tegevus)* (tuletatud sõnadest **tsa- see** ja **kem tegu**)
tsakrr: [tʰsa.'kr] *PF* ms. *siis, sel ajal* (tuletatud sõnadest **tsa- see** ja **krr aeg**)
tsakrrvay: [tʰsa.'kr.vaj] *PF* ms. *sel ajal, niikaua* (tuletatud sõnadest **tsakrr sel ajal** ja **vay ku-ni**)
tsal: [tsal] *PF* ases. *see (alus)*
tsalsungay: [tsal.su.'ŋaj] *PF* ms. *siiski, sellest hoolimata*
tsam: [tsam] *PF* ns. *sõda*
tsamopin: [tʰsa.mo.pin] *PF* ns. *sõjamaskering* (tuletatud sõnadest **tsam sõda** ja **'opin värv**)
tsampongu: [tʰsam.po.ŋu] *PF* ns. *sõjakamp* (tuletatud sõnadest **tsam sõda** ja **pongu grupp**)
tsamsä'o: [tʰsam.sæ.ʔo] *PF* ns. *sõjariist* (tuletatud sõnadest **tsam sõda** ja **sä'o tööriist**)
tsamsiyu: [tʰsam.si.ju] *PF* ns. *sõdalane* (tuletatud sõnadest **tsam si sõda tegema, sõdima** ja **-yu tegija märkija**)
tsan'ul: [tʰsan.ʔul] *PF* tgstu. *paranema* (tuletatud sõnadest **siltan hea** ja **'ul suurenema**)
tsang: [tsaŋ] *PF* ns. *läbilõige*
tsankum: [tʰsan.kum] *PF* ns. *eelis, kasu, võit* (tuletatud sõnadest **tsan'ul paremaks saama** ja **kum tulemus**)
tsankumnga': [tʰsan.kum.ŋaʔ] *PF* oms. *kasulik, soodne* (tuletatud sõnast **tsankum kasu**)
tsap'alute: [tsap.'ʔa.lu.tɛ] *PF* ns. *vabandus*

tutsena: [tʰtut.sɛ.na] *PF* ns. *kanderaam (ese, millega filmis Grace'i lohistati)* (tuletatud sõnadest **tute inimene** ja **sähena kandja**)
tuvom: [tu.'vom] *PF* oms. *parim, suurim*
tuvon: [tʰt.u.v.on] *PF* tgs. *nõjatuma, toetuma*

tsap'alute si: [tsap.'ʔa.lu.tɛ 's-i] *PF* tgstu. *vabandama* (tuletatud sõnast **tsap'alute vabandus**)
tsapo: [tʰsa.po] *PF* ases. *see (inimeste kohta)* (tuletatud sõnadest **tsa- see** ja **po tema**)
tsaria: [tʰsa.ri.a] *PF* ases., ass. *see, mis* (tuletatud sõnadest **tsa'u-ri see (teema)** ja **a mis, kes**)
tsat: [tsatʰ] *PF* ases. *seda (asja)*
tsata: [tʰsa.ta] *PF* ases., ass. *seda, mis* (tuletatud sõnadest **tsa'u-t seda (sihitis)** ja **a alistuva kõrvallause märkija**)
tsatseng: [tʰsa.'tsɛŋ] or [tʰsa.'tsɛŋ] *PF* dem., ns. *seal, selles kohas, see koht* (tuletatud sõnadest **tsa see** ja **tseng koht**)
tsatu: [tʰsa.tu] *PF* dem. *see (isik)* (tuletatud sõnadest **tsa see** ja **tute isik**)
tsaw: [tsaw] *PF* dem. ases. *see (sama nagu tsa'u*
tsawa: [tʰsa.wa] *PF* ases., ass. *see, mis* (tuletatud sõnadest **tsa'u see (alus)** ja **a alistuva kõrvallause märkija**)
tsawke: [tʰsaw.kɛ] *PF* ns. *päike*
tsawl: [tsawl] *PF* oms. *suur, pikk (inimeste kohta)*
tsawli': [tsawl.'hiʔ] *PF* ns. *suurus* (tuletatud sõnadest **tsawl suur (suurus)** ja **hi'i väike (suurus)**)
tsawl sl: [tʰsawl 'sl.u] *PF* tgstu. *kasvama* (tuletatud sõnadest **tsawl suur** ja **slu saama**)
tsawlultxa: [tʰsawl.ul.'t'a] *PF* ns. *suur kogunemine, koosolek* (tuletatud sõnadest **tsawl suur** ja **ultxa kokkutulek**)
tsawsngem: [tsaw.'sŋɛm] *PF* oms. *lihaseline* (tuletatud sõnadest **tsawl suur** ja **tsngem lihas**)
tsä': [ts.æʔ] *PF* tgs. *priksima*
tse: [tsɛ] *PF* abis. *noh (vestluse alustamiseks)*
tse'a: [tsɛ.'ʔ.a] *PF* tgs. *nägema (otseselt)*
tse'atswo: [tsɛ.'ʔa.tswɔ] *PF* ns. *nägemine (taju)* (tuletatud sõnast **tse'a nägema**)
tseltsul: [tsɛl.tsul] *PF* ns. *kärestik (loendatav, kuid harva)*

- tsenga:** [ˈtʂɛ.ŋa] *PF* ss. *koht kuhu* (tuletatud sõnast **tseng** *koht*)
- tseng(e):** [ˈtʂɛŋ(ɛ)] *PF* ns. *koht*
- tsengo:** [ˈtʂɛ.ŋo] *PF* ases. *kusagil, kuskil kohas* (tuletatud sõnast **tseng** *koht*)
- tsengpe:** [ˈtʂɛŋ.pɛ] *PF* ks. *kus* allomorf sõnast **peseng**
- tseo:** [ˈtʂɛ.o] *PF* ns. *kunst*
- tseotu:** [ˈtʂɛ.o.tu] *PF* ns. *artist, kunsti looja (üldine mõiste)* (tuletatud sõnast **tseo** *kunst*)
- tseri:** [ˈtʂɛ.ɛ.ɾ.i] *PF* tgsne. *märkama, tähele pane-ma*
- tsewtx:** [ˈtʂɛwtʰ] *PF* oms. *must, räpane*
- tsim:** [ˈtʂim] *PF* ns. *allikas*
- tsin:** [ˈtʂin] *PF* ns. *küüs, küünis*
- tsik:** [ˈtʂik] *PF* ms. *järsku, ilma hoiatuseta*
- tsilpey:** [ˈtʂil.ˈpɛj] *PF* ns. *loomus (abstraktne)* (tuletatud sõnast **silpey** *loomine*)
- tsiltsan:** [ˈtʂil.ˈtʂan] *PF* ns. *headus, hea (abstraktne)* (tuletatud sõnast **siltsan** *hea*)
- tsing:** [ˈtʂiŋ] *PF* nr. *neli*
- tsisyi:** [ˈtʂi.syi] *PF* tgstu. *sosistama*
- tsive:** [ˈtʂi.vɛ] *PF* oms. *neljas* (tuletatud sõnast **tsing** *neli*)
- tskalep:** [ˈtʂka.lɛpʰ] *PF* ns. *amb*
- tsko:** [ˈtʂko] *PF* ns. *vibu*
- tsko swizaw:** [ˈtʂko swi.ˈzaw] *PF* ns. *vibu ja nool* (tuletatud sõnadest **tsko** *vibu* ja **swizaw** *nool*)
- tskxaytsyip:** [ˈtʂkʰaj.ˈtʂjipʰ] *PF* ns. *rahe* (tuletatud sõnast **tskxepay** *jää*)
- tskxe:** [ˈtʂkʰɛ] *PF* ns. *kivi*
- tskxekeng:** [ˈtʂkʰɛ.kɛŋ] *PF* ns. *treening, harjutus*
- tskxekeng si:** [ˈtʂkʰɛ.kɛŋ ˈs.i] *PF* tgstu. *harjutama, treenima* (tuletatud sõnast **tskxekeng** *treening*)
- tskxepay:** [ˈtʂkʰɛ.paj] *PF* ns. *jää* (tuletatud sõnadest **tskxe** *kivi* ja **pay** *vesi*)
- tskxevi:** [ˈtʂkʰɛ.vi] *PF* ns. *kivike, väike looduses siledaks lihvitud kivi* (tuletatud sõnast **tskxe** *kivi*)
- tslam:** [ˈtʂl.am] *PF* tgsne. *aru saama, mõistma*
- tsleng:** [ˈtʂlɛŋ] *PF* oms. *vale*
- tslolam:** [ˈtʂlo.ˈlam] *PF* hs. *sain aru! arusaadav* (tuletatud sõnadest **tslam** *aru saama* ja «**ol**» *perfektiivse aspekti siseliide*)
- tsmi:** [ˈtʂmi] *PF* ns. *nektar*
- tsmisnrr:** [ˈtʂmi.snɾ] *PF* ns. *põis, latern* (tuletatud sõnadest **tsmi** *nektar* ja **nrr** *helendama*)
- tsmim:** [ˈtʂmim] *PF* ns. *jälg (loom)*
- tsmuk:** [ˈtʂmukʰ] *PF* ns. *veresugulane, vend või õde*
- tsmukan:** [ˈtʂmu.kan] *PF* ns. *vend* (tuletatud sõnast **tsmuk** *veresugulane*)
- tsmuke:** [ˈtʂmu.kɛ] *PF* ns. *õde* (tuletatud sõnast **tsmuk** *veresugulane*)
- tsmuktu:** [ˈtʂmuk.tu] *PF* ns. *veresugulane, vend või õde* (tuletatud sõnast **tsmuk** *veresugulane*)
- tsngal:** [ˈtʂŋal] *PF* ns. *tass, kruus*
- tsngan:** [ˈtʂŋan] *PF* ns. *liha*
- tsngawpay:** [ˈtʂŋaw.paj] *PF* ns. *pisarad* (tuletatud sõnadest **tsngawvik** *nutma* ja **pay** *vesi*)
- tsngawpayvi:** [ˈtʂŋaw.paj.vi] *PF* ns. *pisar* (tuletatud sõnadest **tsngawvik** *nutma* ja **pay+vi** *veeosake*)
- tsngawvik:** [ˈtʂŋaw.v.ikʰ] *PF* tgstu. *nutma*
- tsngem:** [ˈtʂŋɛm] *PF* ns. *lihas*
- tsni:** [ˈtʂni] *PF* ass. *et, see* (koos tingiva tegusõnaga sõltuvas kõrvallauses)
- tson:** [ˈtʂon] *PF* ns. *kohustus, nõutav tegu*
- tsong:** [ˈtʂoŋ] *PF* ns. *org*
- tsongropx:** [ˈtʂoŋ.ɾopʰ] *PF* ns. *auk, avaus (olemasoleva põhjaga)* (tuletatud sõnadest **tsong** *org* ja **ropx** *auk*)
- tsongtsyip:** [ˈtʂoŋ.ˈtʂjip] *PF* ns. *süvend, lohk* (tuletatud sõnast **tsong** *org*)
- tsonta:** [ˈtʂon.ta] *PF* ss. *kohustust, mida* (koos sõnaga *kxim*) (tuletatud sõnast **tson** *kohustus*)
- tsopi:** [ˈtʂo.pi] *PF* ns. *kops*
- tspang:** [ˈtʂp.aŋ] *PF* tgsne. *tapma*
- tsranten:** [ˈtʂɾ.an.t.ɛn] *PF* tgstu. *tähtis olema, lugema*
- tsray:** [ˈtʂɾaj] *PF* ns. *küla*
- tsre'i:** [ˈtʂɾ.ɛ.ʔ.i] *PF* tgsne. *viskama*
- tsrul:** [ˈtʂɾul] *PF* ns. *pesa; Pandora loomade kodu*
- tstal:** [ˈtʂtal] *PF* ns. *nuga*
- tstalsena:** [ˈtʂtal.sɛ.na] *PF* ns. *noatupp* (tuletatud sõnadest **tstal** *nuga* ja **sähena** *kandja*)
- tstew:** [ˈtʂtɛw] *PF* oms. *vapper* (inimeste kohta)
- tstu:** [ˈtʂtu] *PF* oms. *kinnine, suletud; pilves (ilm)*
- tstunwi:** [ˈtʂtun.wi] *PF* oms. *lahke, heatahtlik, hell, hooliv* (inimeste kohta)
- tstu si:** [ˈtʂtu ˈs.i] *PF* tgstu. *sulgema* (tuletatud sõnast **tstu** *suletud*)
- tstxo:** [ˈtʂtʰo] *PF* ns. *nimi*
- tstxoli'u:** [ˈtʂtʰo.li.ʔu] *PF* ns. *nimisõna* (tuletatud sõnadest **tstxo** *nimi* ja **li'u** *sõna*)

tstxoli'ukingvi: [tst'o.ʰiʔ.u.kiŋ.vi] *PF* ns. *nimisõnaihend* (tuletatud sõnadest **tstxoli'u nimisõna** ja **king lõim**)
tsu'o: [tsu.ʔo] *PF* ns. *oskus, võime*
tsuksim: [tsuk.sim] *PF* ns. *lõug*
tsuktswa': [tsuk.'tswaʔ] *PF* oms. *unustata* (tuletatud sõnast **tswa' unustama**)
tsukx: [ts·uk'] *PF* tgsne. *pussitama, noaga/odaga torkama*
tsukyom: [tsuk.'jom] *PF* oms. *söödav* (tuletatud sõnast **yom sööma**)
tsulfä: [tsul.fæ] *PF* ns. *meisterlikkus*
tsulfä si: [tsul.fæ 's·i] *PF* tgstu. *omandama* (*mingit oskust*) (tuletatud sõnast **tsulfä meisterlikkus**)
tsulfätu: [tsul.'fæ.tu] *PF* ns. *meister, ekspert* (*kunsti, käsitöö, oskuse*) (tuletatud sõnast **tsulfä meisterlikkus**)
tsulfätunay: [tsul.fæ.tu.'naj] *PF* ns. *peaaegu meister* (tuletatud sõnast **tsulfätu meister**)
tsun: [ts·un] *PF* tgsmtu. *võima, suutma*
tsunslu: [ts·un.sl·u] *PF* tgstu. *võimalik olema* (tuletatud sõnadest **tsun võima, suutma** ja **slu saama**)
tsurokx: [ts·u.'t·ok'] *PF* tgstu. *puhkama*
tswa': [tsw·aʔ] *PF* tgsne. *unustama*
tswal: [tswal] *PF* ns. *võim*
tswalnga': [tswal.ŋaʔ] *PF* oms. *võimas* (*elutu kohta*) (tuletatud sõnast **tswal võim**)

Tx

txa': [t'aʔ] *PF* oms. *kõva*
txal: [t'al] *PF* ns. *selg*
txampay: [t'am.'paj] *PF* ns. *meri, ookean* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **pay vesi**)
txampxi: [t'am.'p'ɪ] *PF* ns. *enamus, suur osa* (tuletatud sõnast **txan palju**)
txan: [t'an] *PF* oms. *palju, suur hulk* (*koguse kohta*)
txanatan: [t'a.na.tan] *PF* oms. *hele, ere* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **atan valgus**)
txanew: [t'a.nɛw] *PF* oms. *ahne* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **new tahtma**)
txanfwerwi: [t'an.'fwɛr.wi] *PF* ns. *lumetorm* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **hufwe+herwi tuul+lumi**)
txankeltrrrr: [t'an.kɛl.tʃ.tʃ] *PF* oms. *erakordne, väga ebatavaline* (tuletatud sõnadest **txan**

tswayon: [tsw·aj·on] *PF* tgstu. *lendama*
tswesya: [tswɛ.sja] *PF* ns. *vool, voolus, hoobus*
tswesya si: [tswɛ.sja s·i] *PF* tgstu. *voolama* (tuletatud sõnast **tswesya current**)
tswin: [tswin] *PF* ns. *juuksepatš, Na'videl olev närvipats* (*sideme loomiseks*)
tswintsyip: [tswin.tʃip'] *PF* ns. *väike patsike* (tuletatud sõnast **tswin Juuksepatš**)
tswik: [tsw·ik] *PF* tgsne. *imema*
tswik kxenerit: [tsw·ik k'ɛ.nɛɪ.ɪt] *PF,D* tgstu. *suitsetama* (*suitsu imema*) (tuletatud sõnadest **tswik imema** ja **kxener suits**)
tsyafe: [tʃja.fɛ] *PF* oms. *keskmine, tavapärane*
tsyal: [tʃjal] *PF* ns. *tiib*
tsyär: [tʃj·æɪ] *PF* tgsne. *tagasi lükkama, ära põlgama*
tsyey: [tʃj·ɛj] *PF* ns. *snäkk, oode, kerge eine*
tsyeym: [tʃj·ɛjm] *PF* ns. *aare; suure väärtusega või harvaesinev asi.*
tsyeytsyip: [tʃj·ɛj.tʃip'] *PF* ns. *hambatäis* (tuletatud sõnast **tsyey kerge eine**)
tsyil: [tʃj·il] *PF* tgsne. *ronima* (*kogu keha üles tõmbama*)
tsyjo: [tʃjo] *PF* ns. *jahu*
tsyokx: [tʃjok'] *PF* ns. *käsi*
tsyosyu: [tʃjo.sju] *PF* ns. *jahust tehtud toit* (tuletatud sõnadest **tsyjo jahu** ja **syuve toit**)

väga ja **keltrrrr ebatavaline**)

txankrr: [t'anj.'kr] *PF* ms. *pikka aega* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **krr aeg**)
txanlal: [t'an.lal] *PF* oms. *muistne, antiikne, väga vana* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **lal vana**)
txanlokxe: [t'an.lo.'k'ɛ] *PF* ns. *hõimu territoorium, riik* (tuletatud sõnadest **txan; olo' suur; hõim** ja **atlxke maa**)
txanro'a: [t'an.'r·o.ʔ·a] *PF* tgstu. *kuulus olema* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **ro'a imetlusväärne olema**)
txanso'hayu: [t'an.'soʔ.ha.ju] *PF* ns. *fänn, huviline* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **so'ha vaimustuses olema**)
txantompa: [t'an.'tom.pa] *PF* ns. *tugev vihm* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **tompa**)

- vihm*)
- txantsan:** [t'an.ʔsan] *PF* oms. *oivaline, suurepä-rane*
- txantslusam:** [t'an.ʔslu.sam] *PF* oms. *tark* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **tsl«us»am te-adma**)
- txantstew:** [t'an.ʔstɛw] *PF* ns. *kangelane* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **stew vapper**)
- txantur:** [t'an.tur] *PF* oms. *võimas, võimukas* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **txur tugev**)
- txantxew:** [t'an.t'ɛw] *PF* ns. *maksimum* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **txew piir**)
- txantxewvay:** [t'an.t'ɛw.vaɣ] *PF* ms. *maksi-maalselt* (tuletatud sõnast **txantxew maksim-mum**)
- txanwawe:** [t'an.wa.'wɛ] *PF* oms. *suur täht-sus, isiklikult tähtis* (tuletatud sõnadest **txan palju** ja **wawe tähtsus**)
- txanwetseng:** [t'an.wɛ.ʔsɛŋ] *PF* ns. *isikule täht-tis või armas koht* (tuletatud sõnadest **txan-wawe(a)** *isiklikult tähtis, tähenduslik* ja **tseng koht**)
- txasom:** [t'a.som] *PF* oms. *väga kuum* (tuleta-tud sõnadest **txan palju** ja **som kuum**)
- txatx:** [t'at'] *PF* ns. *mull*
- txawew:** [t'a.wɛw] *PF* oms. *väga külm* (tuleta-tud sõnadest **txan palju** ja **wew külm**)
- txay:** [t'aj] *PF* tgstu. *horisontaalne olema*
- txayo:** [t'a.jo] *PF* ns. *väli, maa-ala*
- txärem:** [t'æ.ʔɛm] *PF* ns. *luu, kont*
- txe'lan:** [t'ɛʔ.'lan] *PF* ns. *siida*
- txe'lankong:** [t'ɛʔ.'lan.koŋ] *PF* ns. *südamelöök* (tuletatud sõnadest **txe'lan siida** ja **'ekong lööma**)
- txekxumpay:** [t'ɛ.'k'um.paɣ] *PF* ns. *magma, laa-va* (tuletatud sõnadest **txep tuli** ja **kxumpay viskoosne vedelik**)
- txele:** [t'ɛ.lɛ] *PF* ns. *teema*
- txen:** [t'ɛn] *PF* oms. *ärkvel, virge*
- txep:** [t'ɛp'] *PF* ns. *tuli*
- txepiva:** [t'ɛ.pi.va] *PF* ns. *tuhk* (tuletatud sõ-nadest **txep tuli** ja **ilva helves**)
- txepram:** [t'ɛp.'ram] *PF* ns. *vulkaan* (tuletatud sõnadest **txep tuli** ja **ram mägi**)
- txeptseng:** [t'ɛp.ʔsɛŋ] *PF* ns. *koht, mis põleb, lõkkekoht* (tuletatud sõnadest **txep tuli** ja **tseng koht**)
- txeptsyip:** [t'ɛp.ʔsjip'] *PF* ns. *väike lõkkeke, ar-mas tuleke* (tuletatud sõnast **txep tuli**)
- txeptun:** [t'ɛp.tun] *PF* oms. *oranž (tuleleegi värvi)* (tuletatud sõnadest **txep tuli** ja **tun punane**)
- txepvi:** [t'ɛp.vi] *PF* ns. *säde* (tuletatud sõnast **txep tuli**)
- txew:** [t'ɛw] *PF* ns. *äär, piir*
- txewk:** [t'ɛwk'] *PF* ns. *kaigas*
- txewluke:** [t'ɛw.lu.kɛ] *PF* oms. *lõputu, piiritu* (tuletatud sõnadest **txew piir** ja **luke ilma**)
- txewm:** [t'ɛwm] *PF* oms. *hirmus, õudne*
- txewnga':** [t'ɛw.ŋaʔ] *PF* oms. *piire omama, lõ-plik olema* (tuletatud sõnadest **txew piir** ja **nga' sisaldama**)
- txey:** [t'ɛj] *PF* tgs. *peatama, kinni pidama*
- txi:** [t'i] *PF* ns. *kiireloomulisus*
- txin:** [t'in] *PF* oms. *peamine, põhiline*
- txintin:** [t'in.tin] *PF* ns. *amet, peamine roll ühis-konnas* (tuletatud sõnadest **txin peamine** ja **tin hõive**)
- txintseng:** [t'in.ʔsɛŋ] *PF* ns. *baas* (tuletatud sõ-nadest **txin peamine** ja **tseng koht**)
- txim:** [t'im] *PF* nss. *tagumik, tagumine ots*
- txing:** [t'ɪŋ] *PF* tgsne. *jätma, hülgama*
- txo:** [t'o] *PF* ss. *kui, juhul kui, kas*
- txoa:** [t'o.a] *PF* ns. *andestus*
- txokefyaw:** [t'o.kɛ.fjɔw] *PF* ss. *teisiti, teistviisi* (tuletatud sõnast **txo-ke-fya'o'aw kui mitte üks tee/viis**)
- txon:** [t'on] *PF* ns. *öö*
- txon'ong:** [t'on.'ʔoŋ] *PF,PF_T* ns. *videvik, päikese-loojang, koidukuma* (tuletatud sõnadest **txon öö** ja **'ong ilmutama**)
- txon'ongmaw:** [t'on.'ʔoŋ.maw] *PF* ns. *aeg pä-rast videvikku, enne pimedaks minemist* (tule-tatud sõnadest **txon'ong videvik** ja **maw pä-rast**)
- txonam:** [t'o.'nam] *PF* ms. *eile õhtul, eelmisel õhtul* (tuletatud sõnadest **txon õhtu** ja **ham eelmine**)
- txonay:** [t'o.'naɣ] *PF* ms. *homme õhtul* (tuleta-tud sõnadest **txon õhtu** ja **hay järgmine**)
- txonkrr:** [t'on.kʔ] *PF* ms. *ösel* (tuletatud sõna-dest **txon öö** ja **krr aeg**)
- txopu:** [t'o.pu] *PF* ns. *hirm*
- txopu si:** [t'o.pu 's:i] *PF* tgstu. *kartma* (tuleta-tud sõnast **txopu hirm**)
- txopu sleyku:** [t'o.pu slej.'k'u] *PF* tgsne. *ehma-tama, hirmutama* (tuletatud sõnadest **txopu hirm** ja **sleyku põhjustama**)

txukx: [t'uk'] *PF* oms. sügav (füüsiliselt)
txula: [t'·u.l.a] *PF* tgsne. ehitama, rajama
txum: [t'um] *PF* ns. müirk
txumnga': [t'um.ŋaʔ] *PF* oms. mürgine (tuletatud sõnadest **txum** müirk ja **nga'** sisaldama)

U

ue': [·u.'εʔ] *PF* tgstu., tgsne. oksendama
uk: [ukʔ] *PF* ns. vari (tuletatud sõnast **toruk** viimne vari)
ukxo: [u.'k'o] *PF* oms. kuiv
ulte: [ul.tε] *PF* ss. ja (erinevate lauseosade vahel)
ultxa: [ul.'t'a] *PF* ns. koosolek, kokkutulek
ultxarun: [ul.'t'a.r·un] *PF* tgsne. kohtama, kokku saama (tahtmatult) (e) (tuletatud sõnadest **ultxa** kokkutulek ja **run** leidma)
ultxa si: [ul.'t'a 's·i] *PF* tgstu. kokku saama sihilikult (+ **hu**) (tuletatud sõnast **ultxa** kohtumine)
ultxatu: [ul.'t'a.tu] *PF* ns. kohtuja, kohtumises osaleja (tuletatud sõnast **ultxa** kohtumine)
um: [um] *PF* oms. lõtv
unil: [u.nil] *JC* ns. uni
unil si: [u.nil s·i] *PF* tgstu. und nägema (tuletatud sõnast **unil** uni)
uniltirantokx: [u.nil.ti.'ran.tok'] *JC,PF* ns. Avatar, uneskäiv keha (tuletatud sõnadest **uniltiranyu** uneskäija ja **tokx** keha)
uniltirantokxolo': [u.nil.ti.'ran.tok'.o.loʔ] *PF* ns. klann, avataride grupp (tuletatud sõna-

txur: [t'ur] *PF* oms. tugev (füüsiliselt)
txurtel: [t'ur.tel] *PF* ns. köis (tuletatud sõnadest **txur** tugev ja **telem** nõör)
txurtu: [t'ur.tu] *PF* ns. tugev, julge isik (vastand sõnale *meyptu*) (tuletatud sõnast **txur** tugev)

dest **uniltirantokx** avatar ja **olo'** klann)
uniltiranyu: [u.nil.ti.'ran.ju] *PF* ns. uneskäija (tuletatud sõnadest **unil** uni ja **tiranyu** käija)
uniltsa: [u.nil.t̂s·a] *PF* tgsne. unes nägema (tuletatud sõnadest **unil** uni ja **tse'a** nägema)
unyor: [un.'jor] *PF* oms. meeldivalt aromaatanne (lillelõhn või mõnede vürtside lõhn)
uo-: [u.o] *PF* abis. taga
uran: [u.ran] *PF* ns. paat
utral: [ut.ral] *PF* ns. puu
utraltsyip: [ut.ral.t̂sjipʔ] *PF* ns. põõsas (tuletatud sõnast **utral** puu)
utu: [u.tu] *PF* ns. ala metsas, mida täidavad puude lehed, lehistu
utumauti: [u.tu.ma.u.ti] *PF* ns. banaan (tuletatud sõnadest **utu** lehistu ja **mauti** puuvili)
uvan: [u.'van] *PF* ns. mäng
uvan letokx: [u.'van le.'tok'] *PF* ns. sport, võistlusmäng (tuletatud sõnadest **uvan** mäng ja **letokx** füüsiline)
uvan si: [u.'van 's·i] *PF* tgstu. mängima (mängu) (tuletatud sõnast **uvan** mäng)

V

var: [v·ar] *PF* tgsmtu. püsima mingis toimingus, jätkama mingit tegevust
vawm: [vawm] *PF* oms. tume, pime
vawmpin: [vawm.pin] *PF* ns. tume värv (tuletatud sõnast **vawm** tume)
vawt: [vawtʔ] *PF* oms. tahke, mitte õõnes
vay-: [vaj] *PF* abis. kuni
vaykrr: [vaj.'kr] *PF* ss. kuni, seni kuni (tuletatud sõnadest **vay-** kuni ja **krr** aeg)
vä': [væʔ] *PF* oms. ebameeldiv, vastik
väng: [væŋ] *PF* oms. janune
väpam: [væ.pam] *PF* ns. kole või ebameeldiv heli, kriiksumine (tuletatud sõnadest **vä** ebameeldiv, vastik ja **pam** heli)
ve'ki: [v·εʔ.'k·i] *PF* tgsne. vihkama

ve'o: [vε.ʔo] *PF* ns. kord, organiseeritus
vefya: [vε.fja] *PF* ns. süsteem, protsess, lähemisiis (tuletatud sõnadest **ve'o** kord ja **fya'o** viis)
velek: [v·ε.l·εkʔ] *PF* tgstu. alla andma, kaotusega nõustuma
velke: [vεl.ke] *PF* oms. kaoseline, segane, korralage (tuletatud sõnadest **ve'o** kord ja **luke** ilma)
venga': [vε.ŋaʔ] *PF* oms. organiseeritud (tuletatud sõnadest **ve'o** kord ja **nga'** sisaldama)
venu: [vε.nu] *PF* ns. jalg
venzek: [vεn.zεkʔ] *PF* ns. varvas (tuletatud sõnadest **venu** jalg ja **zekwä** sõrm)

vewng: [v·ɛwŋ] *PF* tgsne. *hoolitsema, vastutama* (millegi/kellegi eest)
vey: [vɛj] *PF* ns. *liha, loomalihast toit*
vezeyko: [vɛ.zɛj.'ko] *PF* tgsne. *korrastama, kor-
da seadma, organiseerima* (tuletatud sõnast
vezo *korras olema*)
vezo: [vɛ.'z·o] *PF* tgstu. *korras olema, organisee-
ritud olema* (tuletatud sõnadest **ve'o** *kord* ja
zo *olema nii nagu peab*)
vin: [v·in] *PF* tgsne. *nõudma, küsima, paluma*
vingkap: [v·iŋ.k·ap'] *PF* tgsne. *pähe turgatama,
mõttesse tulema*
virä: [v·i.'r·æ] *PF* tgs. *levima, vohama*
vitra: [vit.'ra] *PF* ns. *hing*
vll: [v·l] *PF* tgstu, tgsne. *näitama, osutama*
vol: [vol] *PF* nr. *kaheksa*
volve: [v·ol.vɛ] *PF* oms. *kaheksas* (tuletatud sõ-
nast **vol** *kaheksa*)
vonvä': [von.'væʔ] *PF* ns. *sitapea, persevest*
(*ropp!*) (tuletatud sõnadest **vitra** *hing* ja **on-
vä'** *haisev*)

W

walak: [wa.lak'] *PF* oms. *energiline, aktiivne*
wan: [w·an] *PF* tgsne. *peitma*
wawe: [wa.'wɛ] *PF* ns. *tähendus, tähtsus*
way: [waj] *PF* ns. *laul* (*vana, tseremoniaalne*)
way a plltxe: [waj a pl.t'ɛ] *PF* fr. *luuletus e. rää-
gitud laul* (tuletatud sõnast **way** *laulma* (*tse-
remoniaalselt*))
way a rol: [waj a rol] *PF* fr. *lauldud laul* (tuleta-
tud sõnast **way** *laulma* (*tseremoniaalselt*))
wayä ayli'u: [waj.æ ajl.i.ʔu] *PF* fr. *luuletuse*
või laulu sõnad (tuletatud sõnast **way** *laulma*
(*tseremoniaalselt*))
way si: [waj 's·i] *PF* tgstu. *laulma* (tuletatud
sõnast **way** *laul*)
waytelem: [waj.tɛ.lɛm] *PF* ns. *akord* (tuletatud
sõnadest **way** *laul* ja **telem** *akord*)
wä+: [wæ] *PF* abis. *vastu* (*kellegi vastu võitlema*)
wäsul: [wæ.s·ul] *PF* tgstu. *võistleva*
wäte: [wæ.'t·ɛ] *PF* tgsne. *vaidlema*
wātu: [wæ.tu] *PF* ns. *vastane* (tuletatud sõnast
wä- *vastu*)
wätx: [w·æ't'] *PF* tgsne. *halb olema* (*milleski*)
we'ay: [wɛ.ʔaj] *PF* oms. *hapu*
wem: [w·ɛm] *PF* tgstu. *võitlema, kaklema*

vospxi: [vo.'sp'i] *PF* ns. *kuu* (tuletatud sõna-
dest **vosipxi** *kaheteistkümnendik* ja **zisitä** *aas-
ta*)
vospxiam: [vo.sp'i.'am] *PF* ns. *eelmine kuu* (tu-
letatud sõnast **vospxi** *kuu*)
vospxiay: [vo.sp'i.'aj] *PF* ns. *järgmine kuu* (tu-
letatud sõnast **vospxi** *kuu*)
vrriin: [v·r̥.in] *PF* tgstu. *hõivatud olema* (*halvas
mõttes*); *olema väsinud ja küllastunud mingist
hõivavast tegevusest* (tuletatud sõnast **in** *hõi-
vatud olema*)
vrretp: [v̥r̥.tɛp'] *PF* ns. *daemon*
vul: [vul] *PF* ns. (*puu*)*haru*
vultsyip: [v̥ul.t̥sjip'] *PF* ns. *kepp* (tuletatud sõ-
nast **vul** *puuharu*)
vur: [vur] *PF* ns. *jutt, lugu*
vurvi: [vur.vi] *PF* ns. *kokkuvõtte* (tuletatud sõ-
nast **vur** *lugu*)
vurway: [vur.waj] *PF* ns. *poeem, jutustav luule-
tus* (tuletatud sõnadest **vur** *lugu* ja **way** *laul*)

wempongu: [wɛm.po.ŋu] *PF* ns. *sõdurite salk,
võitlusrühm* (tuletatud sõnadest **wem** *võitle-
ma* ja **pongu** *grupp*)
weopx: [wɛ.'op'] *PF* ns. *laine* (*veekogul*)
wew: [wɛw] *PF* oms. *külm*
weyn: [w·ɛjn] *PF* tgsne. *joonistama*
win: [win] *PF* oms. *kiire*
win säpi: [win sɛ.'p·i] *PF* tgstu. *kiirustama* (tu-
letatud sõnadest **win** *kiire* ja **s·äp·i** *tegema*
(*enesekohane asesõna*))
win si: [win 's·i] *PF* tgstu. *midagi kiirelt tegema,
kiirustama* (tuletatud sõnast **win** *kiire*)
wip: [wip'] *PF* oms. *soolane*
wiya: [wi.ja] *ZS* hs. *hoiatuse või viha väljendus*
(*'kurat!'*)
wingay: [w·i.ŋaj] *PF* tgsne. *tõestama* (tuleta-
tud sõnadest **wintxu** *näitama* ja **ngay** *õige*)
wintxu: [w·in.'t'·u] *PF* tgsne. *näitama*
wo: [w·o] *PF* tgsne. *upitama, ulatuma*
wok: [wok'] *PF* oms. *vali, häälekas*
wokau: [wok.'a.u] *JC,PF* ns. *pendeltrumm* (tule-
tatud sõnadest **wok** *kõva* ja **au** *trumm*)
wotx: [wot'] *PF* ns. *täielikkus, kõiksus*
wrrpa: [v̥r̥.pa] *PF* n., ms. *õu, väljas, õues*

wrrza'u: [wɾ.ˈz.a.ʔu] *PF* tgstu. *välja tulema* (tuletatud sõnadest **wrrpa väljas** ja **za'u tulema**)

wum: [wum] *PF* ms. *umbes*

Y

ya: [ja] *PF* ns. *õhk*

yafkeyk: [ja.fkejɕkʰ] *PF* ns. *ilm* (tuletatud sõnadest **fkeytok olema**, *eksisteerima*)

yak: [jakʰ] *PF* ns. *hargnemispunkt*, *lahknemispunkt*

yak si: [j.akʰ s.i] *PF* tgstu. *kõrvale kalduma*, *suunda muutma* (tuletatud sõnadest **yak lahknemispunkt**)

yaney: [ja.ˈnej] *PF* ns. *kanuu*

yapay: [ja.paj] *PF* ns. *udu*, *aur* (tuletatud sõnadest **ya õhk** ja **pay vesi**)

yawne: [jaw.nɛ] *PF* oms. *armastatud*

yawnetu: [jaw.nɛ.tu] *PF* ns. *armastatu* (tuletatud sõnadest **yawne armastatud**)

yawntu: [ˈjawn.tu] *PF* ns. *armastatu* (tuletatud sõnadest **yawne armastatud**)

yawntutsyɪp: [yawn.tu.tɕjɪp] *PF* ns. *kallike*, *armsake* (*rohkem pereliikmete vahel*) (tuletatud sõnadest **yawntu loved one**)

yawnyewla: [jawn.ˈjɛw.la] *PF* ns. *murtud süda* (tuletatud sõnadest **yawne armastatud** ja **yewla pettumus**)

yawo: [ja.ˈw.o] *PF* tgstu. *startima*, *õhku tõusma* (tuletatud sõnadest **ya õhk** ja **wo ulatuma**)

yayayr: [ja.ˈjajɾ] *PF* ns. *meeltesegadus*

yayayrngɑ: [ja.ˈjajɾ.ŋɑʔ] *PF* oms. *segadusrohke* (tuletatud sõnadest **yayayr segadus**)

yayayrtsim: [ja.ˈjajɾ.tsim] *PF* ns. *segaduseallikas* (tuletatud sõnadest **yayayr segadus** ja **tsim allikas**)

yaymak: [ˈjaj.makʰ] *PF* oms. *rumal*, *võhiklik*

yayo: [ˈja.jo] *PF* ns. *lind* (tuletatud sõnadest **ya õhk** ja **ioang loom**)

yayotsrul: [ˈja.jo.tʂɾul] *PF* ns. *linnupesa* (tuletatud sõnadest **yayo lind** ja **tsrul pesa**)

yäxk: [j.æɕkʰ] *PF* tgsne. *ignoreerima*, *tähelepanu mitte omistama* (*negatiivne*)

yän: [j.æn] *PF* tgsne. *kinni siduma*

ye: [jɛ] *PF* oms. *rahul*, *rahuldatud*, *täidetud*

ye'krr: [jɛʔ.kɾ] *PF* ms. *vara* (tuletatud sõnadest **ye'rin varsti** ja **krr aeg**)

ye'rin: [jɛʔ.rɪn] *PF* ms. *kohe*, *varsti*

wur: [wur] *PF* oms. *jahe*

wutso: [ˈwu.tso] *PF* ns. *õhtusöök*, *serveeritud söök*

yehakx: [jɛ.hakʰ] *PF* oms. *nälja kustutanud*, *täis* (tuletatud sõnadest **ye täidetud** ja **ohakx näljane**)

yem: [j.ɛm] *PF* tgsne. *panema*, *asetama*

yemfpay: [jɛm.ˈfpaɕ] *PF* ns. *sissekastmine* (*vedelikku*) (tuletatud sõnadest **yem panema** ja **pay vesi**)

yemfpay si: [jɛm.ˈfpaɕ s.i] *PF* tgstu. *vedelikku kastma* (tuletatud sõnadest **yemfpay kastmine**)

yemstokx: [j.ɛm.stokʰ] *PF* tgsne. *selga panema* (*riideid*) (tuletatud sõnadest **yem sin peale panema** ja **tokx keha**)

yengwal: [jɛŋ.ˈwal] *PF* ns. *kurbus*

yeväng: [jɛ.væŋ] *PF* oms. *janu kustutanud* (tuletatud sõnadest **ye rahul** ja **väng janune**)

yewla: [jɛw.la] *PF* ns. *pettumus*, *läbi kukkunud ootus*.

yey: [jɛj] *PF* oms. *sirge*

yeyfya: [jɛj.fja] *PF* ns. *sirge*, *sirge joon* (tuletatud sõnadest **yey sirge** ja **fya'o tee**)

yɪ: [jɪ] *PF* ns. *äär*, *tase*, *aste*, *tasand* (*saab kasutada metafooriliselt mõõdetavate asjade puhul: veetase, temperatuur, oskused, rõõmsameelsus, raskusastmed jne.*)

yim: [j.im] *PF* tgsne. *siduma*

yll: [jɪ] *PF* oms. *kogukondlik*, *ühine*

ylltxep: [jɪ.tʰɛpʰ] *PF* ns. *ühislõkkeplats* (tuletatud sõnadest **yll ühine** ja **txep tuli**)

yo: [jo] *PF* ns. *pind*, *kate*

yo': [joʔ] *PF* tgstu. *ideaalne olema*, *veatu olema*

yo'ko: [joʔ.ko] *PF* ns. *ring* (tuletatud sõnadest **yo' ideaalne** ja **ko'on ringjas kuju**)

yo'kofya: [joʔ.ko.fja] *PF* ns. *tsükkel* (tuletatud sõnadest **yo'ko ring** ja **fya'o tee**)

yoa-: [jo.a] *PF* abis. *vahetuseks millegi eest* (*Oel tõling ngaru tsnganit yoa fksen. Ma andsin sulle juurvilju liha eest*)

yol: [jol] *PF* oms. *lühike* (*aeg*)

yom: [j.om] *PF* tgsne. *sööma*

yomtɪng: [jom.tɪŋ] *PF* tgstu. *toitma* (*sihittis datiivsena*) (*e*) (tuletatud sõnadest **yom sööma** ja **tɪng andma**)

yomyo: [ʲom.jo] *PF* ns. *taldrik* (tuletatud sõnadest **yom** sööma ja **yo** alus)
yomyo lerik: [ʲom.yo lɛ.'rikʲ] *PF* ns. *lehtaldrik* (tuletatud sõnadest **yomyo** *taldrik* ja **lerik** *lehine*)
yora': [j.o.'ɾ.aʔ] *PF* tgsne. *võitma*
yora'tu: [jo.'ɾaʔ.tu] *PF* ns. *võitja* (tuletatud sõnadest **yora'** *võitma*)

Z

za'ärìp: [za.'ʔ.æ.ɾ.ɪpʲ] *PF* tgsne. *tõmbama* (tuletatud sõnadest **ärìp** *liigutama*)
za'u: [ʲz.a.'ʔ.u] *PF* tgstu. *tulema*
zam: [zam] *PF* nr. *kuuskümmend neli*
zamunge: [za.'m.u.ɲ.ɛ] *PF* tgsne. *tooma* (tuletatud sõnadest **munge** *tooma*)
zapxi: [za.'p'ɪ] *PF* ns. *eesmine (osa)* (tuletatud sõnadest **hapxi** *osa*)
zare': [za.'ɾɛʔ] *PF* ns. *otsaesine, laup* (tuletatud sõnadest **zapxi** *ees* ja **re'o** *pea*)
zasrìn: [za.'sɾ.in] *PF* tgsne. *laenuks võtma, laenama* (tuletatud sõnadest **srìn** *ajutiselt ühelt teisele üle andma*)
zawng: [z.awŋ] *PF* tgstu. *karjuma*
zawprte': [z.aw.'pɾ.tɛʔ] *PF* tgstu. *meelepärane olema, nauditav olema* (tuletatud sõnadest **za'u** *tulema* ja **prte'** *meeldiv*)
zawr: [zawɾ] *PF* ns. *loomah äälitus*
zäfi: [zæ.fi] *PF* oms. *segatud, muudetud, modifitseeritud, mitte oma loomuomases vormis*
zekwä: [zɛk.wæ] *PF* ns. *sõrm*
zel: [zɛl] *PF* ms. *siis (vastupidise olukorra puhul, võrdle tsakrr, Näide Zun zivup tompa, zel ke tsivun oe kivä. - Kui vihma sajaks, siis ma ei saaks minna)*
zene: [z.ɛ.ɲ.ɛ] *PF* tgsn. *pidama (tegema)* **Näide** *Oe zene kivä Ma pean minema*
zenke: [z.ɛŋ.kɛ] *PF* tgsmtu. *mitte tohtima (e)* (tuletatud sõnadest **zene** *pidama* ja **ke** *mitte*)
zerok: [z.ɛ.ɾ.okʲ] *PF* tgsne. *mäletama, meeles midama*
zeswa: [zɛ.swa] *PF* ns. *murru, rohi*
zeswavi: [zɛ.swa.vi] *PF* ns. *rohulible* (tuletatud sõnadest **zeswa** *murru, rohi*)
zet: [z.ɛtʲ] *PF* tgsne. *kohtlema, hoiakut üles näitama*
zey: [zɛj] *PF* oms. *eriline, harudane*

yr: [jɾ] *PF* oms. *loomuomane, looduslik (puutumata ja muutmata tavaolekus olev asi)*
yrpap: [jɾ.apʲ] *PF* ns. *torm* (tuletatud sõnadest **ya** *õhk* ja **hrpap** *oht*)
yuey: [j.u.ɛj] *PF* oms. *ilus (sisemine ilu)*
yune: [j.u.ɲ.ɛ] *PF* tgsne. *kuulama (sihilikult)*
yur: [j.uɾ] *PF* tgsne. *pesema*

zeyko: [zɛj.'k-o] *PF* tgsne. *ravima, parandama* (tuletatud sõnadest **zo** *olema hästi* ja «**eyk**» *põhjustav siseliide*)
zir: [zɪɾ] *PF* ns. *puudutus, tunne, tekstuur*
zìm: [z.ɪm] *PF* tgsne. *tundma, tunnetama (mitte sihilikult)*
zìma'uyu: [zɪ.'ma.'ʔu.ju] *PF* ns. *uustulnuk, äsja saabunu*
zìmstwo: [zɪm.'tswo] *PF* ns. *kompimine (taju)* (tuletatud sõnadest **zìm** *katsuma*)
zìsikrr: [zɪ.sɪ.kɾ] *PF* ns. *aastaaeg* (tuletatud sõnadest **zìsìt** *aasta* ja **krr** *aeg*)
zìsìt: [zɪ.sɪtʲ] *PF* ns. *aasta*
zìsìtay: [zɪ.sɪt.a.j] *PF* ns. *järgmine aasta* (tuletatud sõnadest **zìsìt** *aasta*)
zìsìtsaltrr: [zɪ.sɪt.'sal.tɾ] *PF* ns. *aastapäev* (tuletatud sõnadest **zìsìt** *aasta* ja **trr** *päev*)
zìtsaltrr: [zɪ.'tsal.tɾ] *PF* ns. *kõnekeelne väljend sõnale zìsìtsaltrr (aastapäev)*
zo: [z.o] *PF* tgstu. *hästi olema., olema nii, nagu peab., töötama nii, nagu ette nähtud.*
zong: [z.oŋ] *PF* tgsne. *päästma, kaitsma*
zongtseng: [z.oŋ.tseŋ] *PF* ns. *varjupaik, pagu* (tuletatud sõnadest **zong** *päästma* ja **tseng** *koht*)
zoplo: [zop.'lo] *PF* ns. *solvang*
zoslu: [zɔ.sl.u] *PF* tgstu. *paranema, korda saama (e)* (tuletatud sõnadest **zo** *hästi olema* ja **slu** *saama*)
zum: [zum] *PF* ns. *ese, asi (füüsiliselt olemasolev)*
zun: [zun] *PF* ss. *kui (vastupidise olukorra puhul, võrdle txo, Näide Zun zivup tompa, zel ke tsivun oe kivä. - Kui vihma sajaks, siis ma ei saaks minna)*
zup: [z.upʲ] *PF* tgstu. *kukkuma*
zusawkr: [zu.'saw.kɾ] *PF* ns. *tulevik* (tuletatud sõnadest **z«us»a'u** *tulev* ja **krr** *aeg*)

ä

äie: [æ.'i.ɛ] *PF* ns. *nägemus (vaimne)*

äo-: [ʰæ.o] *PF* abis. *all, allpool*

ätxäle: [æ.'t'æ.lɛ] *PF* ns. *palve, nõue*

ätxäle si: [æ.'t'æ.lɛ 's.i] *PF* tgstu. *nõudma, palu-*
ma (koos tsni osalausega sihitise jaoks) (tuleta-
tud sõnast ätxäle nõudmine)

ì

ìì: [i:] *PF* hs. *ee, õõ, ää, hmm*

ìlä+: [ʰi.læ] or [i.'læ] *PF* oms. (*millegi, kellegi*)
kaudu, läbi

ìley: [i.'lɛj] *LA* hs. *sõjahüüd*

ìlva: [ʰil.va] *PF* ns. *tilk, helvões, piisk*

ìpxa: [i.'p'a] *RL,PF* ns. *Sõnajalg*

A Numbrisüsteem

Järgnevad tabelid on na'vide numbritest. Need käituvad nimisõna juures omadussõnadena ('awa tute). Kuna na'videl on kasutusel kaheksandiksüsteem, siis on siingi kõik arvud välja toodud kaheksandiksüsteemis, mitte kümnendsüsteemis. Allajoonitud kohad märgivad rõhuasetust. Numbrid 8 ja 9 on siin vaid sümbolite näol, näiteks telefoninumbrite jaoks. Neil ei ole vastavat arvulist väärtust. Tasuks meelde jätta, et na'vi kõnekeeles numbrite kasutamiseks on Dr. Frommer välja toonud reegli "Koren Holpxayä" ehk "Numbrite printsiip", mille järgi ühele ja samale asjale viidates tuleb numbrit kasutada vaid üks kord. Näiteks lause "Teie olete kaks õpetajat," on na'vi keeles "Menga lu karyu," ja lause "Nemad on õpetajad," on "Fo lu karyu.

Na'vi numbrid: 0 – 39					
	0	1	2	3	4
0	kew	vol	mevol	pxevol	tsivol
1	'aw	volaw	mevolaw	pxevolaw	tsivolaw
2	mune	vomun	mevomun	pxevomun	tsivomun
3	pxey	vopey	mevopey	pxevopey	tsivopey
4	tsing	vosing	mevosing	pxevosing	tsivosing
5	mrr	vomrr	mevomrr	pxevomrr	tsivomrr
6	pukap	vofu	mevofu	pxevofu	tsivofu
7	kinä	vohin	mevohin	pxevohin	tsivohin

Na'vi numbrid: 40 – 63				Järgarvsõnad			
	5	6	7	number + -ve			
0	mrrvol	povol	kivol	0	-	8	volve
1	mrrvolaw	povolaw	kivolaw	1	'awve	9	volawve
2	mrrvomun	puvomun	kivomun	2	muve	10	vomuve
3	mrrvopey	puvopey	kivopey	3	pxeyve	11	vopeyve
4	mrrvosing	puvosing	kivosing	4	tsive	12	vosive
5	mrrvomrr	puvomrr	kivomrr	5	mrrve	13	vomrrve
6	mrrvofu	puvofu	kivofu	6	puve	14	vofuve
7	mrrvohin	puvohin	kivohin	7	kive	15	vohive

Veel Na'vi numbreid:						
	x1	kombineerimine	x8	x64	x512	x4096
1	'aw	-aw	vol	zam	vozam	zazam
2	mune	-mun	mevol	mezam	mevozam	mezazam
3	pxey	-pey	pxevol	pxezam	pxevozam	pxezazam
4	tsing	-sing	tsivol	tsizam	tsivozam	tsizazam
5	mrr	-mrr	mrrvol	mrrzam	mrrvozam	mrrzazam
6	pukap	-fu	puvol	puzam	puvozam	puzazam
7	kinä	-hin	kivol	kizam	kivozam	kizazam

Example Number			
zamtsivosing	zam + tsivo + sing	64 + 4*8 + 4	100

Numbrid, mida na'vid ei kasuta			
8	'eyt	9	nayn

B Aeg

Siin on märgitud erinevad ööpäeva perioodid Pandoral ja Maa nädalapäevad. Rõhusilp on allajoonitud.

Trrtxon	
trr'ong	Koit
trr'ongmaw	Aeg pärast koitu
rewon	Hommik
srekamtrr	Aeg enne lõunat
kxamtrr	Lõuna
kxamtrrmaw	Aeg pärast lõunat
ha'ngir	Varane lõunapoolik
kaym	Hiline lõuna
sreton'ong	Aeg enne videvikku
txon'ong	Videvik
txon'ongmaw	Aeg pärast ööpimedust
txon	Öö
srekamtixon	Aeg enne keskööd
kxamtixon	kesköö
kxamtixonmaw	Aeg pärast keskööd
txon	Öö
sresrr'ong	Aeg enne koitu
trr'ong	Koit

Nädalapäevad	
Pühapäev	trr'awve
Esmaspäev	trrmuve
Teisipäev	trrpxeyve
Kolmapäev	trrtsive
Neljapäev	trrmrrve
Reede	trrpuve
Laupäev	trrkive

C Na'vi keele laensõnad

Ḵnglīsì: [ʔŋ.ɫ.ɪ.sɪ] *PF* ns. *inglise keel* (laenatud ingliskeelsest sõnast *English*)

Ḵrta: [ʔr.ta] *PF, Prr* n. *Maa* (laenatud ingliskeelsest sõnast *Earth*)

Europa: [ɛ.u.'ro.pa] *PF* n. *Euroopa* (laenatud kreekakeelsest sõnast *Europe*)

ewro: [ɛw.ro] *PF* ns. *euro* (laenatud ingliskeelsest sõnast *euro*)

hametsì: [ha.me.t̩sɪ] *PF* p *juuretis* (laenatud heebreakeelsest sõnast *chametz*)

Jakesully: [ʒɛjk'su:ɫi] *M* ns. *lollakas, Toruk maktoyū* (laenatud ingliskeelsest sõnast *Jake Sully*) Na'vi keele reeglite järgi tegelkult keelatud.

kunsip: [ʔkun.sɪpʔ] *PF* ns. *lahingulaev* (laenatud ingliskeelsest sõnast *gunship*)

li'upuk: [ʔli.ʔu.pukʔ] *PF* ns. *sõnastik, sõnaraamat* (laenatud **li'u puk** sõnast *word book*)

LosÄntsyelesì: [los.'antsjɛ.lɛ.sɪ] *PF* n. *Los Angeles* (laenatud ingliskeelsest sõnast *Los Angeles*)

matsa: [ma.t̩sa] *PF* ns. *kuivik* (laenatud heebreakeelsest sõnast *matsa*)

nìFranse: [ni.'fran.se] *PF* ms. *prantsuse moodi, prantsuse keeles* (laenatud prantsuskeelsest sõnast *Français*)

nìToitsye: [ni.'to.i.tsjɛ] *PF* ms. *saksa moodi, saksa keeles* (laenatud saksakeelsest sõnast *Deutsche*)

nìTsyungwen: [ni.'tsjuŋ.wɛn] *PF* ms. *Zhongwen* (laenatud hiina keel sõnast *Zhongwen*)

- Pari:** [pa.ri] *PF* n. *Pariis* (laenatud prantsuskeelsest sõnast *Paris*)
- paynäpll:** [ˈpaj.næ.pl] *PF* ns. *ananass* (laenatud ingliskeelsest sõnast *pineapple*)
- päsketpol:** [pæ.skɛt.pɔl] *PF* ns. *korvpall* (laenatud ingliskeelsest sõnast *basketball*)
- pätsi:** [ˈpæ.tsi] *PF* ns. *märk, rinnamärk* (laenatud ingliskeelsest sõnast *badge*)
- pensil:** [ˈpen.sil] *PF* ns. *pliiats* (laenatud ingliskeelsest sõnast *pencil*)
- pilok:** [pi.ˈlok] *PF* ns. *blogi* (laenatud ingliskeelsest sõnast *blog*)
- posti:** [ˈpo.sti] *PF* ns. *postitus (foorumis, blogis)* (laenatud ingliskeelsest sõnast *post*)
- puk:** [puk] *PF* ns. *raamat* (laenatud ingliskeelsest sõnast *book*)^v
- puktsyip:** [ˈpuk.tsjip] *PF* ns. *raamatuke, buklet* (tuletatud sõnast **puk** *raamat*)
- pxir:** [pˈir] *PF* ns. *õlu* (laenatud saksakeelsest sõnast *bier*)
- skxaypxe:** [ˈskˈaj.pˈɛ] *PF* n. *Skype* (laenatud ingliskeelsest sõnast *Skype*)
- Sweriye:** [swɛrijɛ] *PF* n. *Rootsi* (laenatud Swedish sõnast *Sverige*)
- tawsip:** [ˈtaw.sip] *PF* ns. *taevalaev* (laenatud ingliskeelsest sõnast *ship*)
- tireyn:** [+ti.ˈrejn] *PF* ns. *rong* (laenatud ingliskeelsest sõnast *train*)
- Toitslan:** [ˈto.i.tslan] *PF* n. *Saksamaa* (laenatud saksakeelsest sõnast *Deutschland*)
- Toitsye:** [ˈto.i.tsjɛ] *PF* oms. *Saksa keel* (laenatud saksakeelsest sõnast *Deutsch*)
- toktor:** [ˈtok.tor] *PF* ns. *arst* (laenatud ingliskeelsest sõnast *doctor*)
- tsyänel:** [tsjæ.nɛl] *PF* ns. *Telekanal* (laenatud ingliskeelsest sõnast *channel*)
- tsyiräfi:** [tsjɪ.ræ.fi] *PF* ns. *Kaelkirjak* (laenatud ingliskeelsest sõnast *giraffe*)
- tsyoklit:** [ˈtsjok.lit] *PF* ns. *šokolaad* (laenatud ingliskeelsest sõnast *chocolate*)
- txolar:** [ˈtˈo.lar] *PF* ns. *dollar* (laenatud ingliskeelsest sõnast *dollar*)
- wep:** [wɛp] *LN* ns. *internet, veeb (www.)* (laenatud inglise sõnast *web*)
- weptseng:** [ˈwɛp.tɛŋ] *LN* ns. *veebilehekiilg, veebisait* (laenatud inglise ja na'vi sõnast *web place*)
- wou:** [ˈwˌoˌu] *PF* mtgstu. *olema* (laenatud ingliskeelsest sõnast *whoa*)
- Yeysu:** [jɛj.su] *PF* n. *Jeesus* (laenatud itaaliakeelsest sõnast *Jesu*)
- Yuesey:** [ju.ɛ.sɛj] *PF* n. *USA* (laenatud ingliskeelsest sõnast *U.S.A.*)

D Na'vi nimed:

- Akwey:** [ak.'weɟ] *JC* n. *Na'vi* mees
Amhul: [am.'hul] *PF* n. *Na'vi* naine
Anurai: [ʼa.nu.ra.i] *G* n. *na'vi* hõimu nimi
Aonung: [a.o.'nuŋ] *PF* n. *Metkayina* hõimu mees
Ateyitan: [a.tej.i.tan] *JC* n. *Ateyo* poeg (tuletatud sõnadest **Ateyo** *Mehe* nimi ja **'itan** poeg)
Ateyo: [a.'tɛ.jo] *JC* n. *Na'vi* mees
ayRam aLusing: [aj.'ram a.lu.'sɪŋ] *PF* n. *Hõljuvad mäed* (tuletatud sõnadest **ram** *mägi* ja **lɪŋ** *hõljuma*)
ayVitrayä Ramunong: [aj.vit.'ra.jæ ra.'mu.noŋ] *JC* n. *Hingede Kaev* (tuletatud sõnadest **vit-ra** *hing* ja **ramunong** *kaev*)
Änsit: [ʼæ.n.sɪtʰ] *PF* n. *mees Na'vi*
Entu: [ʼɛn.tu] *PF* n. *mees Na'vi*
Eytukan: [ʼɛj.tu.kan] *JC* n. *Omatikaya* valitseja
Eywa: [ʼɛj.wa] *JC* n. *looduse vaim, jumalus*
Eywa'eveng: [ʼɛj.wa.'ʔɛ.vɛŋ] *JC,PF* n. *Pandora* (kõnekeelne hääldus [ʼɛj.'wɛ.vɛŋ]) (tuletatud sõnadest **Eywa** *Looduse vaim* ja **'eveng** *laps*)
Iknimaya: [ʼik.ni.'ma.ja] *JC* n. *Trepp Taevasse*
İstaw: [ɪ.'staw] *PF* n. *Na'vi* mees
Kamun: [ʼka.mun] *PF* n. *Na'vi* mees
Kekunan: [ʼke.ku.nan] *G* n. *na'vi* hõimu nimi
Kelutral: [ʼkɛl.ut.ral] *PF* n. *Kodupuu* (tuletatud sõnadest **kelku** *kodu* ja **utral** *puu*)
Li'ona: [ɪ.ʔo.na] *G* n. *na'vi* hõimu nimi
Lo'ak: [ʼloʔ.akʰ] *PF* n. *Jake'i* ja *Neytiri* teine poeg
Lo'akur: [lo.ʔa.'kur] *PF,CdS* n. *Toruk makto amulett* (tuletatud sõnadest **lo'a** *hõimu märk* ja **kur** *rippuma*)
Metkayina: [mɛt.ka.'ji.na] *JC,PF* n. *Rannikuala klann*
Mo'ara: [mo.'ʔa.ra] *PF* n. *org Pandoral*
Mo'at: [ʼmo.ʔatʰ] *JC* n. *Omatikaya* naisšamaan
Mo'at'ite: [mo.ʔat.ʔi.tɛ] *JC* n. *Mo'ati* tütar (tuletatud sõnadest **Mo'at** *Omatikaya* naine ja **'ite** *tütar*)
Na'vi: [ʼnaʔ.vi] *PF* n. *Rahvas, Pandora põliskasukad*
Naranawm: [naɾ.a.'nawm] *JC,PF* n. *Polypheemus* (planeet) (tuletatud sõnadest **nari** *silma* ja **anawm** *suur*)
Nawmtoruktek: [nawm.'to.ruk.tɛkʰ] *PF,CdS* n. *Toruk makto pealuu* (tuletatud sõnadest **nawm** *Toruk suur* ja **tekre** *pealuu*)
Neteyam: [nɛ.'tɛj.am] *PF* n. *Jake'i* ja *Neytiri* esimene poeg
Newey: [nɛ.'weɟ] *PF* n. *Na'vi* naine
Neytiri: [nɛj.ti.ri] *JC* n. *Omatikaya* hõimu *na'vi* naise nimi
Ninat: [ni.natʰ] *JC* n. *Omatikaya* hõimu naislaulja
Omatikaya: [o.ma.ti.'ka.ja] *JC* n. *Sinise flöödi hõim*
Otranyu: [ot.'ran.ju] *JC* n. *Na'vi* mehe nimi
Peyral: [pej.'ral] *PF* n. *Omatikaya* hõimu naine
Pongu Pongu: [ʼpo.ŋu 'po.ŋu] *D* n. *Rühmapidu* (ebareeglipärane) (tuletatud sõnast **pongu** *pidu*) (Tegemist on Disney Pandora baari nimega)
Ralu: [ʼra.lu] *PF* n. *mees Na'vi*
Rini: [ʼri.ni] *PF* n. *Na'vi* naine
Ronal: [ʼro.nal] *PF* n. *Metkayina* hõimu naine
Rongloa: [ʼroŋ.lo.a] *JC* n. *na'vi* hõimu nimi
Rotxo: [ʼro.tʰo] *PF* n. *Metkayina* hõimu mees
Satu'li: [sa'tuʔ.li] *PF,D* n. *Söökla Mo'ara* orus *Disneylandis*
Seze: [ʼsɛ.zɛ] *ZS* n. *Neytiri* mardus
Silwanin: [sil.wa.nin] *JC* n. *Neytiri* õde
Sorewn: [so.'rɛwn] *PF* n. *Na'vi* naine
Swotulu: [ʼswo.tu.lu] *PF* n. *püha jõgi* (tuletatud sõnast **swotu** *püha koht*)
Swotu Wayä: [ʼswo.tu 'waj.æ] *PF,D* n. *Laulu püha koht* *Märge: Disneylandis*
Tawkami: [taw.'ka.mi] *G* n. *na'vi* hõimu nimi (tuletatud sõnadest **taw** *taevas* ja **kame** *n*)
Tawtute: [ʼtaw.tu.tɛ] *PF* n. *Taevaisik, inimene* (tuletatud sõnadest **taw** *taevas* ja **tute** *inimene*)
Tipani: [ʼti.pa.ni] *G* n. *na'vi* hõimu nimi
Tonowari: [to.no.'wa.ri] *JC,PF* n. *Metkayina* hõimu *na'vi* mehe nimi
Tsahik: [ʼtsa.hɪkʰ] *JC* n. *sugukonda* valitsev naine, *tõlgitseja, šamaan*
Tsenu: [ʼtɕɛ.nu] *PF* n. *Na'vi* naine
Tsireya: [ʼtsi.rɛj.a] *PF* n. *Metkayina* hõimu naine
Tskaha: [ʼtska.ha] *JC* n. *na'vi* hõimu nimi
Tsu'tey: [ʼtsuʔ.'tɛj] *JC* n. *Omatikaya* hõimu mees
Tsumongwi: [ʼtsu.moŋ.wi] *JC* n. *Algne Omatikaya* nimi
Tuke: [ʼtu.kɛ] *PF* n. *Na'vi* naine
Tuktirey: [tuk.'ti.rɛj] *PF* n. *Jake'i* ja *Neytiri* tütar

Txärpawk: [t'æf.pawk⁷] *PF,CdS* n. *Surma-*
pantriluu sarv (pasun) (tuletatud sõnadest
txärem *luu* ja **pawk** *puhkpill*)

Txewi: [t'ε.wi] *PF* n. *Na'vi mees*

Txilte: [t'il.te] *PF* n. *Na'vi naine*

Uniltaron: [u.nil.'ta.ron] *PF* n. *Unelmate Jaht*
(tuletatud sõnadest **unil** *uni* ja **taron** *jaht*)

Utral Aymokriyä: [ut.ral aj.'mok.ri.jæ] *JC,PF*
n. *Häälte Puu* (tuletatud sõnadest **utral** *puu*
ja **mokri** *hää*l)

Va'ru: [vaʔ.ru] *PF* n. *Na'vi mees*

Vitrautral: [vit.'ra.ut.ral] *PF* n. *Hingede Puu*
(*Tree of Souls*) (tuletatud sõnadest **vitra** *hing*
ja **utral** *puu*)

E Taimestik ja loomastik

Taimestik

- 'ampirikx:** [ʔam.pi.rikʰ] *PF* ns. *Lehekukutaja* (*leaf pitcher plant*) (tuletatud sõnadest **'ampi** *katsuma* ja **riks** *liikuma*)
- 'ä'o:** [ʔæ.ʔo] *PF* ns. *Kannuke* (*pitcher plant*)
- 'ele'wll:** [ʔe.leʔ.wl] *PF* ns. *Okaskäpp*, *kaktus* (*thorny paw*) (tuletatud sõnast **'ewll** *taim*)
- aniheyu:** [a.ni.'he.ju] *PF* ns. *Sinispiraal* (*fibonacci*) (tuletatud sõnadest **ean** *sinine* ja **'iheyu** *spiraal*)
- apxangrr:** [a.'p'a.ŋr] *PF* ns. *Hiidpuu* (*delta tree*) (tuletatud sõnadest **apxa** *suur* ja **ngrr** *tüvi*)
- atokirina':** [a.to.ki.'ri.naʔ] *JC* ns. *Püha Puu seemned*
- awaiei:** [a.wa.i.'e.i] *PF* ns. *Paradiisi mardus* (*banshee of paradise*)
- eanean:** [ʔe.an.'e.an] *PF* ns. *Sinitaim* (*cheadle*) (tuletatud sõnast **ean** *sinine*)
- eyaye:** [e.'ja.je] *PF* ns. *Surmasulg* (*warbonnet*)
- fkxakewll:** [ʔk'a.ke.wl] *PF* ns. *Pungohakas* (*itch plant*) (tuletatud sõnadest **fkxake** *sügelema* ja **'ewll** *taim*)
- flefle:** [ʔle.fle] *PF* ns. *Õnnetaim* (*Sol's delight*)
- fngapsutxwll:** [ʔŋap.sut'.wl] *PF* ns. *Metalli järgiv taim* (*metal-following plant*) (tuletatud sõnadest **fngap** *metall* ja **sutx** *järgnema*)
- fwäkiwll:** [ʔwæ.ki.wl] *PF* ns. *Palveritsika orchidee* (*mantis orchid*) (tuletatud sõnadest **fwäki** *palveritsikas* ja **'ewll** *taim*)
- hìrumwll:** [hi.'rum.wl] *PF* ns. *Kuulipuu* (*puffer plant*)
- kllpxiwll:** [kl.'p'i.wl] *PF* ns. *Lõvimari* (*lionberry*) (tuletatud sõnadest **kllte** *maapind* ja **pxiwll** *terav taim*)
- kxaylte:** [k'ajl.te] *PF* ns. *Küüisleht* (*cillaphant*) (tuletatud sõnast **kxayl** *kõrge*)
- loreyu:** [lo.'re.ju] *PF* ns. *Iluspiraal* (*helicoradian*) (tuletatud sõnadest **lor** *ilus* ja **'iheyu** *spiraal*)
- mìnyu:** [ʔm.ni.ju] *PF* ns. *Keerdliilia* (*twisted lily*) (tuletatud sõnast **mìn** *keerama*)
- mulpxar:** [mul.'p'ar] *PF* ns. *Kukepea*
- pa'liwll:** [paʔ.li.wl] *PF* ns. *Hobukann* (*direhorse pitcher plant*) (tuletatud sõnadest **pa'li** *Suurhobu* ja **'ewll** *taim*)
- pamtseowll:** [pam.tse.o.wl] *PF* ns. *Kassikõrv* (*cat ear*) (tuletatud sõnadest **pamtseo** *muu-*
- sika* ja **'ewll** *taim*)
- paywll:** [ʔpa.j.wl] *PF* ns. *Veetaim* (*dapophet*) (tuletatud sõnadest **pay** *vesi* ja **'ewll** *taim*)
- penghrrap:** [peŋ.'hr.apʰ] *PF* ns. *Narmaslamp* (*binary sunshine*) (tuletatud sõnadest **peng** *üttelema* ja **hrrap** *oht*)
- pxayzekwä:** [p'aj.'zek.wæ] *PF* ns. *Okasnü pits* (*spiny whips*) (tuletatud sõnadest **pxay** *palju* ja **zekwä** *sõrm*)
- pxiut:** [p'i.utʰ] *PF* ns. *Teravpuu* (*razor palm*) (tuletatud sõnadest **pxi** *terav* ja **utral** *puu*)
- pxiwll:** [p'i.wl] *PF* ns. *Terataim* (*hermit bud plant*) (tuletatud sõnadest **pxi** *terav* ja **'ewll** *taim*)
- pxorna':** [p'or.naʔ] *PF* ns. *Pauktorn* (*episoth*) (tuletatud sõnadest **pxor** *plahvatama*, *lõhke-*
- ma* ja **rina'** *seeme*)
- pxorna'lor:** [p'or.naʔ.'lor] *PF* ns. *Ilus paukur* (tuletatud sõnadest **pxorna'** *plahvatav* *seeme* ja **lor** *ilus*)
- rawp:** [rawpʰ] *PF* ns. *Põiskaun* (*bladder*)
- rumut:** [rum.utʰ] *PF* ns. *Pallpuu* (*ball tree*) (tuletatud sõnadest **rum** *pall* ja **utral** *puu*)
- seze:** [se.ze] *PF,ZS* ns. *sinine lill* (*blue flower*)
- smaoe:** [sma.'o.e] *PF* ns. *Okkiline sõdur* (*phalanxia*)
- sngukx:** [sŋukʰ] *PF* ns. *Songik* (*grub plant*)
- somtìlor:** [som.ti.loʔ] *PF* ns. *Triipmuna* (*pop-sicle*) (tuletatud sõnadest **som** *kuum* ja **tìlor** *ilu*)
- syeptute:** [sjep.tu.te] *PF* ns. *Lõkstaim* (*hyeman*) (tuletatud sõnadest **syep** *lõksu püüid-*
- ma*, *lõksu seadma* ja **tute** *isik*, *inimene*)
- tautral:** [ta.ut.ra] *PF* ns. *Õdtspalm* (*sky tree*) (tuletatud sõnadest **taw** *taevas* ja **utral** *puu*)
- tawtsngal:** [taw.tʂŋal] *PF* ns. *Taevaketas* (*panopyra*) (tuletatud sõnadest **taw** *taevas* ja **tsngal** *kruus*)
- tìhawnuwll:** [ti.'haw.nu.wl] *PF* ns. *Kilptaim* (*spartan*) (tuletatud sõnadest **tìhawnu** *kaitse* ja **'ewll** *taim*)
- tompawll:** [tom.pa.wl] *PF* ns. *Vihmataim* (*geode*) (tuletatud sõnadest **tompa** *vihm* ja **'ewll** *taim*)

torukspaxam: [ˈto.ruk.spʰam] *PF* ns. *Hiidseen* (*octoshroom*) (tuletatud sõnadest **toruk** *Suur lendlõvi* ja **spxam** *seen*)
tsawlapxangrr: [ˈtsawl.a.pʰa.ŋr] *PF* ns. *Tüvi-puu* (*unidelta tree*) (tuletatud sõnadest **tsawl** *suur* ja **ngrr** *tüvi*) (lühemalt: **tsawlapx**)
tsxa'a: [ˈtstʰa.ʔa] *PF* ns. *Pikuke* (*canalyd*)
tsyorina'wll: [ˈtsjo.ri.'naʔ.w] *PF* ns. *Seemnepuu* (*cycad*) (tuletatud sõnadest **rina'** *seeme* ja **'ewll** *taim*)
txll'u: [ˈtʰl.ʔu] *PF* ns. *Torukõrvits* (*hookagourd*)
txumpaywll: [ˈtʰum.pa.j.w] *PF* ns. *Mürknõel* (*scorpion thistle*) (tuletatud sõnadest **txum** *mürk* ja **paywll** *Veetaim*)
txumtsä'wll: [ˈtʰum.'tsæʔ.w] *PF* ns. *Mürgisarv* (*Baja tickler*) (tuletatud sõnadest **tsä'** *pritsima* ja **'ewll** *taim*)

Loomastik

'angtsik: [ˈʔaŋ.'tsikʰ] *PF* ns. *Vasarpea* (*hammer-head*)
eltungawng: [ɛl.tu.ŋawŋ] *PF* ns. *Uneuss* (*brainworm*) (tuletatud sõnadest **eltu** *aju* ja **ngawng** *uss*)
fkio: [ˈfki.o] *PF* ns. *Libliklohe* (*tetrapteron*)
fpxafaw: [ˈfpʰa.faw] *PF* ns. *Lendmeduus* (*medusa*)
fwampop: [ˈfwam.popʰ] *PF* ns. *tapirus* (*loom*)
fwäki: [ˈfwæ.ki] *PF* ns. *Palveritsikas*
ikran: [ˈik.ran] *JC* ns. *Mardus*, *Ikran* (*banshee*)
ikranay: [ik.ra.'na.j] *JC,PF* ns. *metsmardus* (*forest banshee*)
ilu: [ˈi.lu] *PF,D* ns. *Plesiosauruse-laadne mereelukas* (*Disney teemapark*)
kali'weya: [ka.liʔ.wɛ.ja] *ASG* ns. *mürgise ämbliku liik*
kenten: [ˈkɛn.tɛn] *PF* ns. *Tiibsisalik* (*fan lizard*)
lanay'ka: [la.'na.jʔ.ka] *PF,ASG* ns. *Kuulpea*
mawup: [ˈma.wupʰ] *PF,CdS* n. *Kilp-limus*
nantang: [ˈnan.taŋ] *JC,PF* ns. *soomushunt* (*vi-*

väfewll: [ˈvæ.fɛ.w] *PF* ns. *Haisik* (*centipede*) (tuletatud sõnadest **vä'** *ebameelidv* ja **fahew** *hais*)
värumut: [ˈvæ.ru.mutʰ] *PF* ns. *Haisupunn* (*vein pod*) (tuletatud sõnadest **vä'** *ebameelidv* ja **rum** *pall*)
vozampasukut: [ˈvo.zam.pa.suk.utʰ] *PF* ns. *tuhande marja puu*, *maripuu* (tuletatud sõnadest **vozam** 512, *mis na'vide arvestuses on 1000* ja **pasuk ut(ral)** *marjapuu*)
yomhi'ang: [jom.'hiʔ.aŋ] *PF* ns. *Suur kanntaim* (*dakteron*) (tuletatud sõnadest **yom** *sööma* ja **hi'ang** *putukas*)
yomioang: [jom.i.'o.aŋ] *PF* ns. *Surmakarikas* (*chalice plant*) (tuletatud sõnadest **yom** *sööma* ja **ioang** *loom*)

perwolf)

nantangtsyip: [ˈnan.taŋ.'tsjipʰ] *JC,PF* ns. *koer* (*maal*); *väike soomushunt* (tuletatud sõnast **nantang** *soomushunt*)
pa'li: [ˈpaʔ.li] *PF* ns. *Suurhobu* (*direhorse*)
palulukan: [pa.lu.'lu.kan] *JC* ns. *surmapanter* (*thanator*) (kõnekeelselt [pa.'lu.kan])
palulukantsyip: [pa.lu.'lu.kan.'tsjipʰ] *JC,PF* ns. *kass* (*Maal*); *surmapantrikene* (tuletatud sõnast **palulukan** *surmapanter*)
riti: [ˈri.ti] *JC* ns. *Nõelkull* (*stingbat*)
syaksyuk: [sjak.'sjukʰ] *PF* ns. *Hiidleemur* (*prolemuris*)
talioang: [ˈtal.i.o.aŋ] *JC* ns. *Saropiison* (tuletatud sõnast **ioang** *loom*)
teylu: [ˈtɛj.lu] *JC* ns. *Teilu* (*beetle larva*)
toruk: [ˈto.rukʰ] *JC* ns. *Suur lendlõvi*, *Viimane vari* (*great leonopteryx*)
tsping: [ˈtspiŋ] *PF,CdS* n. *Jooksulind*
yerik: [ˈjɛ.rɪkʰ] *PF* ns. *Sinihirv* (*hexapede*)
zize': [zi.'zɛʔ] *PF* ns. *Tuliherilane* (*hellfire wasp*)

F Kasulikud väljendid

Need on kasulikud na'vikeelsed idiomaatilised väljendid. Tihiti võib sõnade järjekorda muuta, kuid morfeemid peaksid tõenäoliselt siiski muutumatuks jääma. Nende järgi on ka hea uurida lausekostruktsioone. Selle tõttu on siin ka mõned üksikud sõnad välja toodud. Enamik neist on võetud Dr frommeri blogist Naviteri.org

'awa swawtsyip: [] *PF* fr. üks hetk

'efu ohakx: [ʔ·ɛ·f·u o.'hak'] *PF* fr. näljane olema

'ivong nìk'ong: [] *PF* fr. aeglaselt on hästi

'in nga fyape nìkrr: [] *PF* fr. millega sa viimasel ajal tegeled? millega sa viimasel ajal hõivatud oled?

aytele a ngeyā hapximi kifkeyā lu fyape?: [] *PF* fr. Kuidas on lood sinu maal?

ätxäle pa(lu)lukanur: [æ.'t'æ.le pa.'lu.ka.nur] *PF* fr. Na'vi kõnekäänd: **Ätxäle si palulukanur tsnì smarit livonu**; "Küsi surmapantrilt tema saaki", See asi on ette ära otsustatud

etripa syayvi: [ɛt.ɾi.pa 'sjaj.vi] *PF* fr. Edu! Kivi kotti!

Eywa ngahu: [ɛj.wa 'ŋa.hu] *JC,PF* fr. Head aega, Eywa (olgu) sinuga

fipor syaw fko Ìstaw: [] *PF* fr. tema on Ìstaw

fnu, ma 'evi. Sa'nur leru hawtsyip. Tsivurokx ko.: [] *PF* fr. Vaikust, laps. Emal on uinak. Las ta puhkab.

ftia oel li'fyati leNa'vi nì'o' nìwotx: [] *PF* fr. na'vi keele õppimine on täiega lahe!

ftxey...fuke: [ft'ɛj fu.'kɛ] *PF* fr. kas...või mitte? (tuletatud sõnadest **ftxey** kas ja **fuke** või mitte)

fwa kan ke tam; zene swizawit livonu.: [] *PF* fr. Na'vi vanasõna: Sihtimisest ei piisa; peab ka noole laskma; Tahtest ei piisa; peab ka tegema.

fwäki ke fwefwi: [fwæ.ki kɛ 'fw·ɛ.fw-i] *PF* fr. Na'vi kõnekäänd: "Palveritsikas ei vilista, see on kellegi loomuse vastanane

fyape fko syaw ngar?: [fja.pe fko sj·aw ŋar] *PF* fr. Kuidas sind kutsutakse?, Mis su nimi on?

hayalo ta oe (oeta): [ha.'ja.lo ta 'o.ɛ ('we.ta)] *PF* fr. Järgmine kord tänan mina sind (otse: järgmine kord minult)

hayalovay: [ha.'ja.lo.vaj] *PF* fr. seniks, järgmise kohtumiseni (tuletatud sõnadest **hayalo** järgmine kord ja **vay**-kuni)

irayo: [i.'ra.jo] *PF* hs. aitäh, tänud

kaltxi: [kal.'t'i] *PF* hs. tere, hei

kaltxi sivi, ma Ìstaw: [] *PF* fr. ütle tere, Ìstaw

ka wotx: [ka wot'] *PF* fr. üleüldiselt, enamasti

kea tikin: ['kɛ.a ti.'kin] *PF* fr. Pole tänu väärt

kefya srak: [kɛ.'fja 'srak'] *PF* fr. kas pole nii? eks? või ei?

ke...kaw'it: [kɛ kaw.'ʔit'] *PF* fr. mitte...üldse (tuletatud sõnadest **ke** mitte ja **kaw'it** mitte üldse)

kem amuiä, kum afe': [] *PF* fr. Na'vi vanasõna: Õige tegu, halb tulemus (Öeldakse siis, kui miski, mis pidi õnnestuma, ei tule välja)

kenten mì kumpay: ['kɛn.tɛn mi 'k'um.paɟ] *PF* fr. Na'vi vanasõna: "(nagu) tiibsisalik lima sees", "Kala kuival"; selline tunne, nagu oleks olukorras, kus ei saa toimetada nii nagu tahaks

ke pxan: [kɛ p'an] *PF* fr. Ma ei vääri kiitust (ma pole vääriline)

ke tare: [kɛ 't.a.ɾ·ɛ] *PF* fr. pole tähtis; pole hullu

ke tsolam: [] *PF* fr. ma ei saanud aru

ke zene win säpivi: [] *PF* fr. aega on, pole vaja kiirustada

kìyevame: [ki.jɛ.'va.m·ɛ] *PF* hs. Nägemist!, Näeks (me) tulevikus (uuesti).

krro krro: [kɾ.o 'kɾ.o] *PF* fr. vahel, mõnikord, vahete vahel

kunsipìri txana tìmeyp lu tsyal a mìn.: [] *PF* fr. Lahingulaeva nõrgad kohad on tiivikud

kxetse si mikyun kop plltxe: [k'ε.t̃sɛ si 'mik.jun kop' pɫ.t'ε] *PF* fr. Na'vi vanasõna: "Ka saba ja kõrvad räägivad.; kehakeel on tähtis

loreyu 'awnampi: [lo.'rɛ.ju ʔawn.'ampi] *PF* fr. Na'vi vanasõna: "(Nagu) puudutatud iluspiraal", suur häbelikkus, ujedus

ma frapo, ayngaru oeyä tsmukit alu Newey: [] *PF* fr. lubage mul tutvustada oma õde Neweyt

makto zong: [mak.to zoŋ] *PF* fr. Hoia end!

ne kllte: [nɛ 'kɫ.tɛ] *PF* fr. maha, pikali (tuletatud sõnadest **ne** suuna märkija ja **kllte** maa, maapind)

nga läpivawk nì'it nì'ul ko: [] *PF* fr. räägi midagi veel endast

nga läpivawk nìno ko: [] *PF* fr. räägi endast lähemalt

nga pesuhu käteng nìrrrrr: [] *PF* fr. kellega sa tavaliselt aega veedad?

ngari solalew polpxaya zisìt: [] *PF* fr. kui vana sa oled?, mitu aastat sa oled läbinud?

ngari txé'lan mawey livu: [ŋa.ri t'ɛʔ.'lan ma.'wɛj li.'vu] *PF* fr. ära muretse, sinu süda olgu rahulik

ngaru lu fpom srak?: [ŋa.ru lu fpom srakʔ] *PF* fr. Kuidas läheb? On sul heaolu?

ngaru lu pefnetxintin nìrrrrr: [] *PF* fr. mis on su peamine roll ühiskonnas? mis tööd sa teed?

ngaru oeyä lertut: [] *PF* fr. lubage tutvustada minu kolleegi

ngaru tsulfä: [ŋa.ru tsul.'fæ] *PF* fr. Sinul on meisterlikkus)

ngaru tut: [ŋa.ru tutʔ] *PF* fr. Ja sinul? (pärast datiivses käändes olevat küsimust)

nga yawne lu oer: [ŋa 'jaw.nɛ lu wɛɾ] *PF* fr. Ma armastan sind, sa oled mulle armastatud

nga zola'u ftu peseng: [] *PF* fr. kust sa pärit oled? kust sa tuled?

ngenga lu tupe: [] *PF* fr. kes sa oled?

ngeyä kxetse lu oeru: [ŋɛj.æ 'k'ε.t̃sɛ l-u 'wɛ.ru] *JC,PF* fr. Na'vi kõnekäänd: "Su saba on minu!, Nüüid sa kaotad!

nìlun ayioi a'eoio ayeyktanä lu lor frato: [] *PF* fr. Muidugi on juhtide tseremooniariided kõige ilusamad.

nìprte': [ni.'pɾ.tɛʔ] *PF* ms. hea meelega

oe 'olongokx mì sray a txampayìri sim, slä set kelku si mì Helutral: [] *PF* fr. ma sündisin ookeaniäärses linnas, aga elan nüüid Kodupuus

oe irayo si ngaru: [o.ɛ i.'ra.j.o s-i 'ŋa.ru] *PF* fr. Ma annan tänu sulle, tänan sind

oel ngati kameie: [wɛl 'ŋa.ti 'ka.mɛ.i.ɛ] *PF* fr. Ma näen sind (ka tervitusena)

oeri solalew zisìt apxevol: [] *PF* fr. ma olen 24-aastane

oeru meuia: [wɛ.ru mɛ.'u.i.a] *PF* fr. Mulle on au, oli au

oeru syaw (fko) Txewi: [] *PF* fr. minu nimi on Txewi

oeru teya si: [wɛ.ru tɛ.'ja s-i] *PF* fr. täidab mind rõõmuga, rahuldusega

oeru txoa livu: [wɛ.ru 't'o.a li.'vu] *PF* fr. Anna mulle andeks, Oleks mulle andestust

oe tsxekeng si säsuliner alu tsko swizaw: [] *PF* fr. ma tegelen oma hobiga, mis on vibulaskmine

oeyä txintin lu fwa stä'nì fayolangit: [] *PF* fr. mu peamine roll ühiskonnas on kala püüda (, ja neid kuivale panna :D)

pefya nga fpil: [] *PF* fr. mida sa arvad?

pum ngeyä: [pum 'ŋɛ.jæ] *PF* fr. Hoopis sind peab tänama (otse: sinu oma)

rutxe läpivawk nì'it: [] *PF* fr. palun räägi endast natuke

rutxe liveyn: [] *PF* fr. palun korda

rutxe tivng mikyun, ma frapo: [] *PF* fr. palun kõigilt tähelepanu!, palun kõik kuulake!

Sasya!: [sa.'sja] *PF* fr. Ma saan hakkama! Ma valmistun väljakutseks!

säfpil asteng tikan ateng: [] *PF* fr. Na'vi vanasõna: 'sarnased mõtted samades püüdlustes''

seykxel si nitram: [sɛj.'k'ɛl si nit.'ram] *PF* fr. Tugev ja rõõmus! (umbes: Leiaks sa sellest sündmusest head), õnnitlused!

Siva ko!: [si.'va ko] *PF* fr. Vaprust! Ole väljakutseks valmis!

smon nìprte': [smon ni.'pɾ.tɛʔ] *PF* fr. tore sind teada

Soleia!: [so.lɛ.i.'a] *PF* fr. Õnnitlused! Hästi tehtud! Olid väljakutseks valmis!

srake fnan ngal li'fyati leNa'vi: [] *PF* fr. *oskad sa na'vi keelt hästi?*
srake smon ngar oeyä meylan alu Entu si Kamun: [] *PF* fr. *kas sa tead mu sõpru Entut ja Kamuni?*
srefereiey nìprte': [] *PF* fr. *ootan seda põnevusega*
srefwa sngap zize': [] *PF* fr. *nii ruttu kui võimalik (Na'vi vanasõna: enne kui tuliherilane nõelab)*
stum ke: [stum kɛ] *PF* fr. *peaaegu mitte*(kasutada "vaevu"vms. asemel)
taronyut yom smaril: [ˈta.ron.jut j.om smar.il] *PF* fr. *Na'vi kõnekäänd: "saak sööb kiitti, täiesti ajuvaba olukord, kaos*
ti'efumì oeyä: [ti.ˈʔɛ.fu.mi ˈwɛ.jæ] *PF* fr. *minu arvates*
ti'i'avay krrä: [ti.ˈʔiʔ.a.vaj ˈkr.æ] *PF* fr. *igavesti, aegade lõpuni*
ti'o'iri peu sunu ngar frato: [] *PF* fr. *kuidas sulle kõige rohkem meeldib lõbutseda?*
tik'iniri kempe si nga: [] *PF* fr. *mida sa vabal ajal teed?*
tikangkemiri varmrin oe nìwotx: [] *PF* fr. *mul oli käed ülepeakaela tööd täis*
tikxey ngaru: [ti.ˈk'ɛj ˈŋa.ru] *PF* fr. *sa eksid*
tiomummì oeyä: [ti.ˈo.mum.mi wɛ.jæ] *PF* fr. *minu teadmist mööda*
tiyawr ngaru: [ti.ˈjawr ˈŋa.ru] *PF* fr. *sul on õigus*
tokx eo tokx: [ˈtok' ɛ.o ˈtok'] *PF* fr. *näost näkku, isiklikult*
tolätxaw nìprte': [tol.ˈæ.t'aw niˈprteʔ] *PF* fr. *teretulemast tagasi*
tsali'uri alu X, ral lu 'upe: [] *PF* fr. *mida see *sõna* tähendab?*
tstunwi: [ˈtstun.wi] *PF* oms. *hooliv, hell*
tsun miväxku hìkrr srak: [] *PF* fr. *kas ma võin korraks segada?*
tsun nga law sivi nì'it srak: [] *PF* fr. *selgita palun, räägi täpsemalt*
Tsun pehem?: [tsun pe.hem] *PF* fr. *Na'vi vanasõna: Mis teha? Pole midagi parata*
txim a'aw ke tsun hiveyn mì tal mefa'liyä.: [] *PF* fr. *Na'vi vanasõna: Üks tagumik ei saa istuda kahel suurhobu seljas; Sa ei saa kahte seisukohta korraga valida; sa pead otsustama*
txo ke nìyo' tsakrr nìyol: [t'o kɛ ni.ˈyoʔ tsa.ˈkr ni.ˈyol] *PF* fr. *Na'vi vanasõna: "Kui ei suuda ideaalselt, siis vähemalt lühidalt"*
txon lefpom: [t'on ɛ.ˈfpom] *PF* fr. *head ööd, rahulikku ööd*
X-(i)ri peral: [] *PF* fr. *Mida see (sõna X) tähendab?*
X nìNa'vi (slu) peli'u: [] *PF* fr. *kuidas öelda na'vi keeles sõna X?*
Yewla!: [ˈjɛw.la] *PF* hs. *Aii! Häbi! Kahju!*
za'u nì'eng: [ˈza.ʔu ni.ˈʔɛŋ] *PF* fr. *Ühist huvi omama.*
zola'u nìprte': [zol.ˈa.ʔu ni.ˈpr.teʔ] *PF* fr. *tule hea meelega, tere tulemast*

G Tähestik

Kemaweyan, Plumps, Prرتون ja Tirea Aean mõtlesid välja ainulaadse viisi, kuidas märkida ja hääldada na'vi keele 33 foneemi (erinevat häälikut), millest 20 on kaashäälikud, 7 täishäälikud, 2 pooltäähäälikud (ll, rr) ja 4 diftongid (aw, ay, ew, ey). Nende loetelu on siin:

Tähestik					
'	tɪFtang	k	KeK	s	Sä
a	A	kx	Kxekx	t	TeT
aw	AW	l	LeL	tx	TxeTx
ay	AY	ll	'Ll	ts	Tsä
ä	Ä	m	MeM	u	U
e	E	n	NeN	v	Vä
ew	EW	ng	NgeNg	w	Wä
ey	EY	o	O	y	Yä
f	Fä	p	PeP	z	Zä
h	Hä	px	PxePx		
i	I	r	ReR		
ì	Ì	rr	'Rr		

H Erinevad liited

Tegusõnade siseliited

- alm:** [a.l.m] *LN* Lõpetatud (perfektiivse) tegevuse tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.PAST), tuletatud: **am + ol: Oe tsng«alm»awvìk.** *Ma olin nutnud.*
- aly:** [a.l.j] *LN* Lõpetatud (perfektiivse) tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.FUT.), tuletatud: **ay + ol: Oe h«aly»angham.** *Ma olen (siis juba) naernud.*
- am:** [a.m] *LN* Lihtmineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PAST.): **Oe tsw«am»ayon.** *Ma lendasin.*
- arm:** [a.r.m] *LN* Lõpetamata (imperfektiivse) mineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMPF.PAST.), tuletatud: **am + er: Oe tsng«arm»awvìk.** *Ma olin magamas*
- ary:** [a.r.j] *LN* Lõpetamata (imperfektiivse) tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMPF.FUT.), tuletatud: **ay + er: Oe h«ary»angham.** *Ma olen (siis) naermas.*
- asy:** [a.s.j] *PF* Kindla/otsustava tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (FUT.D.): **Oel tsp«asy»ang palulukanit.** *Ma kindlastiapan surmapantri.*
- ats:** [a.t.s] *LN* Kaudse kõneviisi ja ebakindlate teadmiste tunnus Siseliide asukohal 2 (INFR.): **Oel tsp«ats»ang poanit.** *Ma arvan, et ma tapsin ta.*
- awn:** [a.w.n] *PF* -nud, -tud vormi tunnus. Siseliide asukohal 1 (P.PART.): **Oe t«awn»aron-a túte lu.** *Ma olen jahitud inimene.*
- ay:** [a.j] *LN* Tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (FUT.): **Oel yerikit t«ay»aron.** *Ma jahin (tulevikus) Sinihirve.*
- äng:** [æ.ŋ] *LN* Halvustava või laitva mõjutuse tunnus. Siseliide asukohal 2 (PEJ.): **Oe sr«äng»ew.** *Ma tantsin (õõh!). (Soovi korral võib enne täishäälikut i siseliite <äng> kõla muuta ja öelda <eng>. Nt. Fiskxawngiri tsap'alute s«eng»i oe.*
- äp:** [æ.p] *PF* Enesekohase asesõna tunnus. Siseliide asukohal 0 (REFL.): **Oe st«äp»eftxaw.** *Ma uurin ennast.*
- ei:** [ɛ.i] *LN* Kiitva, hea mõjutuse tunnus. Siseliide asukohal 2 (LAUD.): **Oe sr«ei»ew.** *Ma tantsin (jess!).*
- er:** [ɛ.r] *PF* Lõpetamata (imperfektiivse) tegevuse tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMPF.): **Oe t«er»ìran.** *Ma olen jalutamas.*
- eyk:** [ɛ.j.k] *PF* Põhjustava (kausatiivse) tegusõna tunnus. Siseliide asukohal 0 (CAUS.): **Oel t«eyk»erkup pot.** *Ma põhjustasin ta surma.*
- ilv:** [il.v] *PF* Tingiva oleviku perfektiivne tunnus. Siseliide asukohal 1 (PRES.PER.SUBJ.): **Oe new tsl«ilv»am.** *Ma tahaks aru saada.*
- imv:** [im.v] *PF* Tingiva täismineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PAST.SUBJ.): **Oeyä swizaw nìngay timvakuk.** *Oleks mu nool õigesti tabanud.*
- irv:** [i.r.v] *PF* Tingiva lõpetamata (imperfektiivse) oleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PRES.IMPF.SUBJ.): **Oe new tsl«irv»am.** *Ma tahaks olla arusaav.*
- iv:** [i.v] *LN* Tingiva kõneviisi tunnus. Siseliide asukohal 1 (SUBJ.): **Ngal new futa oe w«iv»em.** *Sa tahad seda, et mina võitleks.*
- iyev:** [i.jɛ.v] *PF* Tingiva tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (FUT.SUBJ.): **Oel k«iyev»ame ngati.** *Ma näeks sind varsti.*
- ilm:** [il.m] *LN* Hiljutise lõpetatud (perfektiivse) mineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.REC.PAST.), tuletatud: **im + ol: Oe t«ilm»ätxaw.** *Ma just naasin.*
- ily:** [il.j] *LN* Kohese lõpetatud (perfektiivse) tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.IMM.FUT.), tuletatud: **iy + ol: Oe h«ily»ahaw.** *Varsti olen ma ära maganud.*
- im:** [i.m] *LN* Hiljutise lihtmineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (REC.PAST.): **Oe tsw«im»ayon.** *Ma just lendasin.*
- irm:** [i.r.m] *LN* Hiljutise lõpetamata (imperfektiivse) mineviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMPF.REC.PAST.), tuletatud: **im + er: Oe t«irm»ätxaw.** *Ma olin just naasmas.*

- iry:** [ɪr.j] *LN* Kohese lõpetamata (imperfektiivse) tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IM-
PF.IMM.FUT.), tuletatud: **iy + er: Oe h«iry»ahaw.** *Ma olen varsti magamas.*
- isy:** [ɪ.sj] *PF* Kohese lubava/otsustava tuleviku tunnus. Siseliide asukohal 1 (IMM.FUT.D.): **Oel
tsp«isy»ang palulukanit.** *Ma tapan varsti kindlasti surmapantri.*
- iy:** [ɪ.j] *LN* Kohese tuleviku tunnus Siseliide asukohal 1 (IMM.FUT.): **Oel yerikit t«iy»aron.** *Ma
hakkan kohe Sinihirve jahtima.*
- iyev:** [ɪ.jɛ.v] *PF* Tingiva tuleviku tunnus Siseliide asukohal 1 (FUT.SUBJ.): **Oel k«iyev»ame nga-
ti.** *Ma näeks sind varsti.*
- ol:** [o.l] *PF* Lõpetatud (perfektiivse) tegevuse tunnus. Siseliide asukohal 1 (PERF.): **Oe t«ol»iran.**
Ma jalutasin ära (lõpetatud).
- us:** [u.s] *LN* V-kesksõna tunnus. Siseliide asukohal 1 (A.PART.): **Oe t«us»aron-a túte lu.** *Ma olen
jahtiv inimene.*
- uy:** [u.j] *PF* Austava või tseremoniaalse mõjutuse tunnus. Siseliide asukohal 2 (HON.): **Na'viyã,
l«uy»u hapxi.** *Sa oled osa Rahvast.*

Nimisõnade käänded

- ä:** [æ] *PF* Omastava (genitiivse) käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad **a, ä, e, ja ì-ga**
(allomorf sõnast **yä**) (GEN.): **Oel yom ikranã yerikit.** *Ma söön Ikrani Sinihirve.*
- it:** [itʰ] *PF* Sihitava käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad konsonandi, diftongi või
eritõishäälikutega (allomorf sõnast **t, ti**) (PAT.): **Oel taron yerikit.** *Ma jahin Sinihirve.*
- il:** [ɪl] *PF* Aluse käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad konsonandi, diftongi või pool-
täishäälikuga (allomorf sõnast **l**) (ERG.): **Ikranil taron yerikit.** *Ikran jahib sinihirve.*
- iri:** [ɪri] *PF* Teema käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad konsonandi, diftongi või er-
itõishäälikutega (allomorf sõnast **ri**) (TOP.): **Fiskxawngiri tsap'alute sengi oe.** *Ma vabandan
selle lollpea eest.*
- l:** [l] *LN* Aluse käände liide nimisõnadele, mis lõppevad täishäälikuga (ERG.): **Oel taron yeri-
kit.** *Ma jahin Sinihirve.*
- r:** [r] *LN* datiiivne järelliide nimisõnadele, mis lõppevad täishäälik (allomorf sõnast **-ru**) (DAT.):
eltur titxen si huvitav olema
- ri:** [ri] *PF* Teema käände liide tegusõnadele, mis lõppevad täishäälikuga (TOP.): **Ayngari zene
hivum** *Sa pead lahkuma.*
- ru:** [ru] *LN* Datiiivse käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad täishäälikuga (allomorf
sõnast **-ur**) (DAT.): **Oel syuvet ngaru ting.** *Ma annan sulle toitu.*
- t:** [tʰ] *LN* Sihitava käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad täishäälikuga (allomorf sõnast
it, ti) (PAT.): **Oel ngat kame.** *Ma näen sind.*
- ti:** [ti] *LN* Sihitava käände liide nimisõnadele ja asesõnadele (PAT.): **Ngati taron torukil.** *Toruk
jahib sind.*
- ur:** [ur] *PF* Datiiivse käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad konsonandi, diftongi või
eritõishäälikutega (allomorf sõnast **-ru**) (DAT.): **Ayeylanur oeyã.** *Oma sõpradele.*
- y:** [j] *PF* Omastava (genitiivse) käände liide tähega a või e lõppevatele asesõnadele (GEN.):
Ngey toruk siltsan lu. *Su Toruk on hea.*
- ya:** [ja] *PF,M* Järelliide üttele kollektiivsete nimisõnade puhul: **Mawey, Na'viya.** *Rahu, Na'vid.*
- yã:** [jæ] *LN* Datiiivse käände järelliide nimisõnadele, mis lõppevad **a, ä, e, ja ì-ga** (allomorf
sõnast **ã**) (GEN.): **Oel yeiom Neytiriyã yerikit.** *Ma söön hea meelega Neytiri Sinihirve. (a puhul
võib nimisõnades ka täishäälik ette tulla: näiteks -eyã)*

Muud lõpud

Kõik ees- ja järelliited pole reegilpärased. Enamus neist on ebareeglipärased, ja seega on nendega tuletatud sõnad siin märgitud. Järgnevalt näitab (pro.) täielikku produktiivsust, mis tähendab, et liidet võib kasutada igal sõna tuletamisel ja et sõna on õige, isegi kui see siin sõnastikus märgitud pole. Kõik siseliited, käänded ja mitmuse märkijad on täielikult reeglipärased.

–a–: [a] *PF* (pro.) Omadussõna tunnus: **Oel txantsana ikranit aean tswayon.** *Ma lendan võrratu sinise Mardusega.*

–an: [an] *LN* Meessoo tunnus teatud nimisõnadele: **Poan täftxuyu lu.** *Ta on (mees)kangur*

ay+: [aj] *PF* Mitmuse liide nimisõnadele (PL.): **Ay+horen flä.** *Reegleid saadab edu (otse: reeglid õnnestuvad).*

–e: [ɛ] *PF* Naissoo tunnus nimisõnadele: **Poe taronyu lu.** *Ta on (nais)kütt.*

fay+: [faj] *PF* (pro.) need liide nimisõnadele (THESE): **Fayawkx tsawl lu.** *Need kaljud on kõrged.*

fi–: [fi] *PF* (pro.) see, liide nimisõnadele (THIS): **Oel kame finantangit.** *Ma näen seda rästikhunti.*

–fkeyk: [fkɛjkʷ] *PF* (pro.) järelliide nimisõnadele mis märgivad olekut: **Kilvanfkeyk lu fyape fitrr?** *Kuidas täna jõe olek on?*

fne–: [fnɛ] *PF* (pro.) liik, sort, liide nimisõnadele (KIND): **Fneutralpe tsa’u lu?** *Mis puu(liik) see on?*

fra–: [fra] *PF* (pro.) iga tuletatav liide: **Oel kamame frapot.** *Ma nägin igaiüht (kõiki).*

fray+: [fraj] *PF* (pro.) need kõik mitmuse liide nimisõnadele (ALL OF THESE): **Frayhelutral lor lu.** *Kõik need suurhobud on ilusad*

kaw–: [kaw] *PF* mitte + tuletatav liide: **Oe kawrr ke kamä.** *Ma ei läinudki (mitte) kunagi.*

–kel: [kɛl] *PF* (mittepro.) kasutatakse uue puudust näitava nimisõna loomiseks: **Tompakeltalun zene tute Käliforniayä payit sivar ninän.** *Põua (vihma puuduse) tõttu peavad California elanikud vähem vett kasutama.*

–lo: [lo] *PF* Korra arvu järelliide numbritele ‘aw, mune, pxe: **‘Awlo oe ramol.** *Ma laulsin ühe korra.*

me+: [mɛ] *LN* (pro.) Kaksikvormi liide nimisõnadele (DU.): **Oel new me+orati.** *Ma tahan kaht järve.*

munsna–: [mun.sna] *PF* (pro.) paar liide nimisõnadele (PAIR): **munsnahawnven kingapaar**

–nay: [naj] *PF* (mittepro.) loob uue nimisõna, mis on esialgselt üks aste vähemtähtsam, mada- lam, väiksem jne.: . .

–o: [o] *PF* (pro.) Umbisiikulilise tegumoe, kestva toimingu järelliide: **Oel kalmame tuteot ayzisito.** *Ma olin kedagi aastaid näinud.*

pay+: [pa:j] *PF* (pro.) Mitmuses küsimuse märkija: **Paystalit ngal tsrame’i?** *Mis nugasid sa viskasid?*

–pe+: [pɛ] *LN* (pro.) Küsimuse eesliide: **pe+hrr nga lrrtok sayi.** *Mis ajal (millal) sa naeratad?*

pxe+: [pʰɛ] *PF* (pro.) Kolmikvormi liide nimisõnadele ja asesõnadele (TRI.): **Pxoeng Pxe+veng lu.** *Me oleme kolm last.*

sna–: [sna] *PF* eesliide grupi/kogumiku märkimiseks nimisõnadel pro. kui elavate puhul, pro. muudel juhtudel: **snanantang kari soomushuntepro.** kui rääkida elusatest asjadest. Elutu on **ebapro.** Märkus: *sna-* märgib loomulikult esinevaid kogumeid või gruppe. Kasutada *sä-sarsim* märkimaks sihipäraselt kellegi poolt moodustatud kogumikke või gruppe

tsa–: [tsa] *PF* (pro.) see, liide nimisõnadele (THAT): **Oel tse’a tsanantangit.** *Ma näen seda soomushunti.*

tsay+: [tsaj] *PF* (pro.) need liide nimisõnadele (THOSE): **Tsayora txukx lu.** *Need järved on sügavad.*

–tsyip: [tsjipʷ] *PF* (pro.) Hellitav, õrnutsev, vähem tähtsamaks tegev, narriv vorm vastavalt kontekstile: **Za’u fitseng, ma ‘itetsyip.** *Tule siia, väike tütreke.*

- ve: [vɛ] _{PF} (**pro.**) Järgarvu järelliide numbritetele: **Koren a'awve t̄ruseyā 'awsiteng.** *Esimene reegel koos elamise kohta.*
- vi: [vi] _{PF} (millegi) väiksema osa näitaja: **Oe nume m̄ numtsengvi.** *Ma õpin klassiruumis.*

Muud liited ja tunnused

Need tuletised on üleval asuvatest tunnustest erinevad selles suhtes, et nad muudavad sõna tüüpi. Mõndasid neist võib kasutada uue sõna moodustamiseks ainult Frommer, nt. eesliide t̄i– puhul. Teised on aga alati produktiivsed, nt. –yu võib lisada igale tegusõnale

ketsuk–: [kɛ. t̄sukʷ] _{PF} (**pro.**) mitte saama (teha tüvitegusõna) tuletatav liide: **Swaw lamu ketsuktswa'**
See hetk oli unustamatu. (Seda hetke ei saanud unustada)

le–: [lɛ] _{PF} Omadussõnade tuletatav liide: **Poan lehrrap lu.** *Ta on ohtlik.*

–nga': [ŋaʔʷ] _{PF} omadussõna tuletatav liide: **'Akra apaynga' lu.** *See on niiske pinnas.*

n̄i–: [ni] _{LN} Määrsõnade tuletatav liide: **Oe n̄iNa'vi plltxe.** *Ma räägin na'viselt (nagu na'vi). (pro.)*
 ainult omadussõnade puhul - muidu **n̄ifya'o** koos omadussõnaga

s̄ä–: [sæ] _{PF} -mine lõpuga nimisõnade tuletatav liide: **S̄änumeri oe nume.** *Ma õpin õpetust.*

si: [s̄i] _{LN} Põhisõnale järgnev tegusõna tuletatav liide: **Oe kelku si Kelutralm̄i.** *Ma elan Kodupuus. (otse: Ma teen kodu Kodupuus.)*

t̄i–: [t̄i] _{LN} Nimisõnade tuletatav liide: **T̄ingay s̄iltsan lu.** *Tõde on hea.*

t̄i– –us–: [t̄i us] _{PF} (**pro.**) Gerundiivi, teonime moodustamine tuletatav liide: **T̄ikusar eltur t̄itxen si.** *Õpetamine on huvitav*

tsuk–: [t̄sukʷ] _{PF} (**eessõna.**) tehtav; võib kasutada kõikide sihiliste tegusõnadega tuletatav liide: **F̄iioang lu tsukyom.** *See loom on söödav. (Seda looma saab süüa.)*

–tswo: [t̄swo] _{PF} (**pro.**) järelliide, mis muudab tegusõna nimisõnaks, mis näitab võimet tegusõna tegevust sooritada: **Pori wemtswo fratsamsiyur rolo'a n̄itxan.** *Tema võitlusvõime avaldas kõikidele sõdalastele muljet*

–tu: [tu] _{PF} (**pro.**) Tegija tuletatav liide: **Oe reltseotu lu.** *Ma olen kunstnik.*

–yu: [ju] _{LN} (**pro.**) Tegija tuletatav liide: **Oe kea ska'ayu ke lu.** *Ma pole hävitaja/lõhkuja.*

I Mitte-frommerlikud sõnad

Järgnevad on illegaalsed sõnad, mis pole Frommerilt. Neid ei tohi võtta kui na'vi sõnu, sest nad sõnad võivad rikkuda silbitus-, fonotaktika- või muid keelereegleid.

ʔ [ʔh], b [b], c [k], ch [tʃ], d [d], g [g], h' [hʔ], ii [i:], j [ʒ], sh [ʃ], uu [u:]

Amanti: [a.man.ti] *G n. Tipani naine*

ar'lek: [arʔlekʔ] *G ns. Seemik (seemneid kandev taim)*

Beyda'amo: [bejdaʔamo] *G n. Tipani meessõdalane*

chan'tu gor'ek nuuto: [tʃanʔtu gorʔekʔnuuto] *ASG ns. kivikruus*

chey: [tʃej] *ASG ns. varahoidja, varakott (tuletatud sõnast P'ah s'ivil chey kott, hoidja)*

Eywa k'sey nivi'bri'sta: [ejwa kʔsej niviʔbriʔsta] *ASG n. võrkkiiik, fraasist Eywa hällitab kõiki*

Eywa s'ilivi mas'kit nivi: [ejwa s'ilivi masʔkitʔnivi] *ASG Eywa tarkus avaldatakse meile kõigile*

Eywa te' _ tan'sey mak'ta: [ejwa teʔ _ tanʔsej makʔta] *ASG ns. Marduse rakmed; otse: Eywa embuse kirg on pühendatud (nimi)*

feru m'predu'k: [feru mʔpreduʔkʔ] *ASG ns. korv*

Fmilam: [fmi.lam] *G n. Tipani naine*

Gro'lryc: [groʔlrje] *G n. Koopakäigud*

Hukato: [hu.ka.to] *G n. Tipani mees*

Ikalu: [i.ka.lu] *G n. Tipani mees*

iveh k'nivi s'dir: [iveh kʔnivi sʔdir] *ASG ns. beebi hoidja*

k'sey nivi: [kʔsej nivi] *ASG ns. grupis magamine*

Kaoliä Tei: [ka.o.li.æ te.i] *G n. Gaolia tasandik*

Koo Tsura: [ko: tsu.ra] *G n. Tipani küla*

Kusati: [ku.sa.ti] *G n. Tipani naissõdalane*

Kyuna: [kjuna] *G n. Anurainaine*

lenay'ga: [lenajʔga] *ASG ns. Nõelpea, kiskjaline*

Lompo: [lom.po] *G n. Tawkami mees*

Lungoray: [lu.ŋo.raj] *G n. Tipani šamaan*

m'resh'tuyu: [mʔreʃʔtjuju] or [mʔreshʔtjuju] *ASG ns. kilp*

Malimi: [ma.li.mi] *G n. Tawkami mees*

malmoks: [malmoks] *G ns. kivist sõrmused*

Marali: [ma.ra.li] *G n. Tipainaine*

mas'kit nivi sa'nok: [masʔkitʔnivi saʔnokʔ] *ASG ema paiste*

Maweytakuk: [ma.wej.ta.kukʔ] *G n. mees Na'vi*

Mekanei: [mɛ.ka.nɛ.i] *G n. Tipani mees*

Mendala: [mɛn.da.la] *G n. Tipani mees*

meresh'ti cau'pla: [mɛrɛʃʔti kauʔpla] or [mereshʔti kauʔpla] *ASG ns. Marduse püüidja, otse: midagi ei näe*

mesh'kai huru: [mɛʃʔkai huru] *PND ns. küpsetuspott*

mreki u'lito: [mrɛki uʔlito] *ASG ns. lõkkease*

Mukata: [mu.ka.ta] *G n. Tawkami mees*

na'hla buk'ne: [naʔhla bukʔnɛ] *ASG ns. Suurhobu rakmed; otse: näo tõmbaja*

Naalot: [na:.lotʔ] *G n. Tipani mees*

Nera'nak: [nɛ.raʔ.nakʔ] *G n. Tawkami naine*

nikt'chey: [niktʔʃhej] or [niktʔtʃej] *ASG ns. natuke toitu, pakitud lõunasöök*

nivi: [ni.vi] *ASG ns. võrkkiiik (ebareegipärane) (tuletatud sõnast Eywa k'sey nivi'bri'sta Eywa hälliab kõiki φ)*

Nok: [nokʔ] *G n. Tawkami mees*

Oloniwin: [o.lo.ni.win] *G n. Tipani tark*

Omati: [o.ma.ti] *G n. Tawkami mees*

omati s'ampta: [omati sʔampta] *ASG ns. Sinine flööt*

Onantu: [o.nan.tu] *G n. Tawkami mees*

Otamu: [o.ta.mu] *G n. Tipani mees*

P'ah s'ivil chey: [pʔah sʔivil tʃej] *ASG ns. iskli-ke asjade hoidja*

pctxawng: [pʔtʔawŋ] *JC ns. lollpea*

Rai'uk: [ra.i.ʔukʔ] *G n. Anurainaine*

Raltaw: [ral.taw] *G n. Tipani meeskütt*

Sänume: [sɛ.nu.mɛ] *G n. Tipani naisšamaan (tuletatud sõnast sänume õpetus)*

Seyvaro: [sej.va.ro] *G n. Tawkami mees*

shah-tell: [ʃah.tɛl] *ASG ns. süstik (tegelikult lubamatu na'vi keele reeglite järgi) (laenatud ingliskeelsest sõnast shuttle)*

su'shiri t'acto sa: [suʔshiri tʔacto sa] or [suʔshiri tʔacto sa] *ASG ns. mängumardus*

sumin'sey hulleh: [suminʔsej huʔɛh] *ASG grupist väljas magama*

sumin jii'tluy: [sumin ʒiitʔluy] *ASG ns. lehtaldrik*

Swawta: [swaw.ta] *G n. Tipani mees*

- tʻriti so jahmka:** [tʻriti so ʒahmka] *ASG ns. pendeltrumm*
- Taʻantasi:** [ta.ʔan.ta.si] *G n. Tantalus, kivine koht Pandoral*
- Tan Jala:** [tan jala] *G n. Tipani mees*
- Tasun:** [ta.sun] *G n. Li'ona meeskütt*
- Tilikaru:** [ti.li.ka.ru] *G n. Tipani küla*
- titakuk:** [ti.'ta.kukʷ] *G ns. pealetung (tuletatud sõnast takuk peale tungima)*
- tmi natʻsey:** [tmi natʻsej] *ASG ns. põislatern*
- Tsaʻlaw:** [tsaʻ.ɫaw] *G n. Tawkami mees*
- Tsaro:** [tsa.ro] *G n. Tipani mees*
- Tsmuke:** [tsmu.ke] *G n. Tipani küla*
- txei:** [tʻɛ.i] *G ns. tasandik*
- uʻimi:** [u.ʔi.mi] *ASG ns. lint, lipp*
- Uʻimi huyuticaya:** [uʻimi hujutikaja] *ASG n. hõim*
- Ukamtsu:** [u.kam.tsu] *G n. Tipani mees*
- ulivi mariʻtsey makʻdiniʻto:** [ulivi mariʻtsej makʻdiniʻto] *ASG ähmaselt paistma; otse: Puu harud vaatavad üksteist tugevuse jaoks, või paljud harud koos on tugevad*
- uluʻtah inibʻsey mulsi:** [uluʻtah inibʻsej mulsi] *ASG ns. lehtaldrik*
- Umkansa:** [um.kan.sa] *G n. Tipani küla*
- Unipey:** [u.ni.pej] *G n. Tipani naine*
- utral utu mauti:** [ut.ral u.tu ma.u.ti] *ASG ns. Hiidoa puu (push fruit tree) (tuletatud sõna-dest utral puu ja utu mauti Hiiduba)*
- utu mauti:** [u.tu ma.u.ti] *ASG ns. Hiiduba (push fruit)*
- Vaʻerä Ramunong:** [va.ʔɛ.ræ ra.mu.noŋ] *G n. Vaera Kaev*
- Vayaha:** [va.ja.ha] *G n. Tipani küla*

J Muutuste loetelu

See on muutuste nimekiri. Siin on märkmed erinevate muudatuste kohta sõnastikus

- **5.2.1** Elagu Taronyu! Pufffff, lisatud kõik, mis juurde tulnud alates 12.07.11. Ja parandatud ka midagi...ei tea, päris palju oli seda. Lisatud juurde lukpen, paljas ja Saksaga seotud asjad. Septembri naviteri.com postitusest uued sõnad + erinevad parandused (10.10.2011). Pikk aeg möödunud, sõnastik uuesti loodud. Ehk siis juurde lisatud kõik sõnad, mis selle kuue kuu jooksul ilmunud on. Ning parandasin ja lisisin ka erinevaid tekste, mis mingitel põhjustel aegunud või veel vigased olid (08.04.2012). Juurde lisatud veel mõni sõna (24.04.2012). Täiendatud jällegi uute sõnadega, mis leiduvad na'viteri 5. juuli sissekandes. Parandasin ka natuke tekste, mis lisades leiduvad. (10.07.2012). Juurde lisatud kõik uued sõnad eelmisest korrast (26.09.2012). Ja nüüd täpselt samamoodi, lisatud juurde uued sõnad (10.12.2012). UUS AASTA! Viimasesest korrast veel täiendusi, aga uusi sõnu mitte (24.01.2013). Lisatud jälle kamaluga uusi sõnu Frommeri blogist, parandatud mõnda eelnevat sissekannet (15.03.2013). 23.03.2013 - sõnastiku kolmas sünnipäev! (23.03.2013) Juurde lisatud kõik, mis siin kevadel tulnud on :) (11.05.2013) Suvine uuendus, juurde lisatud EuroAvatari kohtumisel välja toodud sõnad ja loomulikult ka kõik uus blogist. (17.08.2013) Jälle siiani juurde tulnud uued sõnad lisatud (17.10.2013) Lisatud juurde see vähene, mis eelmisest korrast juurde tulnud. Hetkel sai siis versiooniks 5.3.8, aga otsustasin muuta versiooni ingliskeelsega vastavaks, nüüd üle 4 aasta hiljem, seega nüüdsest versioonid vastavad ingliskeelsele ja praegune on 13.05 (18.03.2014) Midagi muudetud pole, aga mainin ära, et nüüd on juba käes selle sõnastiku neljas sünnipäev (23.03.2014). Lisatud jälle uusi sõnu juurde (20.06.2014). Veel miskit nipet-näpet muudetud (25.07.2014). Juurde lisatud sõnu kõige hilisemast na'viteri postitusest (27.08.2014). Mingid 5 sõna muudetud/juurde lisatud. (05.10.2014). Juurde lisatud vaimse tervise jms. seotud sõnad Frommeri blogist; huvitava tähelepanekuna on nüüd olemas na'vikeelne väljend fraasile kala kuival :) (20.12.2014) Juurde lisatud 'looming' (08.02.2015). Juurde lisatud järjekordne ports sõnasid kuni antud kuupäevani, ehk siis suvine uuendus ja nostalgivoor (31.07.2015)! Juurde lisatud kõik siin vahepeal ilmunud sõnad ja fraasid (23.02.2016). Muuseas öelduna, et 23. märts 2016 on juba selle sõnastiku kuues sünnipäev. Nüüd sai suviselt juurde lisatud uusi sõnu, mis aja jooksul lisamata olid jäänud. (31.07.2016). Juurde lisatud eelmise aasta viimases postituses antud sõnad 03.02.2017). Juunis läks sõnastik katki. Nüüd sai korda, aga selle raames läksid kaduma väga paljud varasemad template'id ja ka kõik tekstid. Sain mingite koopiade abil mingi osa taastatud, aga vigu võib nüüd esineda rohkem :(AGA sain ka täiendatud kõik uued sõnad, peamiselt maikuus avatud Avatari teemapargi poole pealt.(01.09.2017) Juurde lisatud väga palju uusi sõnu, nimesid ja fraase alates septembrist. Vahepeal oli sõnastiku programmis tõrkeid, mistõttu ei olnud võimalik uuendusi salvestada. (08.12.2017) Natuke täiendusi (20.12.2017). Lisatud juurde uue aasta sõnad naviteri blogist. (03.03.2018) Kxi! Täna on selle sõnastiku järjekorras kaheksas sünnipäev! Selle raames juurde lisatud "kxi". :) (23.03.2018). Juurde lisatud suur kogus uusi sõnu siit naviteri.org postitustest siit naviteri.org postitustest (09.05.2018) Tõlkinud ja üle 8 pika aasta täiendanud on seda dokumenti Erik Orro.